

Μ. Π. ΜΗΝΙΑΤΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ Δ.Θ.

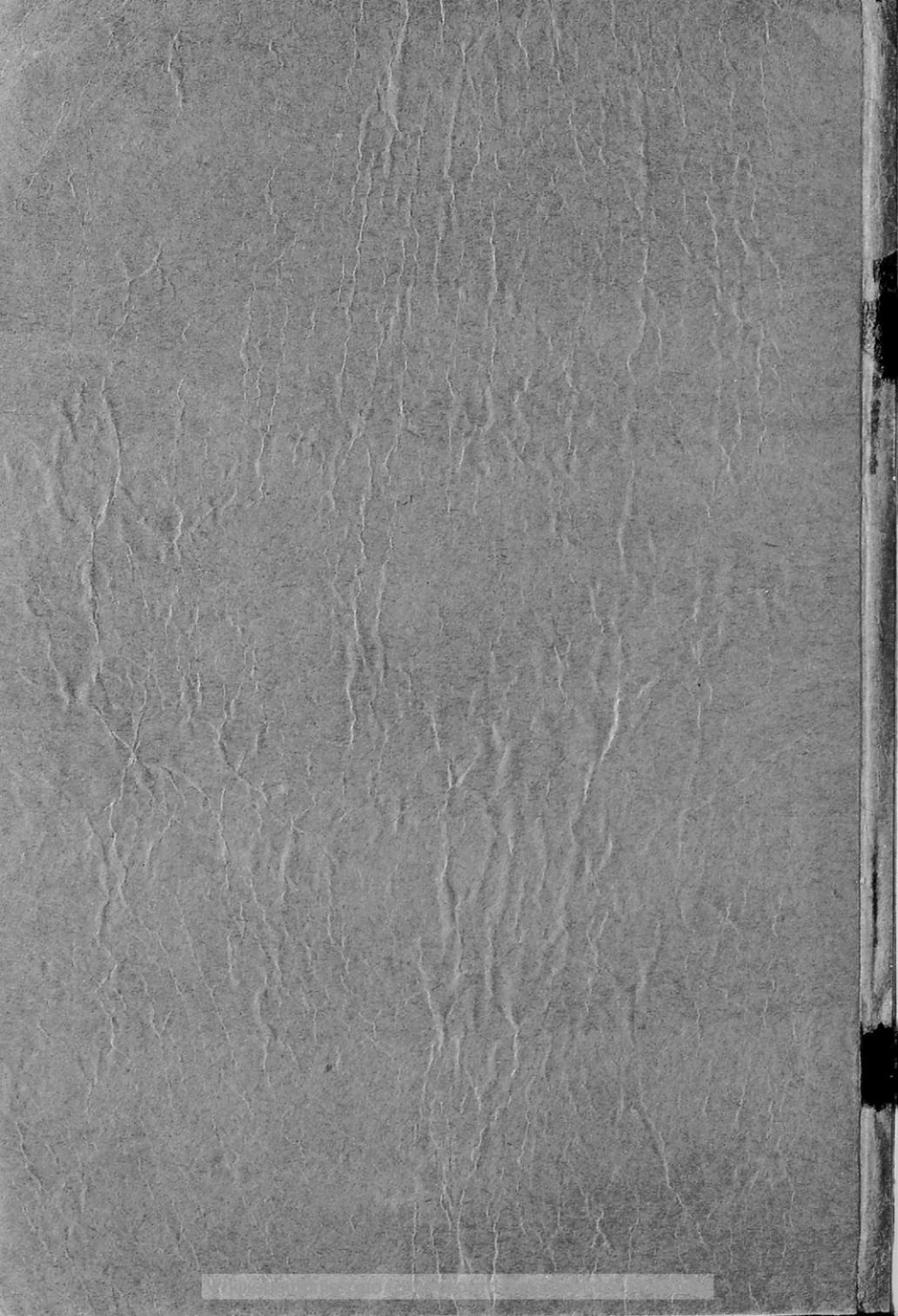
Γ.Λ. ΓΙΑΝΝΙΚΟΠΟΥ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΜΑΡΟΣ & ΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΣΤΙΑΣ
ΑΘΗΝΑΙ

ΗΛΙΑ Π. ΜΗΝΙΑΤΗ

Καθηγητού δ. Θ.

Γ. Α. ΓΙΑΝΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Δημοδιδασκάλου

Αρ. ερω. 45227

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

ΔΙΑ

ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΚΑΙ

ΤΑΣ ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΤΟΣ Ε' ΚΑΙ ΣΤ' ΤΑΞΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Αριθμός έγκρ. αποφάσεως $\frac{51231, 51232}{20-8-34}$

Αντίτυπα 4.000

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α. Ε.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

46α—Όδος Σταδίου—46α

1935

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η εκπαίδευση αποτελεί τον βασικό μηχανισμό για την ανάπτυξη της κοινωνίας. Η εκπαίδευση είναι η βάση για την ατομική και κοινωνική πρόοδο. Η εκπαίδευση είναι η βάση για την ανάπτυξη της προσωπικότητας και της κοινωνικής συνείδησης. Η εκπαίδευση είναι η βάση για την ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η εκπαίδευση είναι η βάση για την ανάπτυξη της οικονομίας και της πολιτικής. Η εκπαίδευση είναι η βάση για την ανάπτυξη της κουλτούρας και της ιστορίας. Η εκπαίδευση είναι η βάση για την ανάπτυξη της αλληλεγγύης και της ειρήνης. Η εκπαίδευση είναι η βάση για την ανάπτυξη της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης. Η εκπαίδευση είναι η βάση για την ανάπτυξη της ανθρωπότητας.

ΠΩΣ ΙΔΡΥΘΗ Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

α) Ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς προτοῦ νὰ ἀνάληφθῆ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς μαθητὰς Του, ὅτι θὰ στείλῃ εἰς αὐτοὺς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Καὶ ὅτι μὲ αὐτὸ θὰ τοὺς φωτίσῃ καὶ θὰ τοὺς δώσῃ θεϊὰν δύναμιν διὰ τὸ ἔργον των.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου οἱ Ἀπόστολοι ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶον (ἐπάνω πάτωμα) μιᾶς φιλικῆς των οἰκίας. Ἐκεῖ ἀνέβαινον πάντοτε καὶ προσήυχοντο. Εἰς τὸ μέρος δὲ αὐτὸ ἐκλείσθησαν ἀπὸ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπερίμεναν μὲ νηστείας καὶ προσευχὰς ὅ,τι τοὺς ὑπεσχέθη ὁ Διδάσκαλός των.

Μαζὶ μὲ τοὺς Ἀποστόλους ἦτο καὶ ὁ νέος ἀπόστολος Ματθίας, τὸν ὁποῖον ἐξέλεξαν διὰ κλήρου ἀντὶ τοῦ προδότου Ἰούδα.

Κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα εἶχον ἔλθει χιλιάδες εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι καὶ ξένοι ἀπὸ πολλὰ καὶ διάφορα μέρη. Διότι τότε ἑορτάζετο ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, ἡ Πεντηκοστή, μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας καὶ μεγαλυτέρας ἑορτὰς των.

β) Ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἁγ. Πνεύματος.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν εἶχον συμπληρωθῆ δέκα ἡμέραι ἀπὸ τῆς Ἀναλήψεως, πενήκοντα δὲ ἐν ὄλῳ ἀπὸ τῆς

Ὁ Πέτρος τότε τοὺς εἶπεν: «Ἀρχεῖ νὰ μετανοήσετε. Καὶ ἔπειτα νὰ βαπτισθῆτε εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγ. Τριάδος. Καὶ τότε θὰ λάβετε τὴν συγχώρησιν καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ».

Πράγματι τρεῖς χιλιάδες ἀπ' αὐτοὺς ἐβαπτίσθησαν καὶ ἐσχημάτισαν τὴν πρώτην Χριστιανικὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὸ 33 μ. Χ.

Εἰς ὅλα τὰ Ἱεροσόλυμα ἡ ὁμιλία τοῦ Πέτρου ἔκαμε μεγάλον κρότον. Δὲν ὑπῆρξεν ἄνθρωπος ποὺ νὰ μὴν ἦτο γεμάτος ἀπὸ φόβον καὶ θαυμασμόν. Ὅταν δὲ ἔβλεπον τοὺς Ἀποστόλους νὰ κάμνουν πολλὰ θαύματα, τότε ὁ θαυμασμός των ἐγένετο μεγαλύτερος.

Ὁ Χριστὸς μὲ τὴν διδασκαλίαν του ὑπῆρξεν ὁ θεμέλιος λίθος τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς οἱ Ἀπόστολοι συμπληροῦν τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἰδρῦθη.

Ἡ Ἐκκλησία δι' αὐτὸ τὸ μεγάλο ἱστορικὸν γεγονός ὥρισε τὴν ἐορτὴν τῆς Χριστιανικῆς Πεντηκοστῆς καὶ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τοὺς Ἀποστόλους.

Τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐορτὴν πανηγυρίζομεν καὶ ψάλλομεν τὸ ἕξις ἀπολυτίκιον:

Εὐλογητὸς εἶ, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ὁ πανσόφος τοὺς ἀλιεῖς ἀναδείξας,
καταπέμφας αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
καὶ δι' αὐτῶν τὴν οἰκουμένην σαγηνεύσας.
Φιλάνθρωπε, δόξα Σοι.

α) Πῶς ἔζων οἱ πρῶτοι Χριστιανοί.

Ἀφοῦ ἰδρῦθη ἡ πρώτη ἐκκλησία, οἱ ἀπόστολοι ἐξηκολούθησαν νὰ κηρύττουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ κάμνουν καὶ θαύματα.

Διὰ τοῦτο καθημερινῶς ἐπίστευον περισσότεροι εἰς

τὸν Χριστόν. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἔφθασε τὰς πέντε χιλιάδας.

Οἱ χριστιανοὶ αὐτοὶ συνηθροίζοντο τακτικὰ εἰς ὠρισμένας οἰκίας (εὐκτηρίους οἴκους). Καὶ ἐκεῖ προσήχοντο, ἐδοξολόγουν τὸν Θεόν, ἤκουον τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων καὶ ἔκαμον τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας.

Τόσον δὲ πολὺ ἠγαπῶντο μεταξύ των, ὥστε ἕξων ὡς πραγματικοὶ ἀδελφοί.

Πρώτην φορὰν παρουσιάσθη εἰς τὸν κόσμον τόση μεγάλη ἀγάπη μεταξύ ἀνθρώπων.

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ ἀποδεικνύει τὴν μεγάλην καὶ θείαν δύναμιν τῆς νέας θρησκείας.

Ὅλοι εἶχον τὴν ἰδίαν σκέψιν καὶ τὴν ἰδίαν ψυχὴν. Καὶ κανεὶς δὲν ἔλεγεν, ὅτι ἔχει τίποτε ἰδικόν του. Ὅλοι τὰ εἶχον ὅλα μαζί. Καὶ χρήματα καὶ κτήματα.

Διὰ τοῦτο, ὅσοι εἶχον περιουσίαν, τὴν ἐπώλουν καὶ τὸ ἀντίτιμον παρέδιδον εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Ἐκαμον δὲ αὐτὴν τὴν θυσίαν διὰ νὰ δεῖξουν πόσον πολὺ ἀγαποῦν τὸν πλησίον των.

Καὶ οἱ Ἀπόστολοι μὲ τὰ χρήματα αὐτὰ ἐφρόντιζον διὰ τὴν συντήρησιν ὅλων τῶν Χριστιανῶν. Πρὸ παντὸς δὲ διὰ τὴν συντήρησιν τῶν πτωχῶν, τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν, ὥστε νὰ μὴ στερεῖται κανεὶς ἀπὸ τίποτε.

Ἐπειτα ὅλοι μαζί οἱ Χριστιανοὶ ἐκάθηντο εἰς κοινὰ συσσίτια (κοινὰ τραπέζαι τῆς ἀγάπης) καὶ ἔτρωγον ὡς μία οἰκογένεια, μὲ δαπάναν τοῦ Ἀποστολικοῦ ταμείου

β) Οἱ πρῶτοι διάκονοι.

Τὴν φροντίδα διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν Χριστιανῶν εἶχον κατ' ἀρχὰς οἱ Ἀπόστολοι.

Οὗτοί ὅμως κύριον καὶ ἀποκλειστικὸν ἔργον εἶχον τὸ κήρυγμα. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισαν νὰ ἀναθέσουν εἰς

ἄλλους Χριστιανούς τὴν φροντίδα τῆς περιθάψεως. Διότι καθημερινῶς ἐπληθύνοντο οἱ Χριστιανοὶ καὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν ἐγίνοντο περισσότεραι. Καὶ διότι ἤρχισαν νὰ παραπονοῦνται καὶ μερικοί, ὅτι ἡ περιθάψις δὲν ἐγίνετο, ὅπως ἔπρεπε.

Ἐκάλεσαν λοιπὸν τότε οἱ Ἀπόστολοι ὅλους τοὺς Χριστιανούς νὰ ἐκλέξουν τὰ κατάλληλα πρόσωπα διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Πράγματι οἱ Χριστιανοὶ ἐξέλεξαν ἑπτὰ τοιαῦτα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὠνόμασαν διακόνους.

Καὶ ἀπὸ τότε ἀνέλαβον αὐτοὶ τὴν φροντίδα διὰ τὴν περίθαλψιν καὶ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῶν συσσιτίων.

Προτοῦ δὲ ἀναλάβουν, παρουσίασαν αὐτοὺς εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἔθεσαν τὰς χεῖράς τῶν ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν (ἐχειροτόνησαν). Καὶ μετέδωκαν εἰς αὐτοὺς τὴν θεῖαν χάριν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν (διακονίαν).

Καὶ ἔτσι ἐξελέγησαν οἱ πρῶτοι διάκονοι, πὺν ἐφημίζοντο διὰ τὴν πίστιν τῶν καὶ τὸν θερμὸν ζῆλον τῶν.

Ἦσαν δὲ οἱ ἑξῆς:

Ὁ Στέφανος, ὁ Φίλιππος, ὁ Πρόχωρος, ὁ Νικάνωρ, ὁ Τίμων, ὁ Παρμενᾶς καὶ ὁ Νικόλαος.

γ) Ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος.

Ἀπὸ τοὺς διακόνους αὐτοὺς ὁ Στέφανος δὲν περιορίζετο μόνον εἰς τὸ ἔργον, τὸν ὁποῖον ἀνέλαβεν, ἀλλὰ ἐκήρυττε καὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Καὶ τὸν ἐκήρυττε μὲ τόσην δύναμιν καὶ μὲ τόσον ζῆλον, ὥστε ἐκίνησε τὸ μῖσος τῶν Ἰουδαίων ἐναντίον του καὶ πρὸ παντὸς τῶν Φαρισαίων.

Διότι οὗτοι ἔβλεπον, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς νέας θρησκείας ἐκινδύνευον ἡ ἰδιική των θρησκεία καὶ τὰ συμφέροντά των.

Λιὰ τοῦτο ἀπεφάσισαν νὰ τὸν καταδιώξουν μέχρι θανάτου. Καὶ τὸν κατηγορήσαν, ὅτι πολεμεῖ τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, καὶ δὲν σέβεται τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως.

Τὸν συνέλαβον λοιπὸν καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὸ Ἰουδαϊκὸν δικαστήριον (συνέδριον) μετὰ τὴν κατηγορίαν αὐτῆν.

Παρουσίασαν δὲ καὶ ψευδομάρτυρας διὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὴν κατηγορίαν.

Τὸ θάρρος τοῦ Στεφάνου κατὰ τὴν ἀπολογία του ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἦτο μεγάλο.

«Ἐπρεπε, λέγει εἰς τοὺς δικαστάς του, κατηγορούμενοι νὰ εἶναι οἱ Φαρισαῖοι καὶ ὄχι ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί. Διότι αὐτοὶ παραβαίνουν τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως.

» Εἶσθε, λέγει, σκληροὶ καὶ ἀναίσθητοι. Πάντοτε διδάσκετε ἐναντίον τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Ἐφονεύσατε τοὺς προφήτας, οἱ ὅποιοι σὰς ἐπληροφόρησαν διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου. Καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον Χριστόν, τώρα πού ἦλθε, τὸν ἐφονεύσατε.

» Ἴδού, λέγει, βλέπω τώρα τοὺς οὐρανοὺς ἀνοικτοὺς καὶ τὸν Ἰησοῦν νὰ κάθεται εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ».

Οἱ δικασταί, ὅταν ἤκουσαν τοὺς τελευταίους τούτους

Εἰκ. 1. Ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος.

φοβερούς λόγους, ἐξηγηιώθησαν. Ἐτριζαν τὰ δόντια των ἀπὸ λύσσαν. Ἐγιναν θηρία. Τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον. Καὶ τὸν ἔδωκαν εἰς τὸν ὄχλον νὰ τὸν λιθοβολήσῃ.

Ὁ ἐξηγηριωμένος ὄχλος ἔσυρε τότε τὸν Στέφανον ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸν ἐλιθοβόλει.

Χωρὶς νὰ παραπονεθῆ καθόλου ἐναντίον τῶν δημίων του ὁ Στέφανος, ἐγονάτισε καταπληγωμένος καὶ εἶπε : «Κύριε, μὴ λογαριάσῃς τὴν ἁμαρτίαν τῶν δημίων μου (δηλαδὴ συγχώρησέ τους)». Καὶ ἀμέσως ἀπέθανε.

Συνεχώρησε τοὺς λιθοβολιστάς του, ὅπως ὁ Χριστὸς συνεχώρησεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοὺς ἐχθρούς του.

Ὁ θάνατος τοῦ Στεφάνου ἔγινε κατὰ τὸ 33 μ. Χ.

Μαζὶ μὲ τοὺς λιθοβολιστάς ἔλαβε μέρος καὶ ἓνας νεανίας, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Σαῦλος. Ὁ νεανίας αὐτός, ὡς θὰ ἴδωμεν παρακάτω, εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ ἔγινεν ἔπειτα Ἀπόστολος, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Ὁ Στέφανος εἶναι ὁ πρῶτος Χριστιανός, ποὺ ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον. Καὶ διὰ τοῦτο λέγεται πρωτομάρτυς.

δ) Ὁ Φίλιππος.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου ἔγινε μέγας καὶ τρομερὸς διωγμὸς ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν τῶν Ἱεροσολύμων. Ὁ Σαῦλος μάλιστα διὰ νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, συνελάμβανεν ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς ὠδήγει εἰς τὴν φυλακὴν.

Πολλοὶ τότε Χριστιανοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Καὶ νὰ σκορπισθοῦν εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας.

Μαζὶ δὲ μὲ τοὺς ἄλλους κατέφυγεν εἰς τὴν Σαμαρείαν καὶ ὁ διάκονος Φίλιππος, ὁ ὁποῖος ἤρχισεν ἀμέσως νὰ κηρύττῃ εἰς τοὺς Σαμαρείτας τὸν Χριστόν. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς

ἐπίστευσαν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Φιλίππου. Καὶ πολλοὺς ὁ Φίλιππος ἐθεράπευσεν ἀπὸ διαφόρους ἀσθενείας.

Ἀπὸ τὴν Σαμάρειαν παρήγγειλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Φίλιππον μὲ ἄγγελον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν παράλιον πόλιν τῆς Ἰουδαίας Γάζαν.

Ἐἰς τὸν δρόμον, πού ἐπήγαινε, κατέφθασεν ἓνα εὐσεβῆ Αἰθίοπα, θησαυροφύλακα τῆς βασιλείσσης τῶν Αἰθιόπων.

Οὗτος ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς τὴν πατρίδα του. Καὶ ἐταξίδευσεν μὲ ὁδοιπορικὴν ἄμαξαν.

Μέσα εἰς τὴν ἄμαξαν ἐδιάβαζε μεγαλοφώνως τὸ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἶπε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Φίλιππον «Πήγαινε καὶ προσκολλήσου εἰς τὴν ἄμαξαν αὐτὴν».

Ἀμέσως τότε ὁ Φίλιππος ἔτρεξεν, ἐπλησίασε τὴν ἄμαξαν τοῦ Αἰθίοπος καὶ τὸν ἠρώτησε: «Γινώσκεις, ἂ ἀναγινώσκεις;» δηλαδὴ «Καταλαβαίνεις αὐτά, πού διαβάζεις;»

Ὁ Αἰθίοψ ἀπήντησεν, ὅτι θὰ ἤμποροῦσε νὰ τὰ ἐννοήσῃ, ἂν εἶχεν ἓνα καλὸν ἐξηγητὴν. Καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ καθήσῃ πλησίον του.

Ὁ Φίλιππος τότε, ἀφοῦ ἀνέβη εἰς τὴν ἄμαξαν, ἐκάθισεν παραπλεύρως του. Καὶ ἀμέσως ἐξήγησεν εἰς αὐτόν, ὅτι τὸ μέρος, πού διαβάζει, ὀμιλεῖ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Αἰθίοψ, ἀφοῦ ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ Φιλίππου, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν.

Καὶ πλησίον μιᾶς πηγῆς ἐσταμάτησε τὴν ἄμαξαν καὶ παρεκάλεσε τὸν Φίλιππον νὰ τὸν βαπτίσῃ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Φίλιππος εὐχαρίστων τὸν ἐβάπτισε καὶ ἀμέσως ἔγινεν ἄφαντος.

Ὁ Αἰθίοψ εἶναι ὁ πρῶτος ἐπίσημος ἐθνικός, πὺν ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν. Καὶ ἔκαμε γνωστὴν τὴν νέαν θρησκείαν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Φίλιππος ἐξηκολούθησε νὰ κηρύττῃ εἰς διαφόρους πόλεις, ἐνῶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Σαμάρειαν.

Καὶ ἔπειτα ἐκήρυξεν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ ἔγινεν ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Τράλλεων.

Τὴν μνήμην τοῦ διακόνου τούτου ἐορτάζει ἡ ἐκκλησία μας τὴν 11 Ὀκτωβρίου.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ

Ὁ Παῦλος εἶναι ὁ νεανίας ἐκεῖνος, πὺν ἔλαβε μέρος, ὅπως εἶδομεν, εἰς τὸν λιθοβολισμόν τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου. Καὶ ἐκεῖνος, πὺν κατεδίωξεν ἀγρίως, μετὰ τὸν λιθοβολισμόν, τοὺς Χριστιανούς τῶν Ἱεροσολύμων.

Ἐξελέγη ὁμως καὶ ὠνομάσθη Ἀπόστολος, διότι ἔπειτα, ἀφοῦ ἔγινε Χριστιανός, ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰ ἔθνη. Καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάζεται καὶ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν.

α) Ἡ καταγωγή του.

Πατὴρς τοῦ Παύλου ἦτο ἡ Ταρσός, πόλις τῆς Κιλικίας εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος 8 π. Χ. καὶ ὠνομάζετο Σαοῦλ ἢ Σαῦλος.

Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐποροὶ καὶ εὐλαβεῖς Ἰουδαῖοι. Εἶχον δὲ ἐξαιρετικὴν θέσιν εἰς τὴν Ταρσόν, διότι ἦσαν καὶ Ῥωμαῖοι πολῖται.

Σημ.—Τὸ δικαίωμα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου ἐλάμβανον ὅσοι εἶχον ἐξαιρετικὴν θέσιν. Καὶ αὐτοὶ ἐπροστατεύοντο ἀπὸ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς νόμους.

β) Αἱ σπουδαί του.

Ἐσπούδασε κατ' ἀρχάς εἰς τὴν Ταρσὸν τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν. Διότι ἡ πόλις αὕτη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐφημιζετο διὰ τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν. Καὶ κατόπιν εἰς τὴν σχολὴν τοῦ περιφήμου νομοδιδασκάλου Γαμαλιήλ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Εἰς τὴν σχολὴν αὐτὴν ἐσπούδασε μὲ αὐστηρότητα τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Καὶ διὰ τοῦτο ἔγινεν ἕνας ἀπὸ τοὺς φανατικοὺς Φαρισαίους. Ἐπειδὴ ἔμαθε νὰ φυλάττῃ μὲ ἀκριβείαν τὰς ἐντολὰς τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας, ἔγινε καὶ Ραββῖνος (διδάσκαλος τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου). Διὰ τοῦτο κατεδίωκε τοὺς Χριστιανούς μὲ τόσην μανίαν.

Σύμφωνα δὲ μὲ τὴν συνήθειαν τῆς ἐποχῆς του, ὡς ραββῖνος, ἔμαθε καὶ τὴν τέχνην τοῦ σκηνοποιοῦ διὰ νὰ ζῆ.

γ) Ὁ Παῦλος θερμότατος κήρυξ τῆς νέας θρησκείας

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν καταδίωξιν τῶν Χριστιανῶν τῶν Ἱεροσολύμων ὁ Παῦλος ἀπεφάσισε νὰ καταδιώξῃ καὶ τοὺς Χριστιανούς τῆς Δαμασκοῦ.

Ἐζήτησε λοιπὸν καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα τῶν Ἱεροσολύμων τὴν ἄδειαν καὶ τὴν ὑποστήριξιν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Καὶ ἀνεχώρησε μὲ τὴν βοήθειαν συνοδῶν εἰς Δαμασκόν.

Εἰν τὴν Δαμασκὸν ὁ Παῦλος θὰ συνελάμβανε τοὺς Χριστιανούς (ἄνδρας καὶ γυναῖκας) καὶ θὰ τοὺς ἔφερε δεμένους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἐπλησίαζε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Δαμασκόν. Καὶ ἔξαφνα ἤστραψεν ὀλόγυρά του ἕνα πολὺ ζωηρὸν φῶς. Ἡ λάμψις αὕτη τὸν ἐθάμβωσεν. Ἐχασε τὸ φῶς του. Καὶ ἔπεσε κατὰ γῆς ὡς νεοαυνοβολημένος.

Ἄμεσως τότε ἤκουσε μίαν φωνὴν δυνατὴν, ποῦ τοῦ ἔλεγε: «Σαούλ, Σαούλ, διατί μὲ καταδιώκεις; Μάθε ὅτι τὸν ἑαυτὸν σου βλάπτεις, ὅταν λακτίζῃς εἰς τὰ κέντρα (ματαιοπονεῖς)».

Μὲ φόβον καὶ μὲ τρόμον ὁ Παῦλος ἠρώτησε: «Ποῖος εἶσαι Κύριε;» Καὶ ἀμέσως ἔλαβε τὴν φοβερὰν ἀπάντησιν. «Ἐγώ, ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον σὺ καταδιώκεις».

Ὁ Παῦλος τρέμει ὀλοκλήρως. Κα! μόλις τολμᾷ νὰ ψιθυρίσῃ. «Κύριε, τί θέλεις νὰ κάμω;»

«Σήκω ἐπάνω, τοῦ λέγει. Πήγαινε εἰς τὴν Δαμασκόν. Καὶ ἐκεῖ θὰ μάθῃς, τί πρέπει νὰ κάμῃς».

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ Παῦλος γίνεται ἄλλος ἄνθρωπος. Οἱ συνοδοὶ του τὰ ἔχασαν καὶ αὐτοί, διότι ἤκουον τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου, κανένα ὅμως δὲν ἔβλεπον. Καὶ ἔσπευσαν νὰ βοηθήσουν τὸν Παῦλον νὰ σηκωθῇ.

Εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἀνοικτούς, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπε καθόλου. Καὶ οἱ συνοδοὶ του, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐκράτουν ἀπὸ τὰς χειράς, τὸν ὠδήγησαν εἰς μίαν οἰκίαν τῆς Δαμασκοῦ.

Ἐκεῖ ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρως ἡμέρας οὔτε ἔφαγεν οὔτε ἔπιεν.

Καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν τὸν ἐπισκέπτεται εἰς τὴν οἰκίαν, ποῦ ἔμενον, ἕνας Χριστιανός, ὀνόματι Ἀνανίας.

Καὶ ἀφοῦ ἔβαλε τὰς χειράς του ἐπάνω εἰς τὸν Σαούλ εἶπε: «Σαούλ, ἀδελφέ μου, ὁ Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος ἐφανερώθη εἰς ἐσὲ καθ' ὁδόν, μὲ ἀπέστειλε διὰ νὰ λάβῃς πάλιν τὸ φῶς σου καὶ Πνεῦμα ἅγιον».

Ἄμεσως τότε ἔπεσαν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς του κάτι πράγματα, ὡσὰν λέπια, καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ βλέπῃ. Σηκώνεται, βαπτίζεται καὶ ὀνομάζεται Παῦλος.

Μὲ τὸν θαυμαστὸν αὐτὸν τρόπον ὁ Παῦλος, ὁ σκληρὸς διώκτης τῶν Χριστιανῶν, γίνεται ἀπὸ τότε (33 μ. Χ.) ὁ μεγαλύτερος κήρυξ τοῦ Εὐαγγελίου.

δ) Τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου.

1) *Εἰς τὴν Δαμασκόν.*

Ὁ Παῦλος εἶναι τώρα Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ.

Ἀπὸ τώρα ἀρχίζει τὸ μέγα καὶ ὑπέροχον ἔργον του. Τὸ Χριστιανικὸν κήρυγμά του.

Καὶ τὸ κήρυγμά του αὐτὸ ἀρχίζει ἀμέσως ἀπὸ τὴν Δαμασκόν.

Πηγαίνει εἰς τὴν συναγωγὴν τοῦ Ἰουδαίων. Καὶ με θάρρος καὶ με δύναμιν κηρύττει, ὅτι ὁ Χριστός, ὁ ἐσταυρωμένος, εἶναι ὁ ἀληθὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Ἰουδαῖοι, πού τὸν ἀνέμενον ἐκεῖ νὰ δέσῃ τοὺς Χριστιανούς, τὰ χάνουν καὶ κατόπιν ἀγανακτοῦν.

Ἀλλὰ ὅσον περισσότερον ἀγανακτοῦν, τόσον ἡ δύναμις τοῦ Παύλου μεγαλώνει.

Ἀποφασίζουσι νὰ τὸν φονεύσουσι. Καὶ παραφυλάττουσι ἡμέραν καὶ νύκτα τὰς πύλας τοῦ φρουρίου τῆς πόλεως διὰ νὰ μὴ τοὺς διαφύγῃ.

Ὁ Παῦλος λοιπὸν κινδυνεύει, ἀλλὰ καταρθώνει μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν ἐκεῖ Χριστιανῶν νὰ σωθῇ. Καὶ φεύγει ἀμέσως εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Δὲν ἐφοβήθη τὸν θάνατον, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον του.

2) *Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.*

Φθάνει λοιπὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἀλλὰ πῶς νὰ τὸν πιστεύσουσι οἱ ἀπόστολοι, ὅτι ἔγινε Χριστιανός;

Ἐφαίνοντο ἀκόμη οἱ αἵματωμένοι λίθοι μετὰ τοὺς ὁποίους ἐφονεύθη ὁ Στέφανος.

Ἐνας ὅμως παλαιὸς φίλος τοῦ Παύλου, ὁ Χριστιανὸς Βαρνάβας, διηγῆθη εἰς τοὺς Ἀποστόλους λεπτομερῶς Μηνιάτη—Γρηγορίου τοῦ ἐκείνου Ἰεροσολιμίτου Ἐκπαιδευτικῆς Σχολῆς 27. 1925 2

ὅλα ὅσα ἔγιναν εἰς τὴν Δαμασκόν. Καὶ τότε τὸν ἐπίστευσαν μετὰ χαρᾶς.

Ἐκ τούτου ὁ Παῦλος ἐθεωρεῖτο καὶ αὐτὸς Ἀπόστολος μαζὶ μετὰ τοῦς ἄλλους Ἀποστόλους. Καὶ ἀρχίζει νὰ κηρύττῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἀλλὰ ἡ ζωὴ τοῦ Παύλου κινδυνεύει καὶ πάλιν, διότι οἱ Ἰουδαῖοι τῶν Ἱεροσολύμων τὸν ἐθεώρησαν προδότην τῆς θρησκείας των.

Τώρα ὁμοίως τὸν σφάζουν οἱ ἴδιοι οἱ Ἀπόστολοι, διότι βλέπουν πόσον ἡ ζωὴ του εἶναι πολύτιμος διὰ τὴν ἐκκλησίαν. Τὸν ἀπέστειλαν μὲ ἀσφάλειαν εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Παλαιστίνης. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα του Ταρσόν.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ Εἰς τὴν ΣΥΡΙΑΝ τὴν Μ. ΑΣΙΑΝ ΚΑΙ τὴν ΚΥΠΡΟΝ

Εἰς τὴν Ταρσὸν κατέστρωσε τὸ πρόγραμμα τῆς Ἀποστολικῆς του περιουδείας. Καὶ σύμφωνα μετὰ αὐτὸ ἀπεφάσισε νὰ περιουδεύσῃ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην.

Ἀπὸ τὴν πόλιν λοιπὸν αὐτὴν, ἀπὸ τὴν Ταρσὸν, ὁ Παῦλος ἀρχίζει τὴν πρώτην του περιουδειάν μετὰ τὸν Βαρνάβαν. Καὶ ἔρχονται εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Συρίας Ἀντιόχειαν. Ἐκεῖ ἔμειναν ἕνα ἔτος. Καὶ ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν διὰ πρώτην φορὰν, ὅσοι ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν, ὠνομάσθησαν Χριστιανοί.

Ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, τὴν ὁποίαν ἐπεσκεψθῆ καὶ ἄλλας φορὰς ἔπειτα, μετέβη καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Συρίας καὶ ἵδρυσεν Χριστιανικὰς ἐκκλησίας.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπέραςεν εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ εἰς τὴν

πρωτεύουσαν αὐτῆς Πάφον ἐπίστευσεν ὁ Ῥωμαῖος διοικητὴς Σέργιος Παῦλος καὶ ἔγινε Χριστιανός.

Ἐκ τὴν Κύπρον ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Καὶ ἵδρυσεν ἐκκλησίας εἰς τὴν Παμφυλίαν, τὴν Πισιδίαν καὶ τὴν Λυκαονίαν.

Εἰς τὴν πόλιν Λύστρα τῆς Λυκαονίας ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἐθεράπευσαν ἓνα χωλὸν ἐκ γενετῆς.

Οἱ εἰδωλολάτραι μάλιστα τῆς πόλεως αὐτῆς ἐθαύμασαν διὰ τὸ θαῦμα τοῦτο πολὺ καὶ ἔλεγον: «Οἱ Θεοὶ μετεμορφώθησαν εἰς ἀνθρώπους καὶ κατέβησαν εἰς ἡμᾶς».

Ὅταν δὲ ἔτρεξαν νὰ προσφέρουν θυσίας εἰς αὐτούς, ὁ Παῦλος τοὺς εἶπε: «Τί εἶναι αὐτά, ποὺ κάμνετε; Ἄνθρωποι εἴμεθα καὶ ἡμεῖς, ὅπως καὶ σεῖς. Καὶ σὰς κηρύττομεν τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, τὸν δημιουργὸν τοῦ κόσμου».

Τὴν στιγμὴν ὅμως ἐκείνην ἦλθον μερικοὶ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τὸ Ἰκόνιον τῆς Λυκαονίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ προηγουμένως ὁ Παῦλος. Ἐξηρέθησαν δὲ οὗτοι τόσον πολὺ τὸν λαὸν ἐναντίον τῶν Ἀποστόλων, ὥστε τοὺς ἐλιθοβόλησαν καὶ ἐσώθησαν ὡς ἐκ θαύματος.

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗΝ (52 μ. Χ.)

Ἐκ τὴν Μ. Ἀσίαν ὁ Παῦλος ἐπέρασεν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα μαζὶ μὲ τοὺς Ἑλληνας συνεργάτας του Σίλαν, Τιμόθεον καὶ Λουκᾶν.

Προτοῦ νὰ περάσῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἐσκέπτετο, ποῦ νὰ μεταβῆ διὰ νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον.

Εὐρίσκειτο δὲ τότε εἰς τὴν Τροάδα, ὅπου εἶδε τὸ ἐξῆς ὄραμα:

Παρουσιάσθη ἐνώπιόν του ἓνας ἄνθρωπος Μακεδὼν
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ τοῦ εἶπε· «Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν», δηλαδή «Πέρασε εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ βοήθησέ μας».

Μὲ τὸ ὄραμα αὐτὸ ἐλάμβανε μίαν θεϊαν ἐντολήν καὶ ἀμέσως ἔσπευσε νὰ τὴν ἐκτελέσῃ.

α) Ὁ Παῦλος εἰς Φιλίππους.

Ἀποπλέει λοιπὸν ἐκ τῆς Τροφάδος καὶ φθάνει μὲ τοὺς συνοδοὺς του εἰς τὸ ἐπίνειον τῆς πόλεως Φιλίππων, Νεάπολιν (τὴν σημερινὴν Καβάλλαν). Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τοὺς Φιλίππους (πλησίον τῆς Δράμας).

Ἡ πόλις τῶν Φιλίππων ἦτο μία ἀπὸ τὰς περιφημότερας πόλεις τῆς Μακεδονίας.

Ἐδῶ εἰς τοὺς Φιλίππους ὁ Παῦλος κάθε Σάββατον ἐκήρυττεν εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐδῶ ἔγινε τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν καὶ Χριστιανικὸν θαῦμα.

Εἶχεν ἐξέλθει ὁ Παῦλος μὲ τοὺς συνοδοὺς του ὀλίγον ἔξω τῆς πόλεως πλησίον ἐνὸς ποταμοῦ διὰ νὰ προσευχηθῆ.

Ἐκεῖ συνήντησε μίαν ομάδα γυναικῶν. Καὶ ἤρchiσε νὰ κηρύττῃ εἰς αὐτὰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Μαζὶ μὲ τὰς γυναῖκας αὐτὰς ἦτο καὶ μία, ποὺ ἐσέβητο τὸν Θεόν. Ἐλέγετο δὲ Λυδία.

Ἡ Λυδία, ἀφοῦ ἤκουσε προσεκτικὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Παύλου, ἐπίστευσε. Καὶ ἀμέσως ἐβαπτίσθη μὲ ὄλην τὴν οἰκογένειάν της.

Ἡ Λυδία εἶναι ἡ πρώτη Ἑλληνοπούλα, ποὺ ἔγινε Χριστιανή. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν καὶ Χριστιανικὸν θαῦμα.

Μετὰ τὸ βάπτισμα τῆς Λυδίας καὶ τῆς οἰκογενείας της ἤρchiσε νὰ ἐξαπλώνεται εἰς τοὺς Φιλίππους ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία. Καὶ μὲ νέους ἀκόμη Χριστιανοὺς ἰδρύεται ἡ ἐκκλησία τῶν Φιλίππων.

Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ Παύλου ἤγαγαν καὶ τῶν

ἔδω Ἰουδαίων τὸ μῖσος ἐναντίον αὐτοῦ καὶ τῶν ἀκολούθων του.

Διὰ τοῦτο, ὅταν ὁ Παῦλος ἔκαμεν ἓνα ἄλλο θαῦμα, ἐξέσπασε τότε ὅλον τὸ μῖσος τῶν καὶ ἐκινδύνευσεν καὶ πάλιν ἡ ζωὴ του.

Τὸ θαῦμα τοῦτο ἦτο τὸ ἐξῆς.

Μίαν ἡμέραν ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας συνήντησαν μίαν κόρην τρελλήν, ἡ ὁποία εἶχε τάχα τὴν δύναμιν νὰ μαντεύῃ. Καὶ μὲ τὰς μαντείας της ἐκέρδιζεν ἀρκετὰ χρήματα.

Ὅλα ὁμως τὰ κέρδη της ὠφελοῦντο κάποιοι Ρωμαῖοι, πού τὴν ἐπροστάτευαν δι' αὐτὸν τὸν σκοπόν. Τὴν κόρην αὐτὴν ἐλυπήθη ὁ Παῦλος καὶ τὴν ἐθεράπευσεν.

Οἱ κύριοί της εἶδον τότε, ὅτι ἔχασαν πλέον τὰ κέρδη τῶν ἀπὸ αὐτῆν. Συνέλαβον λοιπὸν τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν καὶ τοὺς ἔφερον εἰς τοὺς Ρωμαίους ἄρχοντας. Καὶ τοὺς κατηγόρησαν, ὅτι σκανδαλίζουσιν μὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν τὸν λαόν.

Οἱ ἄρχοντες διέταξαν ἀμέσως νὰ τοὺς ραβδίσουν καὶ ἔπειτα τοὺς ἐφυλάκισαν.

Ὅλην τὴν νύκτα μέσα εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας προσηύχοντο.

Δὲν εἶχον ἀκόμη τελειώσει τὴν προσευχὴν τῶν, καὶ γίνεται ἕξαφνα ἓνας τρομερὸς σεισμός.

Τὸ κτίριον τῆς φυλακῆς ἐσεισθῆ ἐκ θεμελίων. Τὰ δεσμὰ τῶν φυλακισμένων ἐλύθησαν. Ὅλοι αἱ θύραι τῆς φυλακῆς εἶναι πλέον ἀνοικταὶ εἰς τοὺς καταδίκους.

Ὁ δεσμοφύλαξ, ἐπειδὴ ἐνόμισεν ὅτι οἱ φυλακισμένοι ἔφυγον, ἐσυλλογίζετο τὴν τρομερὰν του εὐθύνην.

Εἶχεν ἀπελπισθῆ. Ἦτο ὡσὰν τρελλὸς ἀπὸ τὴν ταραχὴν του καὶ τὸν φόβον του. Ἐφοβεῖτο τὴν αὐστηρὰν τιμωρίαν. Ἀποφασίζει νὰ αὐτοκτονήσῃ. Καὶ τὴν στιγμήν, πού ἔσυρε τὴν μάχαιραν διὰ νὰ φονευθῆ, παρουσιάζεται ὁ Παῦλος.

«Μὴ κάμῃς, τοῦ λέγει, κανένα κακὸν εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, διότι εἴμεθα ὅλοι ἐδῶ. Κανεῖς δὲν ἔφυγε».

Πράγματι ὅλοι οἱ φυλακισμένοι ἦσαν εἰς τὰς θέσεις τῶν.

Ὁ δεσμοφύλαξ ἐκατάλαβε τότε τὴν θεῖαν δύναμιν τῶν δύο ἐκείνων ἀνθρώπων.

Πίπτει ἀμέσως εἰς τοὺς πόδας τῶν καὶ τοὺς ἐρωτᾷ : «Κύριοι, τί πρέπει νὰ κάμω διὰ νὰ σωθῶ ;»

Ἀκούει τότε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Παύλου τοὺς μεγάλους λόγους τῆς σωτηρίας του. «Νὰ πιστεύσῃς εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ θὰ σωθῆς καὶ ἐσὺ καὶ ἡ οἰκογένειά σου». Καὶ πράγματι ἐπίστευσε καὶ ἐβαπτίσθη μαζὶ μετὰ τὴν οἰκογένειάν του.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ πρωὶ διέταξαν οἱ ἄρχοντες τοὺς φρουροὺς τῶν φυλακῶν νὰ τοὺς ἀποφυλακίσουν, διότι ἐδήλωσαν ὅτι ἦσαν Ῥωμαῖοι πολῖται.

Δὲν εἶχον οἱ ἄρχοντες Ῥωμαῖοι δικαίωμα νὰ τοὺς κρατήσουν εἰς τὴν φυλακὴν, ἀφοῦ δὲν παρέβησαν τοὺς νόμους τοῦ Ῥωμ. κράτους.

β) Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἀπὸ τοὺς Φιλίππους ὁ Παῦλος μαζὶ μετὰ τοὺς ἄλλους ἦλθεν εἰς τὰς πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου, τὴν Ἀμφίπολιν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν (τὸν σημερινὸν Πολύγυρον) καὶ ἴδρυσαν ἐκκλησίας. Ἀπὸ τὴν Ἀπολλωνίαν φθάνουν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Μακεδονίας, Θεσσαλονίκην.

Ἐδῶ ὁ Παῦλος κηρύττει εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν συναγὴν ἐπὶ τρία Σάββατα.

Τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου ἐδέχθησαν πολλοὶ Ἕλληνες καὶ μερικοὶ Ἰουδαῖοι. Καὶ οὗτοι ἴδρυσαν τὴν πρώτην ἐκκλησίαν τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη, δὲν τὸν

ἀφῆκαν οἱ ἐχθροὶ τῆς νέας πίστεως νὰ μείνῃ ἐπὶ πολὺ.

Ἐπροκάλεσαν πολλὰς ταραχὰς ἐναντίον του καὶ τὸν ἠνάγκασαν ἔπειτα ἀπὸ τρεῖς ἑβδομάδας νὰ φύγῃ.

γ) Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Βέροαιαν.

Ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ἦλθεν εἰς τὴν ἑλληνικωτάτην Βέροαιαν.

Ἐδῶ προσέρχονται εἰς τὴν νέαν θρησκείαν περισσότεροι Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες. Καὶ σχηματίζεται μία ἀρκετὰ πολυπληθὴς ἐκκλησία.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν πολὺ γρήγορα ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ, διότι ἦλθον οἱ ἐχθροὶ του Ἰουδαῖοι ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἐξηρέθισαν τὸν ὄχλον ἐναντίον του.

Ἐφυγε λοιπὸν καὶ ἀφῆκεν ἐκεῖ διὰ τὴν στερέωσιν τῆς Ἐκκλησίας τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον.

Ἀφίνει τὴν Μακεδονίαν, ἀφοῦ ἔσπειρεν ἐκεῖ ἄφθονον τὸν σπόρον τῆς νέας θρησκείας.

δ) Ὁ Παῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας (50 μ. Χ.).

Ἀπὸ τὴν Βέροαιαν ὁ Παῦλος καταβαίνει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπισκέπτεται τὰς Ἀθήνας.

Αἱ Ἀθῆναι καὶ τότε διετήρουν ἀκόμη τὴν παλαιὰν δόξαν των.

Ἐδίδασκον δὲ εἰς αὐτὰς διάφοροι σοφοὶ διδάσκαλοι καὶ ρήτορες.

Ἡ λύπη ὅμως τοῦ Παύλου ἦτο μεγάλη, διότι ἔβλεπεν ὅτι μία τοιαύτη πόλις ἦτο γεμάτη ἀπὸ εἰδωλα.

Τὶ κριμα, ἐσκέπτετο, αὐτὴ ἢ τόση εὐλάβεια νὰ δεικνύεται εἰς πολλοὺς ψευδεῖς θεοὺς καὶ ὄχι εἰς τὸν ἕνα καὶ ἀληθινὸν Θεόν.

Ἰδιαιτέραν δὲ ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ἀπὸ ὅλους

τοὺς βωμοὺς ἕνας, ποὺ ἦτο ἀφιερωμένος εἰς ἄγνωστον Θεὸν (ἀγνώστω Θεῷ).

Ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη, ἔτσι καὶ ἐδῶ ὁ Παῦλος ἐπήγαινε τακτικὰ εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν συναγωγὴν καὶ ἐκήρυττεν.

Ἐπήγαινε δὲ καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηναίων καὶ συνεζήτει μὲ τοὺς Ἑλληνας φιλοσόφους.

Οἱ Ἀθηναῖοι πρῶτην φορὸν ἤκουον τοιοῦτον κήρυγμα.

Καὶ ἄλλοι μὲν ἀπὸ αὐτοὺς ἔλεγον, ὅτι ἦτο φλύαρος, διότι δὲν τὸν ἠννούουν. Ἄλλοι δὲ ἠθέλον νὰ τὸν ἀκούσουν καλύτερα. Καὶ διὰ τοῦτο τὸν παρεκάλεσαν νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἐκήρυττεν, ἀπὸ τὸν ἱστορικὸν βράχον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

1) Ἡ διδασκαλία τοῦ Παύλου καὶ ὁ ἄγνωστος Θεός.

Ἀνέβη λοιπὸν ὁ Παῦλος εἰς τὸν βράχον αὐτὸν καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρατηρῶ ὅτι εἴσθε εὐσεβέστεροι ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαοὺς, διότι ἔχετε πάρα πολλοὺς ναοὺς καὶ βωμοὺς. Ἀνάμεσα ὅμως εἰς τοὺς τόσους βωμοὺς σας, εἶδον καὶ ἕνα εἰς «τὸν ἄγνωστον Θεόν».

Αὐτὸν λοιπὸν τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον λατρεύετε χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζετε, ἐγὼ κηρύττω.

Ὁ Θεὸς οὗτος εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ ἐδημιούργησε τὸν κόσμον καὶ ὅλα τὰ δημιουργήματα αὐτοῦ.

Αὐτὸς εἶναι ὁ κυρίαρχος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ δὲν κατοικεῖ εἰς τὰ χειροποίητα ἀγάλματά σας καὶ τοὺς ναοὺς.

Αὐτὸς δίδει ὅλα τὰ ἀγαθὰ εἰς τὸν κόσμον καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὰς διαφόρους προσφορὰς καὶ θυσίας σας.

Αὐτὸς εἶναι Θεὸς πνευματικὸς καὶ δὲν ἔχει ὄρισμένον

τόπον διὰ νὰ λατρευέται. Αὐτὸς εἶναι πάντοτε πλησίον μας.

Ἡ ζωὴ μας καὶ ὄλη μας ἡ ὑπαρξις ἀνήκουν εἰς αὐτόν. Ὅλοι ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι καταγόμεθα ἀπὸ τὸ πρῶτον ζεῦγος τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας. Εἴμεθα ὅλοι ἀδελφοί.

Ἀφοῦ λοιπὸν εἶναι τοιοῦτος ὁ Θεὸς αὐτός, δηλαδὴ ἀληθινός, πνευματικὸς καὶ ἀγαθός, πρέπει αὐτὸν μόνον νὰ

Εἰκ. 2. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας.

λατρευέτε. Διότι μόνον εἰς αὐτὸν ὑπάρχει ἡ σωτηρία σας.

Μάλιστα τόσον ἀγαπᾷ τὸν ἄνθρωπον καὶ θέλει τὴν σωτηρίαν του, ὥστε ἔστειλεν εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν μονογενῆ υἱὸν του, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἡ θυσία τοῦ (τοῦ Χριστοῦ) καὶ ἡ ἀγάπη του διὰ τὸν ἄνθρωπον ἀποδεικνύεται, διότι χάριν αὐτοῦ ἔπαθεν, ἐσταυρώθη καὶ ἔπειτα ἀνέστη ἐκ νεκρῶν.

Δὲν περιορίσθη ὁμως ἕως ἐδῶ, ἀλλὰ προσδιώρισε

μίαν ἡμέραν, πὺ θὰ ἔλθῃ πάλιν εἰς τὸν κόσμον. Τότε δὲ θὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ζῶντας καὶ τοὺς νεκρούς, οἱ ὅποιοι θὰ ἀναστηθοῦν».

Αὐτὴ ἦτο ἡ διδασκαλία τοῦ Παύλου.

“Ὅταν ἐτελείωσεν, ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἀκροατάς του δὲν τὸν ἠγνόησαν καὶ τὸν ἐχλεύαζον, ἄλλοι δὲ ἤθελον νὰ τὸν ἀκούσουν πάλιν. “Ὅταν μάλιστα εἶπεν ὅτι θὰ ἀναστηθοῦν οἱ νεκροί, τοῦτο ἔκαμεν εἰς αὐτοὺς μεγάλην ἐντύπωσιν. Πρώτην φορὰν ἤκουον αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν.

2) Ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης.

Μερικοὶ Ἀθηναῖοι ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν, μετὰ δὲ αὐτῶν καὶ ἓνας δικαστὴς τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ Διονύσιος. Καὶ μία λογία γυνή, ἡ Δάμαρις.

Ὁ Διονύσιος ἦτο πολὺ ἐγγράμματος, πλούσιος καὶ ὀνομαστός.

Τοῦτον ὁ Παῦλος, ἀφοῦ ἐβάπτισεν, ἐχειροτόνησεν εἰς πρῶτον ἐπίσκοπον τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας δὲ τὸν θεωρεῖ καὶ πολιούχον (προστάτην) τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ ἐμαρτύρησε (95 μ. Χ.).

Τὴν μνήμην του ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν 3 Ὀκτωβρίου.

Ἐγραψε δὲ καὶ σπουδαῖα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα.

ε) Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Κόρινθον.

Ὁ Παῦλος, ἀφοῦ ἔμεινεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὀλίγας ἀκόμη ἑβδομάδας, ἀνεχώρησε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κόρινθον.

Ἡ Κόρινθος ἦτο τότε ἀκόμη μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας

πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἦτο περιβόητος διὰ τὸν πλοῦτον, τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν διαφθορὰν τῶν κατοίκων τῆς. Ἐκεῖ ἦλθον ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν καὶ οἱ ἀκόλουθοί του Σίλας καὶ Τιμόθεος. Καὶ ἀμέσως ἤρχισαν νὰ κηρύττουν εἰς τῆς Ἰουδαϊκὰς συναγωγὰς τὸν Χριστόν.

Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Κορίνθου μόλις τὸν ἤκουσαν ἤρχισαν νὰ τὸν ὑβρίζουν καὶ νὰ τὸν ἀπειλοῦν. Καὶ διὰ τοῦτο ἐσκέφθη νὰ φύγῃ. Ἀλλὰ ἀπὸ ἓνα ὄραμα ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ.

Ἐμεινε λοιπὸν ἓνα καὶ ἥμισυ ἔτος, ἐξηκολούθησε τὸ κήρυγμά του καὶ ἴδρυσεν τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου.

Οἱ ἐχθροὶ του ὅμως Ἰουδαῖοι τὸν κατηγοροῦσαν εἰς τὸν Ρωμαῖον διοικητὴν τῆς Κορίνθου Γαλλίωνα.

Ὁ Γαλλίων ὅμως ὡς Ρωμαῖος δὲν ἐνδιέφερετο διὰ τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν καὶ δὲν τὸν ἐπείραξεν.

Ἀπὸ τὴν Κορίνθον ὁ Παῦλος ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἐφεσον τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου ἔμεινε δύο ἔτη. Καὶ ἴδρυσεν ἐκεῖ μεγάλην Ἑλληνικὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἀπὸ τὴν Ἐφεσον ἐπιστρέφει εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἑλλάδα, καὶ ἐπισκέπτεται τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν.

Κατόπιν ἐπιστρέφει πάλιν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Καὶ ἔρχεται εἰς τὴν Μίλητον. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν προσκαλεῖ τοὺς πρεσβυτέρους (ιερεῖς) τῆς Ἐφέσου. Καὶ δίδει εἰς αὐτοὺς συμβουλὰς διὰ τὴν διοίκησιν τῶν ἐκκλησιῶν τῶν.

Ἀπὸ ἐδῶ ἐσκέφθη νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ρώμην, τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους.

Ἀλλὰ ἀπεφάσισε νὰ περάσῃ προηγουμένως ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, ἂν καὶ ἐγνώριζεν ὅτι τὸν ἐπερμιενον ἐκεῖ πολλαὶ θλίψεις.

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ (54 - 65 μ. Χ.)

α) Ἡ σύλληψις τοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἡ ἀποστολή τοῦ εἰς τὴν Ρώμην.

Προτοῦ νὰ φθάσῃ ὁ Παῦλος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐπεσκέφθη τὴν Κῶ, τὴν Ρόδον, τὴν Κύπρον, τὴν Τύρον, τὴν Πτολεμαῖδα καὶ τέλος τὴν Καισάρειαν τῆς Παλαιστίνης.

Εἰς τὴν Καισάρειαν εἶχε φθάσει ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν ἓνας προφήτης, ὀνόματι Ἄγαβος, διὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Παῦλον. Καὶ μόλις τὸν συνήντησεν, ἐπῆρε τὴν ζώνην τοῦ Παύλου καὶ ἔδεσε μὲ αὐτὴν τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας τούτου. Καὶ εἶπεν εἰς τοὺς συνοδοὺς τοῦ Παύλου, ὅτι ἔτσι θὰ δέσουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῶν Ἱεροσολύμων. Καὶ ἔπειτα θὰ τὸν παραδώσουν εἰς τοὺς Ἐθνικοὺς. Τότε ὁ Ἄγαβος καὶ οἱ συνοδοὶ ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐμποδίσουν νὰ υπάγῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἀλλὰ ὁ Παῦλος τοὺς εἶπεν: «Ἐγὼ εἶμαι ἕτοιμος ὄχι μόνον νὰ δεθῶ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποθάνω διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ».

Ἐπῆγε λοιπὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Καὶ κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς τῶν Ἰουδαίων εὐρέθη ὁ Παῦλος εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ναοῦ καὶ ἐκήρυττε.

Οἱ Ἰουδαῖοι μόλις τὸν εἶδον καὶ τὸν ἤκουσαν νὰ κηρύττῃ τὸν Χριστόν, ἤρχισαν νὰ τὸν κτυποῦν. Τὸν ἤρπασαν δὲ καὶ τὸν ἔβγαλαν ἔξω ἀπὸ τὸν ναόν. Καὶ ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ τὸν φονεύσουν.

Τὴν στιγμὴν ὁμοῦς ἐκεῖνην κατέφθασεν ὁ χιλιάρχος μὲ στρατιώτας καὶ τὸν ἤρπασεν ἀπὸ τὰς χεῖράς των.

Ἀφοῦ τὸν ἔδεσε μὲ ἀλύσεις, τὸν ἔφερεν εἰς τὸν στρατῶνα μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τὸν βασανίσῃ.

Ὅταν ὁμοῦς ἔμαθεν ὅτι ὁ Παῦλος ἦτο Ρωμαῖος πο-

λίτης, τὸν ἔστειλε μὲ συνοδείαν εἰς τὸν ἀνώτερόν του Φήλικα, ἡγεμόνα τῆς Καισαρείας (Παλαιστίνης).

Ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς τὸν ἐφυλάκισεν ἐπὶ δύο ἔτη, χωρὶς νὰ τὸν δικάσῃ. Ὁ δὲ διάδογός του Φῆστος ἔστειλε τὸν Παῦλον εἰς τὴν Ρώμην διὰ νὰ δικασθῇ ἀπὸ τὸ Καίσαρα, διότι ἐζήτησε τοῦτο ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος. Καὶ τὸν ἀπέστειλε διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Ρώμην.

Ὁ Παῦλος ἐπιβιβάζεται εἰς τὸ πλοῖον. Ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος ἦτο ἐναντίος, συνήντησαν τρικυμίαν μεγάλην εἰς τὸ Κρητικὸν πέλαγος. Καὶ ἐκινδύνευσαν νὰ πνιγοῦν ὅλοι, ὅσοι ἦσαν εἰς τὸ πλοῖον.

Ἐπὶ 14 ἡμέρας τὸ πλοῖον ἐπάλαιε μὲ τὰ κύματα.

Ὅλοι ἐπερίμεναν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ πνιγοῦν.

Ὁ Παῦλος ὁμως τοὺς ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ τοὺς σώσῃ.

Τέλος τὸ πλοῖον ἐναυάγησεν εἰς τὴν νῆσον Μελίτην (Μάλταν), χωρὶς νὰ πνιγῇ κανεὶς.

Ἐκεῖ ἔμειναν τρεῖς μῆνας. Ἐπειτα μὲ ἓνα ἄλλο πλοῖον ἐξηκολούθησαν τὸ ταξιδιὸν των. Καὶ ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν παράλιον πόλιν Ποτιόλους. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἔφθασαν εἰς τὴν Ρώμην. Αὐτὸ ἤθελε καὶ ὁ Παῦλος, νὰ κηρύξῃ καὶ εἰς τὴν Ρώμην τὸν Χριστόν.

Ἐμεινε δὲ ἀπὸ τότε εἰς τὴν Ρώμην δύο ἔτη. Καὶ παρέμενε εἰς μίαν ὀρισμένην οἰκίαν ὑπὸ ἐπιτήρησιν. Εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν τὸν ἐπεσκέπτοντο πολλοί. Καὶ εἰς αὐτοὺς ἐκήρυττε τὸν Χριστόν. Ἐπειτα ἔγινεν ἡ δίκη του, ἠθώθη καὶ ἀφέθη ἐλεύθερος.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ (65 μ. Χ.)

α) Ὁ θάνατος τοῦ Παύλου.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ρώμην καὶ ἐπεσκέφθη πάλιν τὰς ἐκκλησίας τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του αὐτὴν ἐπεσκέφθη τὴν Κρήτην. Καὶ ἴδρυσεν ἐκεῖ ἐκκλησίαν, ἐχειροτόνησε δὲ ἐπίσκοπον αὐτῆς τὸν Τίτον.

Τέλος ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ρώμην δευτέραν φορὰν, ὅπου καὶ ἐμαρτύρησεν ἐπὶ Νέρωνος (67 μ. Χ.).

Μαζὶ μὲ τὸν Παῦλον ἐμαρτύρησε καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος.

Καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην καὶ τῶν δύο τὴν 29 Ἰουνίου.

β) Τὸ ἔργον τοῦ Παύλου.

Τριάκοντα ὀλόκληρα ἔτη εἰργάσθη ἀδιακόπως μὲ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ κινδύνους. Καὶ ἐξήπλωσε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος.

Τὰ παθήματά του διηγεῖται ὁ ἴδιος εἰς μίαν ἐπιστολὴν του καὶ λέγει τὰ ἑξῆς: «Πέντε φορὰς ἐξυκοκοπήθη ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους. Τρεῖς φορὰς ἐρραβδίσθη. Μίαν φορὰν ἐλιθοβολήθη. Τρεῖς φορὰς ἐνανάγησα. Πολλοὺς κινδύνους ἐδοκίμασα κατὰ τὰς περιοδεῖάς μου ἀπὸ τοὺς ληστάς, ἀπὸ τοὺς συμπολίτας μου καὶ ἀπὸ τοὺς Ἑθνικοὺς. Πολλάκις ἐκινδύνευσά νὰ ἀποθάνω ἀπὸ τὴν ἐξάντλησιν ἐκ τῶν κόπων καὶ μόχθων, ἀπὸ τὰς ἀγρυπνίας, τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν, ἀπὸ τὸ πῦχος καὶ ἀπὸ τὴν γυμνότητα».

Ἐγραψε καὶ 14 ἐπιστολάς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Καὶ τὰς ἀπέστειλε πρὸς τὰς Ἐκκλησίας, πού ἴδρυσεν.

Αἱ ἐπιστολαὶ του εἶναι αἱ ἑξῆς :

Μία πρὸς Ῥωμαίους, δύο πρὸς Κορινθίους, μία πρὸς Γαλάτας, μία πρὸς Ἐφεσίους, μία πρὸς Φιλιππησίους, μία πρὸς Κολασσαεῖς, δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς, δύο πρὸς Τιμόθεον, μία πρὸς Τίτον, μία πρὸς τὸν Φιλήμονα καὶ μία πρὸς Ἑβραίους.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΕΤΡΟΣ

Ὁ Ἀπόστολος οὗτος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἴδρυσεν τὴν πρώτην Χριστιανικὴν ἐκκλησίαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Τὸν Ἀπόστολον τοῦτον ὁ Χριστὸς διὰ τὴν μεγάλην του πιστὴν ὠνόμασεν Πέτρον (Κηφᾶν), δηλαδὴ βράχον, ἐνῶ πρὶν ἐλέγετο Σίμων ἢ Συμεών.

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔλαβεν, ὅταν παρουσίασεν αὐτὸν εἰς τὸν Χριστὸν ὁ ἀδελφὸς του Ἀνδρέας. Ὁ δὲ Χριστὸς, ὁ ὁποῖος προεῖδε τὴν μεγάλην πίστιν, πού θὰ ἐδείκνυεν, τοῦ εἶπε : «Σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωῆ, ὁ ὁποῖος θὰ ὀνομασθῆς Κηφᾶς» (δηλ. Πέτρος).

Ὁ Πέτρος ἐγεννήθη εἰς μίαν μικρὰν πόλιν τῆ Γαλιλαίας, τὴν Βησθαῖδᾶ.

Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωῆ καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, εἰργάζετο δὲ ὡς ἄλιεὺς μετ' ἰδικόν του πλοιάριον.

Ἦτο ἀχώριστος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἠκολούθησεν αὐτὸν μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς συλλήψεώς του.

Ὁ Χριστὸς εἰς τὰς σπουδαιότερας περιστάσεις τοῦ βίου του τὸν Πέτρον εἶχε πάντοτε μαζί του, ὅπως καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην.

Εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος, εἰς τὴν Γεθσημανῆ κλπ. ὁ Πέτρος ἦτο ἐκ τῶν πρώτων.

Καὶ πρῶτος ἔτρεξεν εἰς τὸν τάφον τοῦ Χριστοῦ τὴν πρωΐαν τῆς Ἀναστάσεως. Κατὰ δὲ τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας αὐτῆς πρῶτος ἀπὸ ὅλους εἶδε τὸν Χριστόν. Καὶ πρῶτος πάντοτε ἐλάμβανε τὸν λόγον, ἀντὶ τῶν ἀποστόλων, ὡς ἂν εἴη ἡρώτα τὸν Χριστόν ἢ τοῦ ἀπίντα.

Διὰ τοῦτο ὁ Χρυσόστομος ὀνομάζει τὸν Πέτρον «στόμα τῶν Ἀποστόλων».

Ἄν ἠρνήθη τρεῖς φορὰς τὸν Χριστόν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, ὕστερα ὁμῶς μετενόησε πολὺ καὶ ἔχυσε πικρὰ δάκρυα.

Μετὰ τὴν Πεντηχοστήν, χωρὶς νὰ λογαριάσῃ τοὺς κινδύνους ἔτρεχεν ἀδιακόπως νὰ κηρύττῃ καὶ νὰ κάμνῃ πολλὰ θαύματα. Καὶ μὲ αὐτὰ ἐδυνάμωνε τὴν Χριστιανικὴν πίστιν καὶ ἠῤῥξανε τὸν ἀριθμὸν τῶν Χριστιανῶν.

Ὅπως π.χ. ἐθεράπευσεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἓνα χωλὸν ἐκ γενετῆς μαζί μὲ τὸν Ἰωάννην.

Εἰς δὲ τὴν πόλιν Ἰόππην τῆς Ἰουδαίας ἀνέστησε τὴν νεκρὰν Ταβιθά ἢ Δορκάδα.

Ἡ κόρη αὐτῆ ἦτο πολὺ ἀγαθὴ καὶ πολὺ φιλόανθρωπος. Καὶ κατεσκεύαζεν ἐνδύματα μὲ τὰ χεῖρα της καὶ ἐνέδυε τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ, διότι τὰς ἠγάπα ὡς ἀνδελφάς της.

Ἡ εὐεργέτις αὐτῆ τῶν πτωχῶν ἀπέθανε. Καὶ γύρω ἀπὸ τὸ λείψανόν της ἔκλαιον καὶ ἐθρήνουν αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ, ποὺ τὰ εἶχεν ἐνδύσει.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔρχεται ὁ Πέτρος εἰς τὴν οἰκίαν της. Πλησιάζει τὸ ὄχρον καὶ παγερὸν λείψανόν της. Αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ τὸν περικυκλώνουν. Καὶ δεικνύουν εἰς αὐτὸν μὲ θρήνους τὰ ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα εἶχε χαρίσει εἰς αὐτοὺς ἢ Ταβιθά, ὅταν ἔζη.

Ὁ Πέτρος συνεκινήθη τότε πολὺ ἀπὸ ὅσα ἔβλεπε καὶ ἤκουε. Καὶ ἀμέσως τὴν ἀνέστησε.

Τὰ δάκρυα τῆς λύπης των τότε ἔγιναν δάκρυα χαρᾶς.

Ὁ Πέτρος μὲ τὸ θαῦμα τοῦτο ἦλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν, ὅπου ἐβάπτισε τὸν Κορνήλιον, Ρωμαῖον ἀξιωματικόν. Οὗτος δὲ εἶναι ὁ πρῶτος εἰδωλολάτρης (ἐθνικός), ποὺ ἔγινε Χριστιανός.

Ἀπὸ τὴν Καισάρειαν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου τὸν ἐφυλάκισεν ὁ ἄρχων τῆς Ἰουδαίας Ἡρώδης Ἀγρίππας ὁ Α΄ (43 μ. Χ.), μὲ σκοπὸν νὰ τὸν φονεύσῃ μετὰ τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων.

Ἄλλο τόρα θαῦμα γίνεται εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ Πέτρος ἐκοιμᾶτο τὴν νύκτα εἰς τὸ μέσον δύο φρουρῶν στρατιωτῶν μὲ τὰς χεῖρας δεμένας μὲ δύο ἀλύσεις.

Ἐξαφνα τὰ μεσάνυκτα παρουσιάσθη ἓνας ἄγγελος Κυρίου εἰς τὸ κατασκότεινον κελλὶ τῆς φυλακῆς του. Καὶ μία λάμψις, ὡσὰν ἀστραπὴ ἐφώτισεν αὐτό.

Ὁ ἄγγελος ἐξύπνησε τὸν Πέτρον, τὸν παρέλαβε μαζὶ του καὶ τὸν ἔβγαλεν ἔξω τῆς φυλακῆς. Καὶ ἐκεῖ ἔγινεν ἄφαντος.

Μετὰ τὴν σωτηρίαν του ὁ Πέτρος ἐπῆγεν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ ἴδρυσεν εἰς πολλὰς πόλεις αὐτῆς ἐκκλησίας. Εἰς δὲ τὴν Ἀντιόχειαν ἔδειξεν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐκκλησίαν αὐτῆς.

Ἐπίσης ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν Πόντον, Γαλατίαν, Καππαδοκίαν, Βιθυνίαν κτλ.

Καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ἐπεσκέφθη τὴν Ρώμην. Ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Νέρωνος ἐμαρτύρησε (67 μ. χ.).

Οἱ πάπαι ἔπειτα ἔδωκαν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν αὐτήν, ὡς θὰ ἴδωμεν παρακάτω. Καὶ ἐκτίσθη κοτόπιν καὶ μεγαλοπρεπῆς ναὸς τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου ἐκεῖ.

Ὁ Πέτρος ἔγραψε καὶ δύο ἐπιστολάς, τὰς ὁποῖα ἔστειλε πρὸς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς Μ. Ἀσίας. Καὶ διὰ τοῦτο λέγονται καὶ καθολικαὶ ἐπιστολαί.

Ἡ ἐκκλησία μας θεωρεῖ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Παῦλον ὡς τοὺς κορυφαίους τῶν Ἀποστόλων. Ψάλλεται δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μηνίμηστων (29 Ἰουνίου) τὸ ἑξῆς τροπάριον:

Εἰκ. 3. Οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος.

«Οἱ τῶν Ἀποστόλων πρωτόθρονοι,
καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι,
τῷ Δεσπότη τῶν ὄλων πρεσβεύσατε
εἰρήνην τῇ οἰκουμένῃ δωρήσασθαι
καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος».

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ὁ Ἀνδρέας ἐγνώρισε τὸν Χριστόν, ὅταν ἦτο ἀκόμη μαθητῆς τοῦ Προδρομοῦ. Καί, ὅταν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐκάλεσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ἔγινεν ὁ πρῶτος μαθητῆς του (πρωτόκλητος).

Ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Πέτρου, ἀλιεὺς καὶ αὐτός. Μὲ τοὺς λόγους «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν» ἔπεισε τὸν ἀδελφόν του Πέτρον καὶ ἠκολούθησαν μαζὶ τὸν Χριστόν.

Ὁ Ἀνδρέας μαζὶ μὲ τὸν Ἀπόστολον Φίλιππον, ὠδήγησε μερικοὺς Ἑλληνας εἰς τὸν Χριστόν, οἱ ὅποιοι ἐζήτησαν νὰ τὸν γνωρίσουν καὶ νὰ τὸν ἀκούσουν. Καὶ εἶπε τότε ὁ Χριστὸς «Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου».

Τὸ ἀποστολικὸν του ἔργον ἤρχισε μετὰ τὴν Πεντηκοστήν.

Ὁ Ἀνδρέας ἐκήρυξεν εἰς τὴν Βιθυνίαν, τὸ Βυζάντιον, τὴν Σινώπην, Θράκην, Μακεδονίαν καὶ ἔφθασε μέχρῃ Πατρῶν.

Μεγάλην σημασίαν ἔχει ἡ ἰδρυσις τῆς ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου ἀπὸ τὸν Ἀνδρέαν, διότι ἡ ἐκκλησία αὐτὴ ἔγινεν ἔπειτα τὸ κέντρον τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Λέγουν ὅτι ἐκήρυξε καὶ εἰς τὴν Σκυθίαν. Καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται προστάτης τῆς Ρωσίας.

Εἰς τὴν Σινώπην, ἔδειξε πίστιν μεγάλην καὶ υπεράνθρωπον θάρρος. Διότι τὸν ἔδειραν ἀπάνθρωπα, τοῦ ἀπέκοψαν δὲ καὶ καὶ ἓνα ἀπὸ τοὺς δακτύλους του. Ἔπειτα τὸν ἐλιθοβόλησαν καὶ τὸν ἐξεδίωξαν.

Ὅταν ἦλθεν εἰς τὰς Πάτρας ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἰδρυσε τὴν πρώτην ἐκκλησίαν τῆς Πελοποννήσου. Ἐκεῖ δὲ καὶ ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον. Καὶ διὰ τοῦτο εἶναι πολιούχος (προστάτης) τῶν Πατρῶν.

Ἐθανατώθη ἀπὸ τὸν διοικητὴν τῆς πόλεως Αἰγεία-

την, ὅστις ἤθελε νὰ τὸν ἐκδικηθῆ, διότι ἔκαμε τὴν γυναῖκα του Χριστιανήν.

Τὸ δὲ λείψανόν του εὑρίσκεται θαμμένον εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ ἑορτὴ του ἐκεῖ γίνεται μεγαλοπρεπῆς.

Εἰς τὴν ἑορτὴν του (30 Νοεμβρίου) ψάλλεται τὰ ἐξῆς ἀπολυτίκιον :

« Ὡς τῶν Ἀποστόλων πρωτόκλητος
καὶ τοῦ κορυφαίου ἀυτάδελφος,
τῷ Δεσπότη τῶν ὄλων, Ἀνδρέα, ἰκέτευε
εἰρήνην τῇ οἰκουμένην δωρήσασθαι
καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος ».

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ

Ὁ Λουκᾶς λέγεται καὶ εὐαγγελιστής, διότι ἔγραψεν ἓνα ἀπὸ τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια.

Ἦτο κατ' ἀρχὰς εἰδωλολάτρης καὶ ἔπειτα ἔγινε Χριστιανός.

Ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἀφωσιωμένους μαθητὰς καὶ συνεργάτας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Ἐκαμε μαζὶ μὲ τὸν Παῦλον πολλὰς περιοδείας, εἰς τὴν Μακεδονίαν, Καισάρειαν, Ἱεροσόλυμα καὶ τελευταῖα εἰς τὴν Ρώμην.

Ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον, ὅπως ὁ Παῦλος εἰς διάφορα μέρη, διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία τὸν ὀνομάζει Ἀπόστολον.

Ὁ Λουκᾶς (φωτεινός) ἦτο ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, ἦτο δὲ ἰατρός καὶ ζωγράφος. Καὶ ἐξωγράφησε τὰς πρώτας εἰκόνας τῆς Θεοτόκου.

Μία ἀπὸ τὰς εἰκόνας αὐτὰς τοῦ Λουκᾶ λέγουν ὅτι

εἶναι καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἡ ὁποία εὐρέθη εἰς τὸ Μ. Σπήλαιον.

Ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς δὲ τὰς Θήβας ἔμεινε πολλὰ ἔτη, ὅπου καὶ ἔμαρτύρησε.

Τὸ λείψανόν του μετεφέρθη ἀπὸ τὸν Κωνσταντιν, υἱὸν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ ἐτοποθετήθη ὑποκάτω τῆς Ἁγίας Τραπέζης τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων.

Τὴν μνήμην του ἡ ἐκκλησία εορτάζει τὴν 18 Ὀκτωβρίου.

Ἐκτὸς τοῦ Εὐαγγελίου του ἔγραψε καὶ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ

Ὁ Χριστὸς ἐξέλεξε διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ Εὐαγγελίου του δώδεκα μαθητάς, οἱ ὁποῖοι ἦσαν πάντοτε μαζί του. Καὶ ἤκουσαν τὴν διδασκαλίαν του ἀπὸ τὸ στόμα του καὶ εἶδον τὰ θαύματά του μὲ τοὺς ὀφθαλμοῖς των.

Τοὺς μαθητάς του τούτους ἀπέστειλεν ἔπειτα εἰς ὅλα τὰ ἔθνη νὰ τὰ διδάξουν καὶ νὰ τὰ βαπτίσουν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος. Καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθησαν Ἀπόστολοι.

Τούτους ὁ Χριστὸς ἐφώτισε κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν μὲ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος.

Τὰ ὀνόματα τῶν Ἀποστόλων.

Ἀπὸ τοὺς Εὐαγγελιστὰς μανθάνομεν τὰ ὀνόματά των, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἑξῆς :

Οἱ ἀδελφοὶ Ἀνδρέας καὶ Σίμων ἢ Πέτρος, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰωῆ· Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου.

Ἰάκωββος καὶ Ἰούδας ἡ Λεβαῖος, πού ἐλέγετο καὶ Θαδδαῖος, υἱοὶ τοῦ Ἀλφαίου· οἱ δύο φίλοι Φίλιππος καὶ Ναθαναὴλ ἢ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος· Ματθαῖος ὁ τελώνης· Σίμων ὁ Κανανίτης (Κανά), ὁ λεγόμενος ζηλωτής· καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης.

Εἰς τὴν θέσιν τοῦ προδότου Ἰούδα ἐξέλεξαν ἔπειτα οἱ Ἀπόστολοι τὸν Ματθαίον.

Ἐκτὸς τῶν δώδεκα τούτων Ἀποστόλων ἔχομεν καὶ ἄλλους, ὅπως π.χ. τὸν Παῦλον, ὡς εἶδομεν.

Ἐπίσης ἔχομεν καὶ 70 ἄλλους μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὅποιοι ἐβοήθησαν καὶ τὸν ἴδιον εἰς τὸ ἔργον του καὶ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους. Ὅπως π.χ. τὸν Λουκᾶν κλπ.

Τὴν μνήμην τῶν 70 τούτων μαθητῶν ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν 4 Ἰανουαρίου.

α) Οἱ Ἀπόστολοι Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης.

Οἱ δύο αὐτοὶ Ἀπόστολοι εἶναι οἱ ἀφωσιωμένοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅπως καὶ ὁ Πέτρος.

Ἠκολούθησαν τὸν διδάσκαλόν των μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἐπιγείου βίου του καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ σταυροῦ του.

Πάντοτε ὁ Σωτὴρ αὐτοὺς εἶχε μαζί του εἰς τὰς σπουδαιότερας του στιγμὰς.

Ἦσαν ἀδελφοί, υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τῆς Σαλώμης. Κατήγοντο ἀπὸ τὴν Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦσαν καὶ αὐτοὶ ἀλιεῖς.

Ἡ μητέρα των Σαλώμη ἦτη μία ἀπὸ τὰς εὐσεβεῖς μαθητρίας τοῦ Χριστοῦ. Πάντοτε τὸν ἠκολούθει, τὸν ὀπηρέτει καὶ εὐρέθη εἰς τὴν σταύρωσίν του.

Ὅταν ἐκάλεσεν αὐτοὺς ὁ Χριστός, ἀμέσως τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἐγκατέλειψαν τὰ πάντα, οἰκογένειαν, περιουσίαν καὶ ἐργασίαν.

Ἔδειξαν καὶ οἱ δύο ἀφοβίαν εἰς τὸν θάνατον ἀπὸ τὴν μεγάλην των πίστιν.

Ὁ Ἰάκωβος ἐθανατώθη κατὰ τὸ 44 μ. Χ. εἰς ἓνα διωγμὸν, ποῦ ἔκαμεν ὁ Ἡρώδης Ἀγρίππας.

Τὴν μνήμην του ἡ Ἐκκλησία εὐορτάζει τὴν 30 Ἀπριλίου.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἦτο κατ' ἀρχὰς μαθητὴς τοῦ μεγάλου διδασκάλου τῆς μετανοίας Προδρομοῦ.

Ὁ Χριστὸς τὸν ἐκάλεσε νὰ γίνῃ μαθητὴς του τὴν στιγμὴν, ποῦ μὲ τὸν ἀδελφόν του Ἰάκωβον εἰργάζετο εἰς τὸ πλοῖον του μέσα εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος.

Εἰς τὸν Γολγοθᾶν αὐτὸς εὐρέθη ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος. Καὶ εἰς αὐτὸν ὁ Χριστὸς παρέδωκε τὴν μητέρα του κατὰ τὰς τελευταίας του στιγμὰς νὰ τὴν περιποιεῖται, ὡσὰν πραγματικὴν μητέρα του.

Μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἐπῆγεν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Πάτμον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ.

Ἐδῶ ἔγραψεν ἓνα προφητικὸν βιβλίον, ποῦ λέγεται Ἀποκάλυψις. Εἰς αὐτὸ προλέγει τὸν θρίαμβον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ὅταν ἐτελείωσεν ὁ χρόνος τῆς ἐξορίας του ἦλθεν εἰς τὴν Ἐφεσον, ὅπου ἐδίδαξεν ἐπὶ 30 ἔτη.

Ἡ Ἐφεσος ἦτο τὸ κέντρον τοῦ ἀποστολικοῦ του ἔργου. Ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν ἐκυβερνοῦσε τὰς ἐκκλησίας τῆς Μ. Ἀσίας. Ἐδῶ ἔγραψε καὶ τὰς τρεῖς καθολικάς του ἐπιστολάς.

Ἐπίσης ἔγραψε καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ Εὐαγγελιστής.

Εἶχε πλέον ἀποκάμει ἀπὸ τὴν μεγάλην του ἀποστολικὴν ἐργασίαν. Ἦτο πλέον πολὺ γέρον.

Δὲν ἤμποροῦσε νὰ διδάξῃ καὶ μόνον ἔλεγε· «Παιδιά μου, ἀγαπάτε ἀλλήλους».

Ἀπέθανε κατὰ τὸ ἔτος 98 μ. Χ. εἰς ἡλικίαν 90 ἐτῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊνοῦ.

β) Ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰούδας.

Καὶ οἱ δύο οὗτοι Ἀπόστολοι ἦσαν ἀδελφοὶ καὶ ἐλέγοντο ἀδελφόθιοι.

Ὁ Ἰάκωβος ἦτο πολὺ πιστὸς καὶ διὰ τοῦτο ἐνομιζέτο ἕνας ἀπὸ τοὺς στύλους τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἐμαρτύρησε διὰ λιθοβολισμοῦ κατὰ τὸ 62 μ. Χ.

Ἐγραψε καὶ μίαν καθολικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς, πού ἦσαν προηγουμένως Ἰουδαῖοι.

Ὁ δὲ Ἰούδας, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἔγραψε μίαν ἄλλην καθολικὴν ἐπιστολὴν.

Λέγονται ἀδελφόθιοι, διότι ἐθεωροῦντο υἱοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐξ ἄλλης γυναικὸς αὐτοῦ πρὸ τῆς Παρθένου Μαρίας. Ὡς υἱοὶ δὲ τοῦ Ἰωσήφ ἐλέγοντο ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου.

γ) Φίλιππος καὶ Ναθαναήλ.

Οἱ Ἀπόστολοι οὗτοι συνεδέοντο διὰ φιλίας καὶ ἦσαν ἀπὸ τὴν Βηθσαϊδά.

Ὁ Φίλιππος ἠκολούθησε πρῶτος τὸν Χριστόν. Καὶ κατόπιν ἐκάλεσε καὶ τὸν φίλον του Ναθαναήλ νὰ γίνῃ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἔγινε καὶ αὐτός.

Ὁ Φίλιππος ἐδίδαξε τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὴν Φρυγίαν, ὅπου ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον.

Ὁ δὲ Ναθαναήλ ἐκήρυξεν εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Ἀραβίαν.

δ) Ὁ Θωμᾶς καὶ ὁ Ματθαῖος.

Ὁ Θωμᾶς εἶναι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος τοῦ Χριστοῦ, πού δὲν ἐπίστευσε κατ' ἀρχάς, ὅτι ἀνέστη ὁ Κύριος. Καὶ διὰ

τοῦτο παρουσιάσθη καὶ εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔδειξε τὰς πληγὰς του. Τότε ὁ Θωμᾶς ἐπίστευσε καὶ εἶπε: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου».

Ἐκήρυσεν εἰς τὴν Παρθίαν καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀσίας.

Ὁ Ματθαῖος λέγεται καὶ Εὐαγγελιστής, διότι ἔγραψεν ἓνα ἀπὸ τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια.

Ἦτο τελώνης, προτοῦνὰ γίνῃ μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκήρυσεν πρῶτον εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἔπειτα εἰς τοὺς Ἐθνικούς. Ἐπίσης εἰς τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὰς Ἰνδίας καὶ εἰς τὴν Παρθίαν, ὅπου καὶ ἔμαρτύρησεν.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην τῶν δώδεκα Ἀποστόλων τὴν 30 Ἰουνίου.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

α) Οἱ κληρικοί.

Οἱ Ἀπόστολοι, τὰς ἐκκλησίας, πὺ ἴδρυσαν, ἐκυβέρωνον κατ' ἀρχὰς οἱ ἴδιοι.

Τὸ κύριον ὄμως ἔργον του ἦτο τὸ κήρυγμα καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῆς νέας Θρησκείας. Καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ καὶ αἱ ἐκκλησίαι καθημερινῶς ἠῤῥξανον, ἦτο ἀνάγκη νὰ εὔρεθοῦν κατάλληλοι Χριστιανοὶ νὰ τὰς διοικήσουν μὲ νόμους (ὄργανώσουν).

Οἱ Ἀπόστολοι λοιπὸν ἐξέλεξαν τοὺς καταλλήλους τούτους Χριστιανούς. Καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτοὺς τὴν διοίκησιν τῶν Ἐκκλησιῶν.

Οἱ πρῶτοι, πὺ ἐξελέγησαν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους διὰ χειροτονίας, ἔλαβον τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Αὐτοὶ δὲ ἔπειτα ἐχειροτόνησαν τοὺς βοηθοὺς των.

Οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοὶ καὶ χειροτονημένοι Χριστιανοὶ λέγονται κληρικοί. Διότι ἐξέλεξαν ὡς κλῆρὸν τῶν (ἔργον τῶν) νὰ ὑπηρετοῦν τὴν ἐκκλησίαν.

Οἱ κληρικοί διακρίνονται εἰς τρεῖς τάξεις (βαθμούς), πὺ εἶναι 1) Οἱ Ἐπίσκοποι. 2) Οἱ Πρεσβύτεροι καὶ 3) Οἱ Διάκονοι.

1) **Οἱ Ἐπίσκοποι** Ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους πρῶτους ἐχειροτόνησαν οἱ Ἀπόστολοι, λέγονται Ἐπίσκοποι. Αὐτοὶ ἐξελέγησαν ὡς προϊστάμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν Ἀποστόλων. Καὶ εἶχον τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ ἐκκλησίαι ἐκάστης περιφερείας εἶχον καὶ ἓνα ἐπίσκοπον.

Οἱ Ἐπίσκοποι μετὰ τὸν θάνατον τῶν Ἀποστόλων ἀνεγνωρίσθησαν ὡς διάδοχοι αὐτῶν.

2) **Οἱ Πρεσβύτεροι** (ιερεῖς). Οὗτοι ἦσαν κατώτεροι τῶν Ἐπισκόπων καὶ ἐκυβέρνην τὰς διαφόρους ἐκκλησίας τῆς περιφερείας, εἰς τὰς ὁποίας ἦσαν τοποθετημένοι. Καὶ ἦσαν ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐπισκόπων.

3) **Οἱ Διάκονοι.** Ὅπως οἱ πρεσβύτεροι ἐβοήθουν τοὺς ἐπισκόπους, ἔτσι καὶ οἱ διάκονοι ἐβοήθουν τοὺς πρεσβυτέρους, ἄλλα καὶ τοὺς ἐπισκόπους, εἰς τὰς ἱερὰς τελετάς.

Εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ μέχρι τοῦ 8^{ου} αἰῶνος ὑπῆρχον καὶ διακόνισσαι.

Αὐταὶ ἦσαν γῆραι ἢ παρθένοι εὐσεβεῖς, αἱ ὁποῖαι ἔφερον τὰς ἐλεημοσύνας εἰς τὰς πτωχὰς γυναῖκας. Πρὸς τούτοις τὰς ἐδίδασκον (κατήχουν) καὶ παρευρίσκοντο εἰς τὴν βάπτισιν αὐτῶν.

β) Αἱ ἐπαρχιακαὶ σύνοδοι.

Ἐπαρχίαι κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοὺς ἦσαν μεγάλαι περιφέρειαι, εἰς τὰς ὁποίας εἶχον διαιρέσει οἱ Ρωμαῖοι ὅλον τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος. Π. γ. ὀλόκληρος ἡ

Παλαιστίνη ἦτο μία ἐπαρχία τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους.

Εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν ἦσαν πολλοὶ ἐπίσκοποι. Καὶ κάθε ἐπίσκοπος ἐκυβέρνηα μίαν ὄρισμένην περιφέρειαν μὲ πολλὰς ἐκκλησίας.

Οἱ Ἐπίσκοποι πολλάκις ἐκάλουν τοὺς κληρικούς τῆς περιφέρειας (ἐπισκοπῆς των) εἰς ἓνα συνέδριον (σύνοδον) διὰ νὰ σκεφθοῦν διὰ διάφορα ζητήματα τῶν ἐκκλησιῶν των.

Εἰς αὐτὰς τὰς συνόδους ὁ ἐπίσκοπος ἦτο πρόεδρος καὶ ἔδιδε διαφόρους συμβουλὰς εἰς τοὺς κληρικούς του.

Ἀπὸ τὸν 3^{ον} ὁμως αἰῶνα ἤρχισαν νὰ μαζεύωνται εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὀλοκλήρου τῆς ἐπαρχίας (μητρόπολιν) καὶ οἱ ἐπίσκοποι ὅλων τῶν περιφερειῶν τῆς ἐπαρχίας εἰς σύνοδον.

Αὐταὶ αἱ σύνοδοι ἐλέγοντο ἐπαρχιακαί. Καὶ ἔλυον σπουδαιότερα ζητήματα τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἐπαρχίας.

Πρόεδρος δὲ εἰς τὰς συνόδους αὐτὰς ἦτο ὁ ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως (πρωτεύουσῆς τῆς ἐπαρχίας) καὶ διὰ τοῦτο ἐλέγετο μητροπολίτης.

Οἱ μητροπολίται καὶ οἱ ἐπίσκοποι ἦσαν ἴσοι μεταξὺ των. Οἱ μητροπολίται ὁμως εἶχον μίαν περισσότερον τιμητικὴν θέσιν ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους, χωρὶς ὁμως νὰ εἶναι καὶ ἀνώτεροι εἰς τὸν βαθμὸν.

Κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοὺς τρεῖς μητροπολίται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους μητροπολίτας διεκρίνοντο. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ μητροπολίται τῆς Ρώμης, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας. Διότι αἱ πόλεις αὐταὶ ἦσαν περισσότερον ἔνδοξοι καὶ εἰς αὐτὰς ἐκήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι.

Εἰς τοὺς τρεῖς αὐτοὺς προσετέθησαν ἔπειτα καὶ οἱ μητροπολίται τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Ἱεροσολύμων. Διότι ἡ μὲν Κωνσταντινούπολις ἔγινεν ἡ δευτέρα πρωτεύουσα τοῦ νέου Βυζαντιακοῦ κράτους, τὰ δὲ Ἱεροσόλυμα ἦτο ἡ πόλις, πού ἔπαθεν ὁ Χριστός.

Αὐτοὶ οἱ πέντε μητροπολίται ἔγιναν σιγὰ σιγὰ οἱ ἀνώτατοι κυβερνηταὶ ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν,

Ἦσαν πάλιν μεταξύ των ἴσοι. Καὶ καθένας ἐκυβερνοῦσε χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὴν ἐπαρχίαν του.

Ἀπὸ τοῦ ε' αἰῶνος οἱ πέντε οὗτοι μητροπολίται ὠνομάσθησαν Πατριάρχαι. Ὁ δὲ Πατριάρχης Ρώμης ὠνομάσθη κατόπιν Πάπας.

Ἐκτὸς τῶν ἐπαρχιακῶν συνόδων ἐκαλοῦντο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι.

Εἰς τὰς συνόδους αὐτὰς συνήρχοντο ἀντιπρόσωποι ἀπὸ ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τῆς οἰκουμένης. Καὶ διὰ τοῦτο ἐλέγοντο οἰκουμενικαί. Ἔλυον δὲ σπουδαιότατα θρησκευτικὰ ζητήματα, πού δὲν ἠδύναντο νὰ λύσουν αἱ ἐπαρχιακαὶ σύνοδοι.

Οἱ ἀντιπρόσωποι, πού συνήρχοντο εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους, ἐλέγοντο Πατέρες.

Οἱ πατέρες οὗτοι ἐφωτίζοντο ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ διὰ τοῦτο αἱ ἀποφάσεις τῶν συνόδων αὐτῶν ἦσαν θεόπνευστοι.

ΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΚΑΙ ΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΥΤΩΝ

Ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ἦτο ἔργον ἀνθρώπινον, ἀλλὰ ἔργον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἰδρῦθη διὰ νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Τὴν ἐξάπλωσιν δὲ αὐτῆς ἀνέλαβον, ὅπως εἶδομεν, οἱ Ἀπόστολοι. Αἱ δὲ ἐκκλησίαι, πού ἰδρῦθησαν ἀπὸ αὐτούς, ὠνομάσθησαν ἀποστολικάι.

Ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐξηπλώθη ἡ ἐκκλησία εἰς ὅλην τὴν Παλαιστίνην. Ἔπειτα εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν, εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν Κρήτην, εἰς τὴν Κύπρον.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἰδρῦνται αἱ ἐκκλησίαι τῶν Φιλίπ-

πων, Θεσσαλονίκης, Βεροαίας, Ἀθηνῶν, Κορίνθου κλπ. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου (330 μ. Χ.) αἱ ἀποστολικαὶ ἐκκλησίαι διέδωκαν τὸ εὐαγγέλιον καὶ εἰς τὰ πλέον μακρυνὰ μέρη τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου.

Διὰ τοῦτο οἱ περισσότεροι κάτοικοι τοῦ ἀπεράντου τότε Ρωμ. κράτους ἦσαν Χριστιανοί. Αἱ σχέσεις, πὺν ἦ-
νονον τὴν μίαν ἐκκλησίαν μὲ τὴν ἄλλην, ἦσαν ἀδελφι-
καί. Ἔλυον ὅλα τὰ ζητήματά των μὲ ἀγάπην καὶ ὁμό-
νοιαν. Ἡ πίστις δὲ τῶν χριστιανῶν ἦτο μία καὶ ἅγια.

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ

Καθὼς οἱ Ἰουδαῖοι κατεδίωξαν ἀγρίως τοὺς πρώτους Χριστιανούς, ἔτσι κατεδίωξαν ἀγριώτερα τοὺς Χριστιανούς ἀπὸ τὸ 64 μ.Χ. μέχρι τοῦ 313 οἱ εἰδωλολάτραι Ρωμαῖοι.

Καὶ ὅπως ἐχύθη τὸ αἷμα τότε τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου καὶ ἄλλων Χριστιανῶν, ἔτσι καὶ τώρα ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας ἐχύθη τὸ αἷμα χιλιάδων Χριστιανῶν.

Κατεδίωξαν δὲ οἱ Ρωμαῖοι τοὺς Χριστιανούς διὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους.

Διότι οἱ αὐτοκράτορες π. χ. ἤθελον αὐτοὶ νὰ ἐξου-
σιάζουν τὴν ζωὴν τῶν ὑπηκόων του. Ἄλλ' ὁ Χριστιανι-
σμός ἐκήρυττεν, ὅτι τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἐξουσιάζει
μόνος ὁ Θεός.

Διότι οἱ αὐτοκράτορες ἤθελον νὰ λατρεύωνται καὶ
μετὰ θάνατον, νὰ θεοποιῶνται ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους των.
Ἄλλὰ οἱ Χριστιανοὶ ἐλάτρευον μόνον τὸν ἀληθινὸν
Θεὸν καὶ ὄχι ἀνθρώπους.

Διότι οἱ Ρωμαῖοι ὑπήκουον μόνον εἰς τοὺς νόμους
τοῦ κράτους των, οἱ δὲ Χριστιανοὶ εἰς τὸν θεῖον νόμον.
Καὶ διὰ τοῦτο οἱ Χριστιανοὶ ἐθεωροῦντο ἐχθροὶ τοῦ
κράτους.

Διότι ἀπὸ τὸν Χριστιανισμὸν ἐζημιοῦντο τὰ συμφέροντα καὶ ὅλων τῶν ἐπαγγελματιῶν, οἱ ὅποιοι ἔζων ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν (ιερέων, ἀγαλματοποιῶν, ἐμπόρων σφαγίων κλ.).

Διότι ὁ Χριστιανισμὸς ἐπολέμει τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὴν διαφθοράν, εἰς τὰς ὁποίας ἔζων οἱ εἰδωλολάτραι.

Διότι ὁ Χριστιανισμὸς ἐθεώρει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἴσους καὶ ἀδελφούς, οἱ δὲ Ρωμαῖοι ἐχώριζον τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἐλευθέρους καὶ δούλους.

Διότι ὁ λαὸς πολλὰς φυσικὰς καταστροφὰς (σεισμούς, ἐπιδημίας, ἠφαιστεια κλ.), ἀπέδιδεν εἰς τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν του ἔνεκα τῶν Χριστιανῶν.

Ἐπειτα ὁ λαὸς τότε ἦτο συνηθισμένος εἰς τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὴν διαφθοράν, ἐνῶ ἡ νέα θρησκεία ἠθέλει ἐπαδουῆς ἠθικῆς. Δὲν ἦτο λοιπὸν εἰς αὐτοὺς εὐκόλουν νὰ ἀλλάξουν τὰς κακὰς συνηθείας των.

Διὰ τοῦτο αἱ νέαι ἰδέαι τοῦ Χριστοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπικρατήσουν καὶ νὰ νικήσουν τὰς παλαιὰς ἰδέας χωρὶς ἀγῶνας καὶ χωρὶς αἷμα.

Καὶ οἱ φιλόσοφοι ἀκόμη τῆς ἐποχῆς αὐτῆς περιεφρόνουν τὴν νέαν Θρησκείαν.

Δὲν ἤμποροῦσαν νὰ πιστεύσουν, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ προέλθῃ τίποτε τὸ ἀνώτερον ἀπὸ τὴν ἀσήμαντον Παλαιστίνην.

1. Ὁ διωγμὸς ἐπὶ Νέρωνος (64—68 μ. Χ.).

Ὁ Νέρων ἦτο ἓνας αὐτοκράτωρ σκληρός, ἀπάνθρωπος καὶ θηριώδης.

Εἰς τὴν ἐποχὴν του ἔγινε μία μεγάλη πυρκαϊὰ εἰς τὴν Ρώμην καὶ κατέστρεψε τὸ περισσότερον μέρος τῆς πόλεως.

Ἡ πυρκαϊὰ αὐτὴ λέγεται, ὅτι ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐγκλήματά του.

Πολλά λέγονται διὰ τὸ ἔγκλημα αὐτό.

Ἄλλοι λέγουν ὅτι μὲ τὴν ἐγκληματικὴν αὐτὴν πρᾶξιν τοῦ ἠθέλε νὰ κάμῃ λαμπρότεραν τὴν πρωτεύουσαν μὲ νέας οἰκοδομὰς.

Ἄλλοι, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὸ τρομερὸν θέαμα τῆς πυρκαϊᾶς τῆς Τροίας, πού τὴν περιγράφει ὁ ποιητὴς Ὅμηρος.

Ἄλλοι, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ μὲ τὸ ἄγριον αὐτὸ θέαμα τὴν κακοῦργον ψυχὴν του.

Ὁ λαὸς ὅμως ἀμέσως ὑποπτεύθη ὅτι αἴτιος τῆς καταστροφῆς ἦτο αὐτὸς ὁ παράφρων αὐτοκράτωρ.

Ὁ Νέρων τότε διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ διέδωκε μὲ πονηρίαν ὅτι οἱ Χριστιανοὶ εἶναι οἱ ἔνοχοι.

Ὁ λαός, πού ἐνόμιζεν ὅτι ὅλα τὰ κακὰ προέρχονται ἐξ αἰτίας τῶν Χριστιανῶν, τὸ ἐπίστευσε.

Καὶ ἀμέσως ἤρχισε ἓνας ἄγριος καὶ σκληρότατος διωγμὸς ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ μανία καὶ ἡ λύσσα τοῦ λαοῦ τῆς Ρώμης ἦσαν ἀσυγκράτητοι. Τοὺς συνελάμβανον, τοὺς ἄλειφαν μὲ πίσσαν καὶ τοὺς ἔκαιον ὡσὰν πυροτεχνήματα.

Τοὺς ἐτοποθέτουν ὀρθίους καὶ ἀναμμένους εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰς πλατείας καὶ εἰς τοὺς κήπους, ὡσὰν φωτεινοὺς φανοὺς καὶ σαρκίνας λαμπάδας.

Τοὺς ἐρράβδιζον, τοὺς ἐμαστίγωνον μέχρι θανάτου.

Ἄλλους ἔρραπτον εἰς δέρματα ζῶων καὶ τοὺς ἔρριπτον εἰς τὰ θηρία καὶ τοὺς κατεξέσχιζον.

Δὲν ἐβασανίζοντο δὲ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες καὶ παιδιά.

Κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦτον ἐμαρτύρησαν καὶ οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος.

Τόσον μέγας ἦτο ὁ τρόμος τῶν Χριστιανῶν, ἀπὸ τὸν διωγμὸν τοῦτον, ὥστε καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νέρωνος ἐφοβοῦντο ὅτι δὲν ἀπέθανεν. Ἐπίστευον ὅτι εἶναι

κρυμμένος εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ
κάποτε ὡς ἀντίχριστος.

Τὰ βασανιστήρια, αἱ ἐξορίαι καὶ οἱ σκληροὶ θάνατοι
ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν ἐξηκολούθησαν καὶ ἐπὶ ἄλλων
αὐτοκρατόρων.

Ὅπως π. γ. ἐπὶ τοῦ Δομιτιανοῦ (82—97 μ. Χ.) οἱ
Χριστιανοὶ καταδιώκονται ὡς ἄθεοι.

Ἐπὶ τοῦ Τραϊνοῦ (99—117) κατηγοροῦντο οἱ Χρι-
στιανοί, ὅτι ἀνήκουν εἰς ἑταιρείαν (ἐκκλησίαν), ἡ ὁποία
κατὰ τοὺς νόμους τοῦ κράτους ἀπηγορεύετο.

Εἰς τὸν διωγμὸν αὐτὸν μάλιστα ἐμαρτύρησε καὶ
ἓνας σπουδαῖος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας, ὁ Ἰγνάτιος.
Οὗτος ἐρρίφθη εἰς τοὺς λέοντας διὰ νὰ τὸν καταξυεσχί-
σουν καὶ ἔδειξε θαυμαστὴν πίστιν.

Ἐπίσης ἐμαρτύρησε καὶ ὁ ἐπίσκοπος τότε Ἱεροσο-
λύμων, Συμεών, εἰς ἡλικίαν 125 ἐτῶν. Καθὼς καὶ ὁ γέ-
ρων ἐπίσκοπος Σμύρνης Πολύκαρπος, ὁποῖος ἐκυβέερ-
νησε τὴν ἐκκλησίαν του πιστὰ 36 ἔτη.

Ἐπὶ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου (167 μ.Χ.) οἱ Χριστιανοὶ
κατεδιώχθησαν ἐξ αἰτίας τῶν φιλοσόφων, πού ἐμίσουν
τὴν νέαν θρησκείαν.

Εἰς τὸν διωγμὸν αὐτὸν ἐμαρτύρησε καὶ ἓνας σοφὸς
Χριστιανός, ὁ Ἰουστίνος. Οὗτος μὲ τὰ συγγράμματά του
(ἀπολογίαςτου) ὑπεστήριξε τὴν ἀθωότητα τῶν Χριστιανῶν

Ἐπὶ τῶν Δεκίου καὶ Διοκλήτιανου (251 — 305) οἱ
διωγμοὶ ἦσαν οἱ τελευταῖοι καὶ οἱ φοβερώτεροι. Εἰς
τοὺς διωγμοὺς αὐτοὺς τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Χριστιανῶν
ἐκαίοντο. Ἦναγκάζοντο οἱ Χριστιανοὶ νὰ προσφέρουν
θυσίας εἰς τὰ εἶδωλα καὶ ὅσοι ἤρνούντο ἐθανατώνοντο.

Εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς διωγμοὺς ἔδειξαν οἱ Χριστιανοὶ
ἓνα θάρρος ἀληθινὰ ὑπεράνθρωπον. Τὸ θάρρος τῶν τοῦτο
ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης τῶν πίστεως. Καὶ διὰ τοῦτο

ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἀντὶ τὰ ἑξαφανισθῆ, ἐστερεώθη περισσότερο καὶ ἐθριάμβευσε.

Παρόμοιον θάρρος ἔδειξαν καὶ παρθένοι ἀκόμη.

Πολλάκις καὶ οἱ βασανισταὶ τῶν αὐτῶν ἐθαύμαζον τόσον πολὺ τὸ θάρρος τῶν, ὥστε πολλοὶ ἀπὸ αὐτῶν ἐγίνοντο Χριστιανοὶ καὶ ἐμαρτύρουν μαζὶ μὲ αὐτούς.

Σημείωσις. Τὰ καταφύγια τῶν Χριστιανῶν κατὰ τοὺς διωγμοὺς ἦσαν ἐρημικὰ μέρη καὶ συνήθως ὑπόγεια σπήλαια, ποὺ ἐλέγοντο κατακόμβαι. Ἐκεῖ κρυφίως ἐτέλουν τὰ θρησκευτικὰ τῶν καθήκοντα καὶ ἔθαπτον τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς μάρτυράς τῶν.

Αἱ κατακόμβαι ἐσχηματίσθησαν ἄλλοτε ἀπὸ ἐργάτας, οἱ ὅποιοι ἐξῆγον ἀπὸ ἐκεῖ οἰκοδομήσιμα ὑλικά.

Σφύζονται σήμερον εἰς τὴν Ρώμην πολλαὶ τοιαῦται, καθὼς καὶ εἰς τὴν νῆσον Μῆλον.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

“Ὅσοι Χριστιανοὶ κατὰ τοὺς διωγμοὺς ἐφονεύοντο, ἐλέγοντο μάρτυρες τῆς νέας θρησκείας.

Οὗτοι δὲ μὲ τὸ αἷμα τῶν ἐστερέωσαν τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ μᾶς ἐδίδαξαν μὲ τὸ παράδειγμά τῶν, ὅτι καὶ τὴν ζωὴν μας ἀκόμη πρέπει νὰ θυσιάσωμεν διὰ τὸν Χριστόν.

Ἡ Ἐκκλησία μας μὲ τιμὴν καὶ σεβασμὸν ἀναφέρει τὰ ὀνόματα τῶν πιστῶν αὐτῶν Χριστιανῶν, ποὺ ἔχυσαν τὸ αἷμα τῶν διὰ τὸν Χριστόν.

Μεταξὺ τῶν μαρτύρων τούτων τῆς πίστεως εἶναι καὶ οἱ ἅγιοι Δημήτριος καὶ Γεώργιος.

1) Ὁ μεγαλομάρτυς καὶ μυροβλήτης Δημήτριος

Ὁ ἅγιος Δημήτριος ἐγεννήθη εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἦτο ἀπὸ ἀριστοκρατικὴν οἰκογένειαν. Κατετάχθη εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν, ὅπου διέπρεψεν ὡς ἀξιωματικὸς αὐτοῦ.

Εἰκ. 4. Ὁ μεγαλομάρτυς καὶ μυροβλήτης Δημήτριος.

Ὅταν ἔγινε Χριστιανός, ἄφησε καὶ πλοῦτη καὶ ἀξιώματα. Καὶ ἤρχισε νὰ διδάσκη φανερὰ τὸν Χριστὸν καὶ πρὸ παντὸς εἰς τοὺς νέους τῆς πατρίδος του.

Αὐτοκράτωρ τότε τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ἦτο ὁ Μαξιμιανός. Οὗτος ἐφυλάκισε τὸν Δημήτριον, διότι ὡς ἀξιωματικὸς δὲν ὑπήκουσε νὰ καταδιώξῃ τοὺς Χριστιανούς.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὴν φυλακὴν δὲν ἔπαυεν ὁ Δημήτριος νὰ διδάσκη ὅλους, ὅσοι ἤρχοντο νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν.

Μίαν ἡμέραν ἐγίνοντο ἀγῶνες εἰς τὸ στάδιον τῆς πόλεως καὶ ὁ αὐτοκράτωρ παρηκολούθει αὐτούς.

Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἔζη τότε ἓνας εἰδωλολάτρης, φίλος τοῦ αὐτοκράτορος, πὺ ἐλέγετο Λυαῖος. Οὗτος ἦτο πολεμιστὴς καὶ γιγαντόσωμος, ὡσάν τὸν παλαιὸν Γολιάθ. Καὶ ἐκάλει τοὺς θεατὰς εἰς μονομαχίαν. Ὅσοι ὅμως ἐμονομάχουν μὲ αὐτόν, ὅλοι ἐνικῶντο, διότι ἦτο ἀνίκητος.

Ἐνας τότε νεανίας, φίλος τοῦ Δημητρίου, πὺ ἐλέγετο Νέστωρ, ἐπῆγεν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἐζήτησε τὰς εὐχὰς του διὰ νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Λυαῖον.

Πράγματι ὁ Νέστωρ μὲ τὰς εὐχὰς τοῦ Δημητρίου καὶ μὲ τὴν δύναμιν τῆς πίστεως παρουσιάζεται εἰς τοὺς ἀγῶνας. Μονομαχεῖ μὲ τὸν Λυαῖον, τὸν νικᾷ καὶ τὸν φονεύει.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐλυπήθη πολὺ διὰ τὸν θάνατον τοῦ φίλου του. Καὶ ὅταν ἔμαθε, τί συνέβη πρὸ τῆς μονομαχίας, διέταξε καὶ ἀπεκεφάλισαν καὶ τὸν Δημήτριον καὶ τὸν Νέστορα.

Τὸ λείψανον τοῦ ἀγίου οἱ Χριστιανοὶ τῆς Θεσσαλονίκης τὸ ἔθαψαν μὲ μεγάλην εὐλάβειαν. Εἰς τὸ μνημῆμα του δὲ ἐγίνοντο πολλὰ θαύματα. Καὶ ὁ τόπος ἐκεῖνος πάντοτε ἀνέβλυζε θεῖον μύρον (εὐωδία). Διὰ τοῦτο δὲ ὁ Ἅγ. Δημήτριος λέγεται μυροβλήτης.

Ἀπὸ τότε θεωρεῖται προστάτης τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἐπάνω εἰς τὸν τάφον του ἐκτίσθη ἀργότερα ἓνας μεγαλοπρεπὴς ναός.

Τὸν ναὸν αὐτὸν ἐπὶ Τουρκοκρατίας οἱ Τοῦρκοι τὸν ἔκαμαν τζαμίον των. Κατὰ τοὺς ἐνδόξους ὅμως πολέμους τοῦ 1912—13, πὺ ἀπληρευθερώθη ἡ Θεσσαλονίκη, ἀνήμερα τοῦ Ἅγ. Δημητρίου, ἐπανῆλθε καὶ ὁ ναός εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν.

Ὁ ναός αὐτὸς ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς ὡραιότερους τῆς Χριστιανωσύνης.

Δυστυχῶς ὅμως κατὰ τὴν πυρκαϊάν τῆς Θεσσαλονί-

κης κατὰ τὸ ἔτος 1916, ὁ ναὸς οὗτος ἐκάη καὶ κατεστράφη. Μερικὰ μόνον τεμάχια τοῦ ναοῦ καὶ μερικὰ ἀντίγραφα τῶν σπανίων εἰκόνων του εὐρίσκονται σήμερον εἰς τὸ Βυζαντινὸν μουσεῖον Ἀθηνῶν.

Τὴν μνήμην του ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν 26 Ὀκτωβρίου καὶ ψάλλει τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον:

«Μέγαν εὖρατο ἐν τοῖς κινδύνοις
σὲ ὑπέρμαχον ἢ οἴκουμένην,
ἀθλοφόρε, τὰ ἔθνη τροπούμενον.
Ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἔπαρσιν,
ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνας τὸν Νέστορα,
Οὕτως, ἄγιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε
δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος».

2) Ὁ μεγαλομάρτυς καὶ τροπαιοφόρος Γεώργιος

Ὁ Ἅγ. Γεώργιος ἐγεννήθη εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ. Εἶχε γονεῖς εὐγενεῖς καὶ πλουσίους. Ἦτο στρατιωτικὸς καὶ ὑπηρετοῦσεν εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν στρατὸν ὡς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς. Διέπρειπεν εἰς διαφοροὺς μάχας.

Ὅταν ἀπέθανεν ὁ εἰδωλολάτρης πατέρας του, ἠλευθέρωσεν ὅλους τοὺς δούλους καὶ αἰχμαλώτους τοῦ πατρός του, τὴν δὲ περιουσίαν του διεμοίρασεν εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Διετάχθη κάποτε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα νὰ καταδιώξῃ τοὺς χριστιανούς. Ὁ Γεώργιος ὅμως ὄχι μόνον δὲν τοὺς κατεδίωξεν, ἀλλὰ ἐξηκολούθει μὲ τὴν διδασκαλίαν του νὰ κάμνῃ πολλοὺς εἰδωλολάτρεις Χριστιανούς.

Ὁ αὐτοκράτωρ τότε διέταξε νὰ τὸν βασανίσουν. Κατ' ἀρχὰς τὸν ἔδεσαν εἰς ξύλον καὶ τὸν ἐκτύπων εἰς τὴν κοιλίαν. Καὶ ἔπειτα τὸν ἔσυρον εἰς τροχὸν διὰ νὰ καταξσχίσουν τὸ σῶμά του. Εἰς ὅλα ὁμως αὐτὰ τὰ βασανι-

στήρια δὲν ἔπαθε κανένα κακὸν μετὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ.

Ἄφοῦ ἐδείχθη τροπαιοφόρος εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ εἶδη τῶν βασάνων, ἀπεκεφαλίσθη κατὰ τὸ ἔτος 304 μ. Χ.

Κατὰ τὴν παράδοσιν οἱ Χριστιανοὶ ἔφεραν τὸ λείψανόν του εἰν τὴν πόλιν τῆς Παλαιστίνης Λύδδαν. Καὶ ἔπειτα ἔκτισαν ἐκεῖ ναὸν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου.

Εἰκ. 5. Ὁ μεγαλομάρτυς καὶ τροπαιοφόρος Γεώργιος.

Ὅπως εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνεδείχθη γενναῖος στρατιώτης, ἔτσι ἐφάνη καὶ ἔνδοξος στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ.

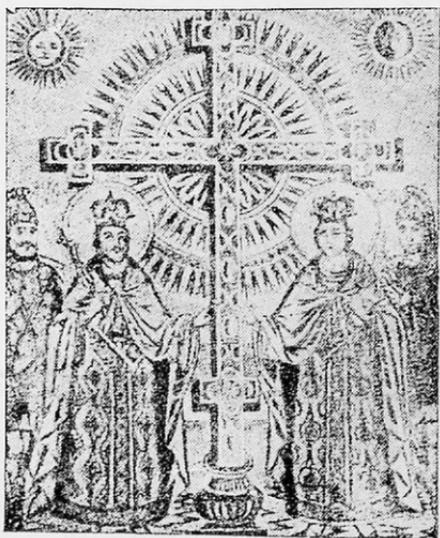
Οἱ ποιμένες τὸν ἔχουν προστάτην των ἅγιον, διότι τὴν ἐπομένην τῆς ἐορτῆς του φεύγουν ἀπὸ τὰ χειμαδιὰ των καὶ πηγαίνουν εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη.

Αἰεὶκόνες παριστάνουν τὸν Ἅγιον ἔφιππον νὰ φονεύῃ ἓνα δράκοντα. Ὁ δράκων αὐτὸς ἐκρούπετο εἰς μίαν λίμνην πλησίον μιᾶς πόλεως καὶ κατέτρωγε τοὺς κατοίκους. Καὶ ὁ ἅγιος, ἀφοῦ ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ μετὰ προσευ-

χὴν, τὸν ἐφόνευσεν. Τὸ θαῦμα αὐτὸ ἔκαμε τοὺς κατοίκους νὰ πιστεύσουν καὶ νὰ βαπτισθοῦν.

Τὴν μνήμην τοῦ ἡ ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν 23 Ἀπριλίου καὶ ψάλλει τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον:

«Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς
καὶ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστῆς,
ἀσθενούντων ἰατρός,
βασιλέων ὑπέρμαχος,
Τροπαιοφόρε μεγαλομάρτυς Γεώργιε,
πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Εἰκ. 6. Ὁ προστάτης τοῦ χριστιανισμοῦ Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας

Ο ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

Οί διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν ἔπαυσαν, ὅταν ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος. Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἦτο ὁ πρῶτος αὐτοκράτωρ Χριστιανὸς καὶ προστάτης τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἦτο υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Χλωροῦ καὶ τῆς Ἀγίας Ἑλένης. Ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Ναῖσσὸν (σημερινὴν Νίσσαν) τῆς παλαιᾶς Σερβίας καὶ Βουλγαρίας (Μοισίας) κατὰ τὸ ἔτος 288 μ. Χ.

α) Τὸ Λάβαρον.

Ὅταν ἀπέθανεν ὁ πατὴρ του, ὁ στρατὸς ἀνηγόρευσε αὐτὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὸ ἔτος 306 μ. Χ.

Αὐτοκράτωρ ὅμως ἐζήτηε νὰ γίνῃ καὶ ὁ συνάρχων αὐτοῦ Μαξέντιος. Διὰ τοῦτο ἐκηρύχθη μεταξὺ τούτων πόλεμος.

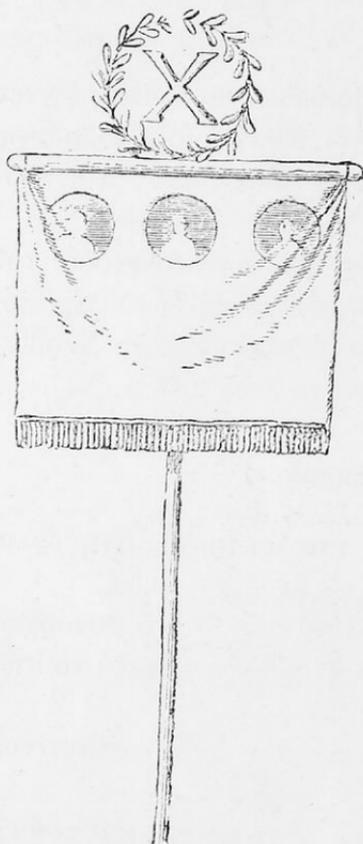
Εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν ἐνίκησεν ὁ Κωνσταντῖνος, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Σταυροῦ ὡς ἐξῆς.

Οἱ ἀντίπαλοι στρατοὶ τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ εἰδωλολάτρου Μαξεντίου ἦσαν ἔτοιμοι νὰ δώσουν μάχην, πλησίον τοῦ Τιβέρεως ποταμοῦ. Ἐπειδὴ ὁ στρατὸς τοῦ Μαξεντίου ἦτο περισσότερος, ὁ Κωνσταντῖνος ἐζήτησε μὲ τὰς προσευχὰς του τὴν βοήθειαν τοῦ Χριστοῦ¹⁾

Πράγματι τὴν στιγμὴν, πού εἶχε στρέψει τὰ βλέμ-

¹⁾ Ὅλον τὸ κράτος εἶχε διαιρεθῆ εἰς τέσσαρας διοικήσεις καὶ εἰς κάθε μίαν ἦτο καὶ ἓνας ἄρχων. Ὁ Κωνσταντῖνος ὅμως ἦτο ἄρχων τῆς διοικήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ματά του πρὸς τὸν οὐρανόν, βλέπει ἓνα φωτεινὸν ση-
μεῖον εἰς σχῆμα σταυροῦ.

Εἰκ. 7. Τὸ Λάβαρον.

Εἰς τὸ μέσον δὲ τοῦ
σταυροῦ ἀνέγνωσε καθαρὰ
τὰς λέξεις: «ἐν τούτῳ νίκα». Τὴν ἰδίαν νύκτα εἶδεν εἰς
τὸν ὕπνον του τὸν Χριστόν,
ὁ ὁποῖος τοῦ παρήγγειλε νὰ
κατασκευάσῃ μίαν σημαίαν
μὲ τὸ σημεῖον αὐτὸ τοῦ
σταυροῦ.

Τὸ πρῶτ' παρήγγειλεν ἀ-
μέσως καὶ κατασκευάσθῃ ἡ
σημαία, ἡ ὁποία ἔφερε τὸν
σταυρὸν καὶ τὸ μονόγραμμα
τοῦ Χριστοῦ. Ἡ πρώτη αὐτῆ
Χριστιανικὴ σημαία ὠνομά-
σθη λάβαρον¹⁾. Μὲ αὐτὸ δὲ
ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ του
ᾤορμησε καὶ ἐνίκησε τὸν Μα-
ξέντιον.

Τὴν νίκην του αὐτὴν δι-
καίως ἀπέδωκεν εἰς τὴν βοή-
θειαν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ διὰ
τοῦτο ἐξέδωκεν ἀπὸ τὴν πό-

¹⁾ Τὸ Λάβαρον αὐτὸ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἓνα τετράγωνον ὕφασμα πορφυροῦν. Ἐκρέματο δὲ τοῦτο ἀπὸ ἓνα ὀλόχρυσον δόρυ. Τὸ δόρυ αὐτὸ ἐστηρίζετο εἰς ἓνα ὑψηλὸν κοντὸν (κοντάρι). Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κοντοῦ ἐστηρίζετο ἓνας χρυσοῦς στέφανος καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπάνω δὲ εἰς τὸ πολυτελὲς αὐτὸ ὕφασμα ἦσαν κεντημένα αἱ εἰκόνες τοῦ αυτοκράτορος, τῆς μητρὸς του Ἑλένης καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ Χριστοῦ.

λιν τῶν Μεδιολάνων (Μιλάνον) ἕνα περίφημον διάταγμα ὑπὲρ τῆς νέας θρησκείας.

Μὲ τὸ διάταγμα αὐτὸ ἀνεγνώρισε τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ὡς ἐπίσημον θρησκείαν τοῦ κράτους, χωρὶς ὅμως νὰ καταδιώκωνται οἱ εἰδωλολάτραι.

Μόνον ὁ γαμβρὸς καὶ συνάρχων του Λικίνιος δὲν ἐσεβάσθη τὸ διάταγμα τοῦτο. Διὰ τοῦτο ἦλθεν εἰς πόλεμον καὶ μὲ αὐτόν. Ἡ μάχη ἔγινε πλησίον τῆς Ἀδριανουπόλεως κατὰ τὸ 324 καὶ ἐνίκηθη ὁ Λικίνιος.

Ἀπὸ τότε ἔμεινε μόνος αὐτοκράτωρ τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ Δυτικοῦ κράτους ὁ Κωνσταντῖνος.

β) Ἡ προστασία τῆς νέας θρησκείας.

Τὴν νέαν θρησκείαν τοῦ κράτους ἐπροστάτευσεν ὡς ἑξῆς:

1) Ἐκαμε πρωτεύουσαν ὅλου τοῦ κράτους του ἀντὶ τῆς Ρώμης τὸ Βυζάντιον. Τὴν νέαν δὲ πρωτεύουσαν ὠνόμασε νέαν Ρώμην, ὁ δὲ λαὸς τὴν ὠνόμασε Κωνσταντινούπολιν.

Ἀπὸ τότε ἡ πόλις αὕτη ἔγινε τὸ κέντρον τῆς θρησκείας μας καὶ τοῦ γένους μας (Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ).

Ἦθελε μὲ τὴν ἀλλαγὴν αὐτὴν τῆς πρωτευούσης νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ πολλὰ μνημεῖα τῆς εἰδωλολατρείας καὶ ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν διωγμῶν.

2) Ἐπροτιμοῦσε τοὺς Χριστιανοὺς εἰς τὰς ἀνωτέρας δημοσίας θέσεις.

3) Ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τὰς ἐκκλησίας νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς δούλους.

4) Ἀπήλλαξε τοὺς κληρικοὺς ἀπὸ τὰς φορολογίας.

5) Ἐκαμε μὲ νόμον τὴν Κυριακὴν ἀργίαν.

6) Ἐκτίσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Εἰς δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον.

7) Ἐκάλεσε τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν σύνοδον, ὡς θὰ ἴδωμεν παρακάτω, διὰ νὰ προστατεύσῃ τὴν ἀληθινὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του ἐβαπτίσθη εἰς τὴν Νικομήδειαν. Καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε τὴν 21 Μαΐου τοῦ 337.

Τὸ λείψανόν του μετεφέρθη καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων.

Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν ὀνόμασεν ἰσαπόστολον καὶ ἅγιον, διότι εἰργάσθη ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡσὰν Ἀπόστολος.

γ) Ὁ τίμιος Σταυρὸς καὶ ἡ Ἁγία Ἐλένη.

Ἡ μητέρα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἡ εὐσεβεστάτη

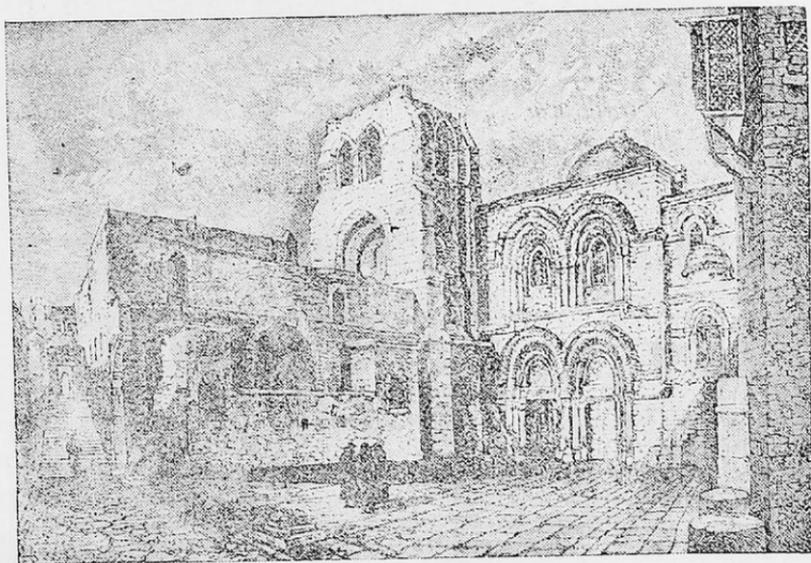
Εἰκ. 8. Ὁ τίμιος Σταυρὸς καὶ ἡ Ἁγία Ἐλένη.

Ἐλένη ἐπῆγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἔκαμε ἀνασκαφὰς καὶ εὔρε τὸν τίμιον Σταυρόν.

δ) Ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως.

Ἐκεῖ, πού εὐρέθη ὁ τίμιος Σταυρός, ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Ἁγ. Ἑλένη ἔκτισαν ἓνα μεγαλοπρεπέστατον ναόν, τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ μέσα εἰς αὐτὸν ὕψωσαν τὸν Σταυρόν. Καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔγινε μιά μεγάλη πανήγυρις.

Ὁ ναὸς οὗτος εἶναι τὸ προσκύνημα ὀλοκλήρου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου.

Εἰκ. 9. Ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Τάφου.

Ἐκεῖ χιλιάδες προσκυνητῶν πηγαίνουν κατ' ἔτος ἀπὸ διάφορα μέρη μὲ μεγάλην εὐλάβειαν. Ἐκεῖ σήμερον ὁ Πατριάρχης κάμνει τὴν θείαν λειτουργίαν. Καὶ ἀπὸ τὸ μνημα τοῦ Χριστοῦ, τὸ Μ. Σάββατον, ἐξέρχεται τὸ Ἅγιον Φῶς.

Ὁ κόσμος τότε τρέχει μὲ συγκίνησιν, ἀνάπτει τὰ κεριά του ἀπὸ τὸ Ἅγιον Φῶς, ἐνῶ ψάλλεται· « Δεῦτε λά-

βετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός». Ἡ στιγμή αὐτὴ εἶναι ἱερωτάτη καὶ ὁ εὐσεβὴς Χριστιανὸς κυριεύεται ἀπὸ μίαν βαθυτάτην εὐλάβειαν.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἀνεγνώρισε καὶ τὴν μητέρα τοῦ Κωνσταντίνου ἁγίαν.

Τὴν μνήμην των ἑορτάζει τὴν 21 Μαΐου. Ψάλλονται δὲ τὰ ἐξῆς ἀπολυτίκια.

Ἀπολυτίκιον τοῦ Κωνσταντίνου.

«Τοῦ Σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασάμενος,
καὶ ὡς ὁ Παῦλος τὴν κλῆσιν οὐκ ἐξ ἀνθρώπων δεξάμενος,
ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἀπόστολός σου Κύριε,
βασιλεύουσιν πόλιν τῇ χειρὶ σου παρέθετο·
ἦν περίσωζε διὰ παντὸς ἐν εἰρήνῃ,
προσβείαις τῆς Θεοτόκου, μόνε Φιλάνθρωπε».

Κοντάκιον Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης.

«Κωνσταντῖνος σήμερον σὺν τῇ μητρὶ τῇ Ἑλενῇ,
τὸν Σταυρὸν ἐμφαίνουσι τὸ πανσεβάσμιον ξύλον,
πάντων μὲν τῶν Ἰουδαίων αἰσχύνην ὄντα,
ὄπλον δὲ πιστῶν Ἀνάκτων κατ' ἐναντίων·
δι' ἡμᾶς γὰρ ἀνεδείχθη,
σημεῖον μέγα, καὶ ἐν πολέμοις φορικτόν».

ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΙΡΕΤΙΚΟΙ

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διωγμῶν ἐχθροὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ὡς εἶδομεν, ἦσαν οἱ εἰδωλολάτραι.

Τώρα εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Μ.Κωνσταντίνου παρουσιάζονται ἄλλοι ἐχθροὶ τῆς θρησκείας ἀπὸ τοὺς κόλπους αὐτῆς.

Οἱ ἐχθροὶ οὗτοι ἐλέγοντο αἰρετικοί. Ἦσαν δὲ οὗτοι μορφωμένοι Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠγνόησαν τελείως τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔπεσαν εἰς πλάνας.

Αὐταὶ δὲ αἱ πλάναι τῶν λέγονται αἰρέσεις.

Οἱ αἰρετικοὶ αὐτοὶ ἐκλόνιζον τὰ θεμέλια τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, διότι ἐσκανδάλιζον τοὺς Χριστιανούς.

Καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐκκλησία ἤρχισε νὰ ταράσσεται ἀπὸ αὐτοὺς μόνις ἡσύχασεν ἀπὸ τοὺς διωγμούς.

α) Ὁ Ἄρειος.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς αὐτοὺς ἦτο ὁ Ἄρειος.

Οὗτος ἦτο ἱερεὺς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Καὶ ἐθεωροεῖτο ἓνας ἀπὸ τοὺς πλέον μορφωμένους κληρικούς τῆς ἐποχῆς του (3ου αἰῶνος). Ἐδίδασκε δὲ τὴν πλάνην ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι κτίσμα, ὅπως ὅλα τὰ κτίσματα τοῦ Θεοῦ. Ὅτι δηλαδὴ ὁ Χριστὸς δὲν ἦτο Θεός, ἀλλ' ἄνθρωπος. Καὶ ἄνθρωπος τελειότερος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, φωτισμένος ὅμως ἀπὸ τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τοῦ ἀποδίδωμεν θείας τιμᾶς.

Ἡ διδασκαλία του αὐτὴ ἀνεστάτωσε τὴν ἐκκλησίαν. Καὶ τότε ὁ ἐπίσκοπός του Ἀλέξανδρος καὶ ὁ διάκονος αὐτοῦ Ἀθανάσιος προσεπάθησαν νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ πλάνην του, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσαν. Διότι ὁ Ἄρειος ἐπέμενε νὰ μένη εἰς αὐτήν.

Διὰ τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος ἐκάλεσεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν μίαν ἐπαρχιακὴν σύνοδον, ἣ ὁποῖα κατεδίκασε τὸν Ἄρειον καὶ τὴν αἵρεσίν του.

Ὁ Ἄρειος ὅμως ἐξηκολούθει νὰ μένη εἰς τὴν πλάνην του. Καὶ μάλιστα ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ παντοῦ ἐδίδασκε μὲ φανατισμὸν τὴν αἵρεσίν του.

β) Ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ σύνοδος.

Ὁ Ἄρειος κατώρθωσε νὰ παρασύρῃ εἰς τὴν διδασκαλίαν του πολλοὺς Χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι ἐλέγοντο Ἀρειανοί. Οἱ ἄλλοι, πού ἔμενον πιστοὶ εἰς τὴν ἀληθινὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἐλέγοντο ὀρθόδοξοι. Καὶ ἔτσι ὁ Χριστιανικὸς κόσμος ἐχωρίσθη εἰς δύο θρησκευτικὰ κομμάτια. Ἡ δὲ ἐκκλησία, καθὼς καὶ τὸ κράτος, ἐταράσσεται ἀπὸ τὴ διχονοίαν καὶ τὰς ἔριδας τῶν δύο κομμάτων.

Τότε ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ἐκάλεσεν οἰκουμενικὴν σύνοδον διὰ τὴν ἡσυχίαν τοῦ κράτους καὶ τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ οἰκουμενικὴ αὕτη σύνοδος εἶναι ἡ πρώτη. Καὶ ἔγινεν εἰς τὴν Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας κατὰ τὸ ἔτος 325 μ. Χ. Εἰς αὐτὴν ἦλθον 318 Πατέρες. Καὶ πρόεδρος ἔγινεν ὁ ἴδιος ὁ αὐτοκράτωρ.

Οἱ πατέρες τῆς συνόδου συνεζήτησαν πολὺ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου καὶ τὴν κατεδίκασαν.

Ἐδέχθησαν δὲ τὴν γνώμην τοῦ διακόνου Ἀθανασίου, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεός, ὅπως καὶ ὁ Πατὴρ του, καὶ ὄχι κτίσμα (ὁμοούσιος).

γ) Τὸ σύμβολον τῆς πίστεως.

Διὰ νὰ φωτισθοῦν δὲ οἱ Χριστιανοί, ἔγραψαν, τί πρέ-

πει νά πιστεύουν διὰ τὸν Θεὸν καὶ διὰ τὸν Χριστὸν μὲ ἑπτὰ συντόμους προτάσεις.

Αἱ προτάσεις αὗται λέγονται ἄρθρα.

Προτοῦ νά ἡσυχάσῃ ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἄρειου (Ἄρειανισμόν), παρουσιάσθη καὶ ἄλλη αἵρεσις, τοῦ Μακεδονίου.

Ὁ Μακεδόσιος ἐδίδασκεν ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δὲν εἶναι Θεός, ὅπως καὶ ὁ Ἄρειος ἐδίδασκεν ὅτι δὲν εἶναι Θεὸς ὁ Χριστός.

Διὰ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Α΄ ἐκάλεσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν δευτέραν οἰκουμενικὴν σύνοδον κατὰ τὸ ἔτος 381 μ. Χ. Εἰς τὴν σύνοδον αὐτὴν συνῆλθον 150 Πατέρες.

Ἡ δευτέρα αὕτη οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐπεκύρωσεν, ὅσα ἀπεφάσισεν ἡ πρώτη, συνεζήτησε τὴν αἵρεσιν τοῦ Μακεδονίου, τὴν κατεδίκασε καὶ ἔκαμεν ἄλλα πέντε ἄρθρα. Τὰ ἄρθρα αὐτὰ μαζὶ μὲ τὰ ἑπτὰ ἄρθρα τῆς πρώτης ἀποτελοῦν «Τὸ πιστεύω», τὸ ὁποῖον λέγεται σύμβολον τῆς πίστεως. Καὶ μὲ τὸ σύμβολον τῆς πίστεως ξεχωρίζουν οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἀπὸ τοὺς αἵρετικούς.

Τὰ πέντε αὐτὰ ἄρθρα διδάσκουν διὰ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὸ Βάπτισμα, διὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν.

Εἶναι δὲ τὸ σύμβολον τῆς πίστεως τὸ ἑξῆς:

Ἄρθρον 1ον. Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, Πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὀρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων.

Ἄρθρον 2ον. Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ Φωτός,

Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

Ἔκτον. Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρωθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

Ἑκτόν. Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

Ἑβδόμην. Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς.

Ἑκτώτην. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.

Ἑβδόμη. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔστι τέλος.

Ἑβδόμη. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν.

Ἑβδόμη. Εἰς μίαν, ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

"Αρθρον 10ον. Ὁμολογῶ ἐν βάπτισμα εἰς ἄφε-
σιν ἁμαρτιῶν.

"Αρθρον 11ον. Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν.

"Αρθρον 12ον. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶ-
νος Ἀμήν.

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

α.) Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος.

Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας λέγονται οἱ σοφοὶ ἐκεῖ-
νοι κληρικοί, οἱ ὅποιοι μὲ τοὺς λόγους των καὶ τὰ
συγγράματά των ἐξήγουν ὀρθὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν.
Οὔτοι ἐστερεῶνον τὰς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων καὶ
ἐπολέμουν τοὺς αἵρετικούς.

Ἐπειδὴ ἔδειξαν ἓνα ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐκκλησίαν
πατρικόν, διὰ τοῦτο λέγονται καὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλη-
σίας.

Διὰ τὴν ἡμποροῦν οὔτοι τὴν ἐξηγοῦν ὀρθὰ τὴν Ἀγίαν
Γραφήν ἐμάνθανον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν. Καὶ
διὰ τοῦτο ἦσαν πολὺ μορφωμένοι. Δὲν ἦσαν δὲ μόνον
μορφωμένοι, ἀλλὰ καὶ ἠθικοὶ καὶ ἐνάρετοι.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς αὐτοὺς διδασκάλους καὶ
πατέρας εἶναι καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος. Εἶχε δὲ ἕξαι-
ρετικὴν θέσιν μεταξὺ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν κατὰ τὸ ἔτος
297 μ. Χ.

Ἀπὸ μικρὸς ἀκόμη διεκρίνετο μεταξὺ τῶν συμμα-
θητῶν του διὰ τὴν ἀρετὴν του καὶ τὴν ἐπιμέλειάν του.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας πολὺ τὸν ἠγάπησε

καὶ τὸν ἐπροστάτευσε, καὶ ἔπειτα τὸν ἐχειροτόνησε διάκονόν του.

Διάκονος ἀκόμη, ὡς εἶδομεν, ἔλαβε μέρος εἰς τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν σύνοδον καὶ ἔκαμεν ἐντύπωσιν ἢ πολυμάθεια καὶ ἡ σοφία του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγένινεν ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας. Καὶ ἐκυβέρνησεν αὐτὴν ἐπὶ 47 ἔτη.

Ἐγραψε πολλὰ συγγράματα ἐναντίον τῶν Ἀρειανῶν καὶ τοὺς ἐπολέμησε μὲ ἀκλόνητα ἐπιχειρήματα.

Διὰ τοῦτο ἐξωρίσθη δέκα φορές ἀπὸ διαφόρους αὐτοκράτορας, φίλους τοῦ Ἀρείου.

Ἡ ζωὴ του πολλάκις ἐκινδύνευσεν. Καὶ ἐπὶ 20 ἔτη ἔζησεν ὡς ἐξόριστος. Ἐπειτα δὲ ἀπὸ μίαν τοιαύτην βασανισμένην ζωὴν ἀπέθανε κατὰ τὸ ἔτος 373 μ. Χ. εἰς ἡλικίαν 76 ἐτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας πολὺ δικαίως ἐθεώρησε τοῦτον ἅγιον διὰ τοὺς ἀγῶνάς του ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὴν μνήμην του ἐορτάζει τὴν 18 Ἰανουαρίου, τὴν 2 δὲ Μαΐου τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου του.

Κατὰ τὴν ἐορτὴν του ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον :

«Στῦλος γέγονας Ὁρθοδοξίας

θεῖοις δόγμασιν ὑποστηρίζων τὴν Ἐκκλησίαν,

Ἱεράρχα Ἀθανάσιε

τῷ γὰρ Πατρὶ τὸν Υἱὸν ὁμοούσιον ἀνακηρύξας
κατήσυχνας Ἀρειοῦ.

Πάτερ Δοιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε

δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος».

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

**Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ
Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.**

Οἱ τρεῖς οὗτοι ἱεράρχαι εἶναι οἱ τρεῖς φωστῆρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Τοὺς φωστῆρας τούτους ἐθαύμασαν ὄχι μόνον οἱ Χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ οἱ εἰδωλολάτραι.

Εἰκ. 10. Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ
Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

Οἱ χρόνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἔζησαν λέγονται χρυσοῖ, διότι ἤμὲν τοὺς λόγους των καὶ τὰ συγγράμματά των ἐλάμπρυναν τὴν ἐκκλησίαν. Καὶ ἐφώτισαν πολὺ τὸν χριστιανικὸν κόσμον.

Εἰς τὸ λαμπρὸν αὐτὸ ἔργον τῶν τοὺς ἐβοήθησαν καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα ἐσπούδασαν.

Διὰ τοῦτο ἡ ἑορτὴ τῶν τριῶν ἱεραρχῶν εἶναι καὶ ἑορτὴ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῶν Σχολείων.

α) Ὁ Μέγας Βασίλειος.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ἐγεννήθη εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας κατὰ τὸ ἔτος 330 μ. Χ.

Αἱ εὐσεβεῖς μητέρα του Ἐμμέλεια καὶ ἡ μάμμη του Μακρίνη ἀνέθρεψαν αὐτὸν χριστιανικά.

Ἐφοῦ δὲ εἰς τὰς σχολὰς τῆς πατρίδος του ἔλαβεν ἀνώτερα μαθήματα, ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐκεῖ ἐσπούδασε θεολογικὰ καὶ νομικά. Ἐπειτα ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐσπούδασε τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ρητορικὴν.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐγνωρίσθη μὲ τὸν συμπολίτην του Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν, μὲ τὸν ὁποῖον συνεδέθη μὲ ἀδελφικὴν φιλίαν.

Ἀπὸ ἐκεῖ μετέβη εἰς ἓν μοναστήριον τοῦ Πόντου, πού τὸ διηύθυνεν ἡ μάμμη του. Εἰς αὐτὸ μὲ τὸν Γρηγόριον ἐξηκολούθησε νὰ μελετᾷ τὰ Ἑλληνικὰ συγγράμματα καὶ τὴν Ἁγίαν Γραφήν.

Ἀπὸ τὸν Πόντον ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Καισαρείας.

Ἀπὸ τότε ἤρχισε νὰ φανερώη τὰ Χριστιανικά του χαρίσματα. Καὶ πρῶτον ἐμοίρασεν εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸ περισσότερον μέρος τῆς περιουσίας του. Ἐπειτα εἰς μίαν μεγάλην πείναν ἐκάλεσε τοὺς πλουσίους τοῦ τόπου καὶ ἔσωσε τοὺς πεινῶντας ἀπὸ τὸν θάνατον.

Μὲ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς περιουσίας του, ἵδρυσεν ἓνα περίφημον πτωχοκομεῖον, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο Βασιλείας, ἀπὸ τὸ ὄνομά του.

Δὲν ἦτο μόνον φιλόανθρωπος, ἀλλὰ καὶ ἀκλόνητος εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν.

Τὴν πίστιν του αὐτὴν ἔδειξεν, ὅταν μὲ θάρρος σπάνιον ἀπέρριψε τὰς ὑποσχέσεις καὶ δὲν ἐφοβήθη τὰς ἀπειλὰς τοῦ αὐτοκράτορος Οὐάλεντος.

Ὁ Οὐάλης ἦτο Ἀρειανὸς καὶ ἠθέλε νὰ ἐξαναγκάσῃ ὅλους τοὺς ἐπισκόπους νὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ Ἀρειανοί.

Ἐφθασε λοιπὸν εἰς τὴν Καισάρειαν ἓνας ἀντιπρόσωπος τοῦ αὐτοκράτορος, πὺ ἐλέγετο Μόδεστος.

Ὁ Μόδεστος ἐκάλεσε τὸν Βασίλειον καὶ τοῦ εἶπε : « Πῶς τολμᾷς καὶ δὲν ὑπακούεις εἰς τὸν ἰσχυρὸν βασιλέα ; Μόνον ἐσὺ ἀρνεῖσαι νὰ ἀκολουθήσῃς τὰς ἰδέας του. Πρόσεξε πολὺ, διότι, ἂν ἀκόμη ἐξακολουθῆς νὰ ἀρνήσῃς νὰ γίνῃς Ἀρειανός, σὲ περιμένουν δήμευσις, ἐξορία, μαρτύρια, θάνατος ».

Ὁ Βασίλειος τότε μὲ ἓνα ἥρωϊκὸν θάρρος τοῦ ἀπήντησε :

« Δὲν μὲ φοβίζει καμμία ἀπειλή σου. Περιουσίαν δὲν ἔχω, παρὰ ὀλίγα βιβλία καὶ αὐτὰ τὰ παλαιὰ ἐνδύματα πὺ φορῶ. Ἐξορίαν δὲν φοβοῦμαι, διότι εἰς τὸν κόσμον εἴμεθα ξένοι καὶ ὁδοιπόροι, ἡ δὲ ἀληθινὴ πατρὶς μας εἶναι ὁ οὐρανός. Βασανιστήρια ; Τὸ ἀσθενικόν μου σῶμα δὲν θὰ ἀνθέξῃ καὶ εἰς τὸ παραμικρότερον μαρτύριον. Τὸν θάνατον δὲν τὸν λογαριάζω, ἀλλὰ τὸν ἐπιθυμῶ, διότι θὰ μὲ ἐνώσῃ γρήγορα μὲ τὸν Θεόν.

» Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί, ἐξηκολούθησεν, εἴμεθα πρᾶοι καὶ ταπεινοὶ ὄχι μόνον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐλάχιστον τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλά, ἂν πρόκειται νὰ παραβῶμεν τὴν πίστιν μας, δὲν φοβούμεθα κανένα. Τὸ πῦρ, τὸ ξίφος, τὰ θηρία, πὺ σχίζουσιν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ὅλα αὐτὰ ἀπόλαυσις δι' ἐμὲ παρὰ φόβος. Τὴν ἀπάντησίν μου αὐτὴν, εἶπε τέλος, ἄς τὴν ἀκούσῃ καὶ ὁ βασιλεύς ».

Ὁ Μόδεστος κατάπληκτος τοῦ εἶπεν, ὅτι τοιοῦτους τολμηροὺς λόγους κανεῖς δὲν ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορος.

Τότε ὁ Βασίλειος τοῦ ἀπήντησεν : « Ἴσως δὲν θὰ συνεζήτησες ἀκόμη μὲ ἀληθινὸν ἐπίσκοπον ».

Οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ Βασιλείου ἔκαμαν μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Καὶ ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ ἀφήσῃ ἡσυχον τὸν Βασίλειον.

Ἐγραψε δὲ πολλὰ καὶ διάφορα συγγράματα. Ἐπολέμησε μὲ αὐτὰ τὸν Ἀρειανισμόν, μὲ ἄλλα δὲ προέτρεπε τοὺς νέους νὰ μελετοῦν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα πρὸς ὠφέλειάν των.

Ἐγραψεν ἐπίσης λόγους, ἐπιστολάς καὶ ἐξηγήσεις τῆς Ἀγ. Γραφῆς. Ἐγραψεν ἀκόμη καὶ τὴν θεϊαν λειτουργίαν του, ἣ ὁποία γίνεται δέκα φορὰς τὸ ἔτος.

Δηλαδή εἰς τὰς 5 Κυριακάς τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, τὴν Μ. Πέμπτην, τὸ Μ. Σάββατον, τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ.

Ἐζη εἰς τὴν ἐπισκοπὴν του βίον ἀσκητικὸν καὶ ἀπέθανε τὴν 1 Ἰανουαρίου τοῦ 379 εἰς ἡλικίαν 50 ἐτῶν.

Διὰ τὰ μεγάλα ἐπισκοπικὰ του ἔργα καὶ διὰ τὴν μεγάλην του πίστιν ὠνομάσθη Μέγας.

Ἡ ἐκκλησία εἰς τὴν ἑορτὴν του ψάλλει τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον :

*« Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος σου,
ὡς δεξαμένην τὸν λόγον σου
δι' οὗ θεοπροπῶς ἐδογματίσας,
τὴν φύσιν τῶν ὄντων ἐτροάνωσας,
τὰ τῶν ἀνθρώπων ἦδη κατεκόσμησας
Βασίλειον ἱεράτευμα,*

*Πάτερ ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε,
δωρῆσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος ».*

β) Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

Ὁ Γρηγόριος ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Ἀριανζὸν τῆς Καππαδοκίας κατὰ τὸ ἔτος 328 μ. Χ.

Τὴν πρώτην χριστιανικὴν του ἀνατροφὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν εὐσεβῆ μητέρα του Νόνναν. Τὸν προώριζε δὲ αὐτὴ διὰ τὸ κληρικὸν στάδιον.

Ὁ πατὴρ του ἦτο ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Ναζιανζοῦ τῆς Καππαδοκίας καὶ ἐλέγετο Γρηγόριος.

Κατ' ἀρχὰς ἔστειλε τὸν υἱὸν του εἰς τὰ ἴσχυρα τῆς Καισαρείας, ἔπειτα εἰς τὴν περίφημον σχολὴν Ἀλεξανδρείας καὶ τελευταῖα εἰς τὰς σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν.

Εἰς τὰς Ἀθήνας συνεδέθη μὲ τὸν Βασίλειον διὰ φιλίας. Μαζὶ δὲ ἐσπούδασαν εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν τῶν Ἀθηνῶν. Διὰ τὴν δέξιν ὁ Γρηγόριος τὸν ἀδελφικὸν του δεσμὸν μὲ τὸν Βασίλειον ἔλεγεν, ὅτι ἔχουν δύο σώματα καὶ μίαν ψυχὴν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ναζιανζὸν, ὁ πατὴρ τὸν ἐχειροτόνησε πρεσβύτερον καὶ τὸν εἶχε βοηθόν του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του οἱ Χριστιανοὶ τὸν ἐξέλεξαν ὡς ἐπίσκοπόν των. Ἀπὸ μεγάλην του ὄμως ταπεινοφροσύνην δὲν ἐδέχθη τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς του. Ἐφυγε τότε εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Πόντου καὶ μὲ τὸν Βασίλειον ἐμελέτα τὰς Γραφάς.

Ἐφημίζετο διὰ τὴν σοφίαν του, τὴν ρητορικὴν του δύναμιν καὶ διὰ τὸν ἐνάρετον βίον του.

Τὰ μεγάλα αὐτὰ χαρίσματα του εἶχον ἀκουσθῆ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ Ὀρθόδοξοι τότε τῆς Κων)πόλεως τὸν ἐκάλεσαν διὰ τὴν πολεμίαν τοὺς Ἀρειανούς. Διότι οὗτοι, πού ὑπεστηρίζοντο ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Οὐάλεντα, ἦσαν οἱ περισσότεροι. Ὅλοι οἱ ναοὶ ἀνῆκον εἰς αὐτοὺς καὶ μόνον ἓνας μικρὸς ναὸς τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας παρέμενεν ἀκόμη εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους.

Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἐσκέφθη, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ πνιγῇ ἡ Ὁρθοδοξία ἀπὸ τοὺς Ἀρειανούς. Ἐδέχθη λοιπὸν τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ ὀρθόδοξοι μόνον εἰς τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἐστήριζον τὴν σωτηρίαν τῶν ἀπὸ τοὺς Ἀρειανούς.

Ἦτο μικρόσωμος καὶ ἀσθενικός, ἀλλὰ πολὺ γρηγορα ἐκατάλαβαν, ὅτι εἰς τὸ σῶμα ἐκεῖνο κατῴκει μία μεγάλη σοφία καὶ δύναμις.

Πράγματι εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀγίας Ἀναστασίας ἐξεφώνησε πέντε περιφήμους λόγους τοῦ ἐναντίον τῶν Ἀρειανῶν.

Μὲ αὐτοὺς ἀπεδείκνυε τὴν Θεότητα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ (Χριστοῦ) καὶ ἀπὸ τότε ὠνομάσθη Θεολόγος.

Αἱ ἐπιτυχίαι του ἦσαν μεγάλαι, διότι κατώρθωσε νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν πολλοὺς Ἀρειανούς.

Διὰ τοῦτο ὁ διάδοχος τοῦ Οὐάλεντος Θεοδόσιος ὁ Α', πού ἦτο ὀρθόδοξος (380 μ. Χ.), ἐκατάλαβεν ἀμέσως τὴν ἀξίαν τοῦ Γρηγορίου. Καὶ τὸν ἔκαμε πρόεδρον τῆς Β' Οἴκουμενικῆς συνόδου καὶ ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐπειδὴ ὅμως χάριν τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας δὲν κατεδίωξε τοὺς Ἀρειανούς, παρεξηγήθη ἀπὸ τοὺς ὀρθόδοξους. Καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐκεῖ κατεγίνετο εἰς μελέτας καὶ εἰς συγγραφὰς καὶ ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας κατὰ τὸ ἔτος 390 μ. Χ.

Ἐγραψε πολλοὺς λόγους, ἐπιστολάς καὶ θρησκευτικὰ ποιήματα.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας θεωρεῖ τὸν Γρηγόριον ὡς τὸν πλέον δυνατὸν φιλόσοφον, θεολόγον, ρήτορα καὶ συγγραφέα.

Ἡ ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴν μνήμην του τὴν 25ην Ἰανουαρίου καὶ ψάλλει τὸ ἕξις ἀπολυτίκιον :

«Ὁ ποιμενικὸς ἀνὸς τῆς Θεολογίας σου,
τὰς τῶν ρητόρων ἐνίκησε σάλπιγγας·
ὡς γὰρ τὰ βάθη τοῦ πνεύματος ἐκζητήσαντι,
καὶ τὰ κάλλη τοῦ φθέγματος προσετέθη σοι.
Ἄλλὰ πρόσβενε Χριστῷ τῷ Θεῷ, Πάτερ Γρηγόριε,
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

γ) Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

Ὁ Ἰωάννης θεωρεῖται τὸ κόσμημα τῶν πατέρων
καὶ θεολόγων τῆς ἐκκλησίας μας.

Ἡ ρητορική του δύναμις καὶ ἡ εὐγλωττία του ἦτο
ὑπέροχος, διὰ τοῦτο ὠνομάσθη Χρυσόστομος (ἀπὸ τὸ
στόμα του ἔτρεχον, ὡσάν χρυσός, οἱ λόγοι του).

Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν κατὰ τὸ ἔτος 347.

Ἀνετράφη χριστιανικὰ ἀπὸ τὴν εὐσεβῆ μητέρα του
Ἀνθοῦσαν.

Κατ' ἀρχὰς ἐσπούδασεν εἰς τὴν περίφημον ρητορικὴν
σχολὴν τοῦ ἐθνικοῦ ρήτορος Λιβανίου εἰς Ἀντιόχειαν.

Τόσον μεγάλη ἦτο ἡ προκοπή του εἰς τὴν ρητορικὴν,
ὥστε ὁ γέρον Λιβάνιος ἠθέλε νὰ τὸν κάμῃ διάδοχόν
του. Ἐλυπεῖτο ὁμως, διότι ἦτο ὁ Ἰωάννης χριστιανὸς
καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸν διαδεχθῆ.

Μετὰ τὰς σπουδὰς του ἔγινε δικηγόρος, ἀλλὰ γρή-
γορα ἠννόησεν ὅτι τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ δὲν ἦτο σύμφω-
νον μὲ τὸν χαρακτῆρα του. Ἄφησε λοιπὸν τὸ ἐπάγγελμα
αὐτὸ καὶ ἤρχισε νὰ μελετᾷ τὰς ἀγίας Γραφάς.

Ἐχειροτονήθη ἔπειτα πρεσβύτερος. Διὰ τὰ μεγάλα του
χαρίσματα ὁ λαὸς ἐξέλεξεν αὐτὸν ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας,
ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἐδέχθη. Ἡ φήμη του ὁμως ὡς μεγάλου
Θεολόγου καὶ ρήτορος ἔφθασεν εἰς τὴν Κωνσταντινού-
πολιν.

Τότε ὁ αὐτοκράτωρ Ἀρκάδιος ἐκάλεσε σύνοδον, ἣ
ὁποία τὸν ἐξέλεξεν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως.

Ὅταν ἔγινεν ἐπίσκοπος, ἐκήρυττε καθημερινῶς καὶ ἔμαστίγωνε μὲ τοὺς λόγους του κάθε παρεκτροπὴν ὄλων, μικρῶν καὶ μεγάλων.

Ἐνῶ ὁμοῦς ἐπολέμει τὴν διαφθοράν, ἐφρόντιζε καὶ διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ὑπεστήριζε τοὺς ἐναρέτους. Ἴδρυσεν μάλιστα διάφορα φιλανθρωπικὰ καταστήματα, τὰ δὲ πλούσια εἰσοδήματα τῆς ἐπισκοπῆς του τὰ ἐμοίραζεν εἰς τοὺς πτωχοὺς. Αὐτὸς δὲ ἔζη πολὺ λιτὰ καὶ πτωχά, ὡσὰν ἀσκητῆς.

Δι' ὅλα αὐτὰ ὁ λαὸς τὸν ἠγάπα πολὺ καὶ τὸν ἐσέβετο.

Εἶχεν ὁμοῦς ἀποκτήσει καὶ πολλοὺς ἐχθροὺς καὶ ἰδιαιτέρως τὴν αὐτοκράτειραν Εὐδοξίαν. Διότι μὲ τοὺς πυρίνους λόγους του ἐκαυτηρίαζε τὴν αἰσχρὰν ζωὴν της.

Διὰ τὸν ἐκδικηθῆ ἡ Εὐδοξία τὸν ἐξορίζει κατὰ τὸ ἔτος 403 εἰς Βιθυνίαν.

Ἡ ἐξορία δὲν τὸν φοβίζει καθόλου καὶ μὲ θάρρος λέγει : «Δὲν φοβοῦμαι τὴν πτωχείαν, δὲν ἐπιθυμῶ τὰ πλούτη, δὲν τρομάζω διὰ τὴν ζωὴν μου. Τὰ κύματα τὰ ἄγρια, ἂν σηκωθοῦν ἐναντίον μου καὶ οἱ ὠκεανοὶ ἢ καὶ ὁ θυμὸς τῶν ἀρχόντων, ὅλα αὐτὰ εἶνε ἐλαφρότερα καὶ ἀπὸ τὴν ἀράχνην δι' ἐμέ».

Τώρα ὁμοῦς μὲ τὸ ἄκουσμα τῆς ἐξορίας ἐφάνη ἡ λατρεία τοῦ λαοῦ πρὸς τὸ Χρυσόστομον. Ὁ λαὸς ἐστασίασεν, ἐπυροπόλησε τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ ἠνάγκασε τὴν αὐτὴν νὰ τὸν φέρῃ ὀπίσω ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἐξορίαν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν.

Ἐπειτα ὁμοῦς ἀπὸ ὀλίγα ἔτη ἐξορίζεται καὶ πάλιν, διότι εἰς ἓνα λόγον του παρωμοίασε τὴν Εὐδοξίαν μὲ τὴν διαβόητον Ἡρωδιάδα. «Πάλιν ἡ Ἡρωδιάς, ἔλεγε, μαίνεται, πάλιν ταράσσεται, πάλιν ζητεῖ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἰωάννου ἐπὶ πίνακι».

Ἐξωρίσθη τότε εἰς Κουκουσὸν τῆς Ἀρμενίας κατὰ τὸ ἔτος 404 μ.Χ. Ἀπὸ τὰς πολλὰς ὁμοῦς κακουχίας ἠσθέ-

νησε καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 60 ἐτῶν κατὰ τὸ 407 μ. Χ. εἰς τὴν ἔξορίαν του.

Ὁ Χρυσόστομος δὲν περιορίσθη εἰς τὸ ἐπισκοπικόν του ἔργον. Ἐφρόντισε νὰ φθάσῃ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ εἰς τοὺς εἰδωλολάτραις Γότθους καὶ Πέρσας.

Ὁ Χρυσόστομος θεωρεῖται ὁ μεγαλύτερος ρήτωρ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἴσος μὲ τὸν παλαιὸν ρήτορα Δημοσθένην.

Ἐγραψε πολλὰ συγγράμματα καὶ ἠρμήνευσε τὴν Ἁγίαν Γραφήν.

Ἐγραψε καὶ τὴν λειτουργίαν του, ἡ ὁποία τελεῖται εἰς ὅλας τὰς ὀρθοδόξους ἐκκλησίας.

Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 13 Νοεμβρίου, ἡ δὲ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν 27 Ἰανουαρίου. Ψάλλεται δὲ τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον:

«*Ἡ τοῦ στόματός σου καθάπερ χρυσὸς
ἐκλάμψασα χάρις
τὴν οἰκουμένην ἐφώτισεν,
ἀφιλαργυρίας τῷ κόσμῳ θησαυροὺς ἐναπέθετο
τὸ ὕψος ἡμῖν τῆς ταπεινοφροσύνης ὑπέδειξεν.
Ἄλλὰ σοῖς λόγοις παιδεύων, Πάτερ Ἰωάννη
Χρυσόστομε,
πρέσβευε τῷ λόγῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν»*,

Ὁ Χρυσόστομος μὲ τὸν Βασίλειον καὶ τὸν Γρηγόριον ὀνομάσθησαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν οἱ τρεῖς ἱεράρχαι.

Καὶ οἱ τρεῖς μαζὶ θεωροῦνται οἱ μεγαλύτεροι διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας. Διότι καὶ οἱ τρεῖς κατώρθωσαν νὰ ἐνώσουν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα μὲ τὸν Χριστιανισμόν.

Ἡ ἐκκλησία ἐορτάζει καὶ ἕνα ἕκαστον χωριστὰ καὶ τοὺς τρεῖς μαζὶ εἰς μίαν κοινὴν ἐορτήν, τὴν 30 Ἰανουαρίου.

Ἡ κοινὴ αὕτῃ ἐορτὴ ὠρίσθη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν

διὰ νὰ παύσουν αἱ ἔριδες μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων. Διότι οὗτοι διηρέθησαν εἰς τρία κόμματα καὶ κάθε ἓνα ἐπροτιμοῦσεν ἓνα ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἱεράρχας.

Ψάλλεται δὲ τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον .

«Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς τρισηλίου
Θεότητος,

Τοὺς τὴν οἰκουμένην ἀκτῖσι δογμάτων θείων
πυρσεύσαντας,

τοὺς μελιρροῦτους ποταμοὺς τῆς σοφίας

τοὺς τὴν κτίσιν πᾶσαν θεογνωσίας νάμασι

καταρδεύσαντας,

ἘΒασίλειον τὸν Μέγαν καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον
σὸν τῷ κλεινῷ Ἰωάννῃ,

τῷ τὴν γλῶσσαν χρυσορρήμονι,

πάντες οἱ τῶν λόγων αὐτῶν ἑρασταί,

συνελθόντες ἕμνοις τιμήσωμεν.

Αὐτοὶ γὰρ τῇ Τριάδι ὑπὲρ ἡμῶν αἰεὶ πρεσβεύουσιν»,

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ Ο ΠΑΡΑΒΑΤΗΣ, ΠΟΛΕΜΙΟΣ ΤΩΝ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ (361 μ. Χ.)

Ἀπὸ ὅλους τοὺς διαδόχους τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μόνον ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς προσεπάθησε νὰ πολεμήσῃ τὸν Χριστιανισμόν. Καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὸ κράτος του τὴν εἰδωλολατρείαν.

Αὐτὸς καὶ μόνος δὲν ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τοῦ Κωνσταντίνου, ἀλλὰ παρέβη αὐτό. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία ὠνόμασε αὐτὸν παραβάτην ἢ ἀποστάτην.

Ὁ Ἰουλιανὸς ἦτο ἀνεπίδὸς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Ἦτο πολὺ πολὺ σοφὸς καὶ ἱκανὸς αὐτοκράτωρ κατὰ τὰ ἄλλα. Ἡ ἀποστασία του ὅμως αὐτῆ τὸν ἔκαμε νὰ χάσῃ τὴν φήμην του.

Κατὰ τὴν νεαράν του ἡλικίαν καὶ προτοῦ νὰ γίνῃ αὐτοκράτωρ ἦτο Χριστιανός.

Φαίνεται δὲ ὅτι, ὅταν ἀκόμη ἐσπούδαζεν εἰς τὰς Ἀθήνας, παρεκινήθη ἀπὸ τοὺς διδασκάλους του φιλοσόφους νὰ πολεμήσῃ τὸν Χριστιανισμόν. Διότι τὸν ἔπεισαν, ὅτι τὸ κράτος του θὰ ἐδοξάζετο, ἂν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἔγινεν αὐτοκράτωρ ἐφάνερωσε καθαρὰ τοὺς σκοπούς του. Διότι διέταξε νὰ ἀνοίξουν ὅλοι οἱ ναοὶ τῶν εἰδωλολατρῶν, ποὺ εἶχον πρὶν κλεισθῆ. Καὶ ἐπανέφερε τὴν ἀρχαίαν λατρείαν τῶν εἰδώλων. Ἐφορολόγησε τοὺς ἱερεῖς τῶν Χριστιανῶν καὶ τοὺς κατεδίωξε. Καὶ αὐτὸν τὸν Μ. Ἀθανάσιον ἐξώρισε δύο φορές.

Ὑπεστήριζε δὲ καὶ τοὺς αἰρετικούς διὰ νὰ διαιρέσῃ τοὺς Χριστιανούς καὶ τοὺς ἐξασθενήσῃ.

Διὰ νὰ διαφεύσῃ τὸν Χριστὸν ἔκτισε τὰ τεῖχη τῶν Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ δυνατὸς σεισμὸς τὰ κατέστρεψε.

Ὅλοι ὅμως αὐταὶ αἱ προσπάθειαι του ὑπὲρ τῆς εἰδωλολατρείας ἀπέτυχον. Ἦτο πλέον ἀδύνατον νὰ σβύσῃ τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ Πυθία τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ποὺ τὴν ἠρώτησε, τοῦ ἔδωκεν ἀπελπιστικὴν ἀπάντησιν διὰ τὰς προσπαθείας του.

Καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὸ τέλος ἐκατάλαβεν, ὅτι ἡ εἰδωλολατεία δὲν ἠμπορεῖ νὰ νικήσῃ τὸν Χριστιανισμόν.

Τοῦτο δὲ φανερόνουν οἱ τελευταῖοι λόγοι του κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου του. Εἶχε πληγωθῆ θανασίμως εἰς μίαν μάχην ἐναντίον τῶν Περσῶν πλησίον τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ. Καὶ κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς του εἶπε : «Νενίκηκας Ναζωραῖε».

Ἀπέθανε κατὰ τὸ 363 μ. Χ. καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Ταρσόν.

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Ο Α΄, ΔΙΩΚΤΗΣ
ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ (392 μ. Χ.)

Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος, ὅπως εἶδομεν, δὲν κατεδίωξε τοὺς Ἑθνικούς, ἀλλὰ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ λατρεύουν ἐλεύθερα τοὺς θεοὺς των.

Ὁ αὐτοκράτωρ ὅμως Θεοδόσιος ὁ Α΄ κατεδίωξε τοὺς Ἑθνικούς.

Οἱ Χριστιανοὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Θεοδοσίου ἦσαν χωρισμένοι εἰς ἐχθρικά κόμματα ἀπὸ τὰς αἱρέσεις. Οἱ δὲ Ἑθνικοὶ ἐνόμιζαν ὅτι θὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὰς διαιρέσεις τῶν Χριστιανῶν καὶ ἔκαμνον ταραχάς. Ἐγινε λοιπὸν μία ἀναστάσις ἐξ αἰτίας των εἰς τὸ κράτος καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Διὰ τοῦτο ὁ Θεοδόσιος μὲ ἓνα διάταγμά του ἀφῆρεσεν ἀπὸ τοῦς ἑθνικούς, α΄) τὰ πολιτικά των δικαιώματα, β΄) τὴν ἐξουσίαν, ποὺ εἶχον, εἰς τὴν περιουσίαν των, γ΄) τὸ δικαίωμα νὰ κάμνουν ἀγῶνας καὶ θυσίας καὶ δ΄) ἀπηγόρευσεν εἰς αὐτοὺς νὰ λατρεύουν τὰ εἰδῶλα μὲ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου.

Τότε κατεστράφησαν πολλοὶ ναοὶ τῶν Ἑθνικῶν. Μαζὶ ὅμως μὲ αὐτοὺς κατεστράφησαν δυστυχῶς καὶ πολλὰ ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας τέχνης.

Τοὺς διωγμοὺς αὐτοὺς πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Πατέρας ἀπεδοκίμασαν, διότι ἡ βία δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ὅπως κατεδίωξε τοὺς εἰδωλαλάτρας, κατεδίωξεν ἐπίσης καὶ τοὺς αἰρετικούς διὰ νὰ προστατεύσῃ τὴν ὀρθοδοξίαν.

Διὰ τοῦτο δὲ ἐκάλεσε καὶ τὴν δευτέραν οἰκουμένην σύνοδον.

Ο ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ

Εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἔθνους μας ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν πάντοτε αἱ σκέψεις μας ἐπήγαινον εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Εἰκ. 11. Ὁ Ἰουστινιανός.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρον δέ, πὺν ἡ Κωνσταντινούπολις ἔγιγε Τουρκική, ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ἦσαν εἰς τὸν ναὸν αὐτόν. Τὸν ἱστορικὸν δὲ αὐτὸν ναὸν ἔκτισεν ὁ Ἰουστινιανός.

α) Ὁ Ἰουστινιανός (527 — 565).

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός συνέχισε σκληρότερα τοὺς διωγμοὺς τοῦ Θεοδοσίου ἐναντίον τῶν Ἑθνικῶν.
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἡ εἰδωλολατρεία δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐκλείψει. Ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἔδωκε τὸ τελευταῖον θανατηφόρον κτύπημα ἐναντίον αὐτῆς.

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς δὲν ἤθελον νὰ βαπτισθοῦν, ἐθανατώνοντο.

Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐκλείσεν ἐπίσης τὰς φιλοσοφικὰς τῶν σχολᾶς, εἰς τὰς ὁποίας ἐδιδάσκετο ἡ εἰδωλολατρεία.

Καὶ ἐξεδίωξεν ὅλους τοὺς ἐθνικοὺς φιλοσόφους καὶ ρήτορας ἀπὸ τὸ κράτος του.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἡ εἰδωλολατρεία δὲν ὑπῆρχε πλέον εἰς τὰς πόλεις, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ χωρία. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 900 μ. Χ. ἔλειψεν ἐντελῶς καὶ ἀπὸ αὐτά.

Ὁ Ἰουστινιανὸς δὲν κατεδίωξε μόνον τὴν εἰδωλολατρείαν, ἀλλὰ ἐφρόντισε νὰ ἐξαπλωθῇ καὶ ὁ Χριστιανισμός. Καὶ μὲ ἱεραποστόλους ἐξήπλωσεν αὐτὸν εἰς τὰ βῆθη τῆς Ἀσίας, εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Κίναν καὶ εἰς τὴν Ἀφρικήν.

β) Ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Ὁ ναὸς οὗτος εἶναι τὸ μεγαλύτερον ἔργον τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τὸ σπουδαιότερον δεῖγμα τῆς εὐσεβείας του.

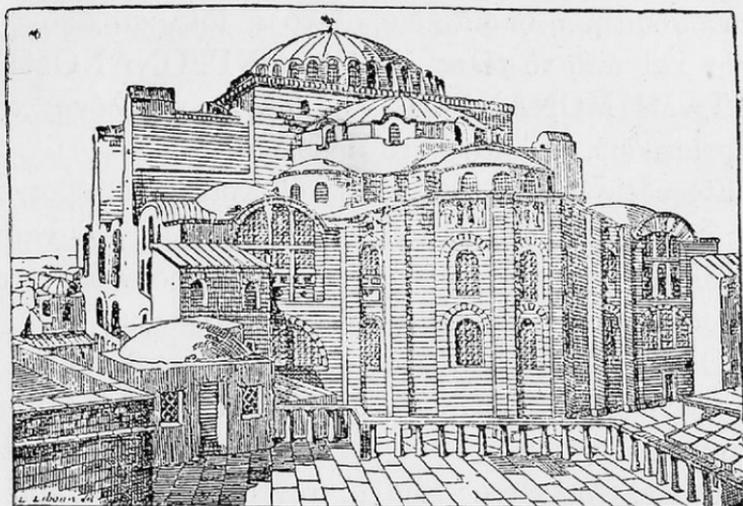
Ὁ πρῶτος ναὸς τῆς Ἀγ. Σοφίας ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Μ. Κωνσταντῖνον, ὡς εἶδομεν. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Κώνστας τὸν ἔκαμε ἔπειτα εὐρυχωρότερον. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Χρυσοστόμου ἐκάη ἀπὸ τὸν ὄχλον καὶ ἐκτίσθη πάλιν.

Εἰς δὲ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ πάλιν ἐπυρπολήθη κατὰ τὴν στάσιν τοῦ «νίκα» (532). Καὶ τότε ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ἔκτισε πάλιν, ὅπως εἶνε σήμερον.

Τὸ σχέδιον τοῦ ναοῦ ἔκαμαν κατ' ἐντολὴν τοῦ αὐτοκράτορος οἱ περίφημοι ἀρχιτέκτονες Ἀνθέμιος καὶ Ἰσίδωρος. Οἱ ἴδιοι δὲ ἐπέβλεψαν κατὰ τὴν οἰκοδομὴν του.

“Ολαι αἱ πόλεις τῆς αὐτοκρατορίας ἔστειλαν διὰ τὴν κτίσιν τοῦ ναοῦ ὅ,τι καλὸν καὶ πολύτιμον εἶχον.

Καὶ ἔτσι ἔλαβε μέρος εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ αὐτοῦ ὅλη ἡ Χριστιανωσύνη.

Εἰκ. 12. Ὁ Ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Ἐκατὸν ἐργολάβοι μηχανικοί, μὲ ἑκατὸν τεχνίτας καθένας, ἤρχισαν τὴν οἰκοδομὴν.

Ἐχρηιάσθησαν ἕξ ἔτη διὰ νὰ τελειώσῃ ὁ ναὸς καὶ ἐξωδευθήσῃσαν τριακόσια ἑκατομμύρια χρυσῶν δραχμῶν.

Ὁ ναὸς ἔχει σχῆμα ὀρθογώνιον, ἀπὸ τὸ μέσον δὲ αὐτοῦ ὑψώνονται τέσσαρες μεγάλοι στῦλοι.

Ἐπάνω δὲ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν στῦλων (ἀψίδων) στηρίζεται ἕνας σφαιρικός θόλος (τροῦλλος). Ὁ τροῦλλος ἔχει διάμετρον 31 μέτρων (Βυζαντινὸς ρυθμὸς).

Ἐσωτερικῶς ἦτο στολισμένος μὲ πολύχρωμα μάρμαρα καὶ μὲ σπανίας εἰκόνας (Μωσαϊκά).

Ἡ Ἁγία Τράπεζα ἦτο ἀπὸ χρυσὸν καὶ ἐστολίζετο μὲ πολυτίμους λίθους. Ἐκρέμαντο δὲ ἀπὸ ἀλύσεις χιλιάδες πολυτίμων κανδηλῶν.

Ὅσοι εἰσῆρχοντο εἰς τὸν ναὸν τὰ ἔχοντες. Ἡσθάνοντο ὅτι εὐρίσκοντο πραγματικῶς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ των ὑψόνετο εἰς τὸν οὐρανόν.

Εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὑπῆρχε μία κρήνη. Ἐπάνω δὲ εἰς αὐτὴν ἦτο μία περιεργος ἐπιγραφή, ἡ ὁποία ἐδιαβάζετο ἢ ἰδίᾳ καὶ ἀπὸ τῆν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ τὸ τέλος. Ἡ ἐξῆς· «ΝΙΨΟΝΑΝΟΜΗΜΑΤΑΜΗΜΟΝΑΝΟΨΙΝ». Δηλαδή «νὰ πλύνῃς τὰς ἁμαρτίας σου, ὄχι μόνον τὸ πρόσωπόν σου».

Εἰς ὕδωρ τῆς κρήνης αὐτῆς οἱ Χριστιανοὶ ἔβρεχον τοὺς δακτύλους των προτοῦ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν ναόν.

Καὶ τὸ ἔκαμνον αὐτὸ διὰ νὰ φανερώσουν ὅτι εἶναι καθαροὶ καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν.

Ὅταν ἐτελείωσεν ὁ ναὸς καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ διὰ πρώτην φορὰν, ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις του ἦτο μεγάλη.

Ἐψῶσε τὰς χεῖρας του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε : «Δοξασμένος νὰ εἶναι ὁ Θεός, ποὺ μὲ ἠξίωσε νὰ κάμω ἓνα τόσον μεγάλο ἔργον. Νενίκηκά σε Σολομῶν !»

Τώρα ἡ Ἁγία Σοφία εἶναι τουρκικὸν τζαμίον.

Τὸ ἔθνος πιστεύει ὅτι μὲ τὸν καιρὸν ἡ Ἁγία Σοφία θὰ γίνῃ πάλιν χριστιανικὸς ναός.

Σημείωσις. Ἡ ἐπιγραφή αὐτὴ λέγεται καρκινική (ἐκ τοῦ καρκίνος=κάβουρας).

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ (610 - 640)

Ὁ Ἡράκλειος κατήγετο ἀπὸ τὴν Καππαδοκίαν. Ἐγένετο αὐτοκράτωρ εἰς ἡλικίαν 36 ἐτῶν καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ 30 ἔτη.

Ὁ Ἡράκλειος εἶχε μεγάλην πίστιν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ μεγάλην εὐλάβειαν εἰς τὴν Θεοτόκον. Ὅταν μάλιστα ἐξεστράτευεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς αὐτοκρατορίας, ἔφερε πάντοτε μαζί του τὴν εἰκόνα τῆς.

Διὰ τοῦτο εἰς ὅλους τοὺς πολέμους ἦτο νικητής. Καὶ μὲ αὐτοὺς ἐδόξασε τὸ κράτος του.

α') Ὁ ἀκάθιστος ὕμνος.

Ὅταν οἱ Πέρσαι ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον ἐναντίον τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ὁ Ἡράκλειος ἐξεστράτευσεν ἐναντίον αὐτῶν εἰς τὴν Ἀσίαν. Καὶ ἀφῆκεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀντιπροσώπους του, διὰ νὰ τὴν ὑπερασπισθοῦν καὶ τὴν φυλάξουν, τὸν Πατριάρχην Σέργιον καὶ τὸν πρωθυπουργόν του Βῶνον. Προτοῦ δὲ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐπῆγεν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας. Καὶ γονατιστὸς καὶ μὲ δάκρυα ἐζήτησε βοήθειαν ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους. «Δέσποτα Θεέ, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, μὴν ἀφήσης νὰ μᾶς νικήσουν οἱ ἐχθροὶ μας διὰ τὰς ἁμαρτίας μας, ἀλλὰ δόσε μας τὴν νίκην». Καὶ ἔπειτα ἀνεχώρησεν.

Ὅταν πλέον ὁ Ἡράκλειος ἦτο μακρὰν τῆς πρωτεύουσῃς, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀβάρων Χαγάνος ἐπολιόρησε τὴν Κωνσταντινούπολιν. Εἰς τὴν πολιορκίαν δὲ αὐτὴν ἔλαβε μέρος καὶ περσικὸς στρατὸς τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Χοσρόου.

Οἱ πολιορκούμενοι τότε ἐπῆγαν πρῶτον εἰς τὴν

Ἁγίαν Σοφίαν, ἐζήτησαν βοήθειαν καὶ ὠρκίσθησαν νὰ ὑπερασπίσουν τὴν πόλιν μέχρι θανάτου.

Ὅλοι αἱ ἔφοδοι τῶν Περσῶν καὶ Ἀβάρων ἀπέτυγον. Οἱ Χριστιανοὶ ἦσαν ἀνίκητοι, διότι ἐπολέμουν μὲ τὴν πίστιν, ὅτι ἔχουν στρατηγὸν ὑπέρμαχον τὴν Θεοτόκον. Ἡ Θεοτόκος πάντοτε ἐθεωρεῖτο ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς, ὅτι εἶναι ἡ πολιοῦχος τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Χαγάνος τότε ἔξω φρενῶν λύει τὴν πολιορκίαν καὶ φεύγει.

Οἱ νικηταὶ ἀποδίδουν τὴν νίκην εἰς τὴν προστασίαν τῆς Θεοτόκου. Καὶ τὴν ἰδίαν νύκτα, συναθροίζονται εἰς τὸν ναὸν τῶν Βλαχερνῶν, πού ἦτο ὁ ναὸς τῆς Θεοτύκου. Καὶ ἐκεῖ ὄρθιοι ἀπὸ εὐγνωμοσύνην καὶ σεβασμὸν ψάλλουν τὸν ἀκάθιστον ὕμνον (χωρὶς νὰ καθήσουν) ὅλην τὴν νύκτα.

Ὁ ὕμνος αὐτὸς ἔπειτα ἐσχηματίσθη ἀπὸ 24 τροπάρια, πού λέγονται καὶ χαιρετισμοὶ πρὸς τὴν Θεοτόκον (οἴκοι, ἤχοι).

Κάθε ἓνας ἀπὸ τοὺς 24 Χαιρετισμοὺς ἀρχίζει κατὰ σειρὰν μὲ κάθε γράμμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου (Α—Ω).

Καὶ ψάλλονται κάθε ἕξ χαιρετισμοὶ ἐκάστην Παρασκευὴν τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς. Τὴν δὲ πέμπτην Παρασκευὴν ψάλλονται ὅλοι οἱ Χαιρετισμοί.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέχρι σήμερον ψάλλεται μὲ μεγάλην κατάνυξιν ὁ ἀκάθιστος ὕμνος εἰς τὰς ἐκκλησίας μας. Καὶ μὲ εὐλάβειαν ἀκούομεν νὰ ψάλλεται τὸ ἕξις ὠραιότατον κοντάκιον τοῦ ὕμνου. Μὲ αὐτὸ δὲ ἀποδίδομεν τὰ εὐχαριστήρια εἰς τὴν Θεοτόκον, ὡς τὴν ὑπέρμαχον στρατηγὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

«Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια
ἀναγράφω σοι ἡ πόλις σου, Θεοτόκε.

Ἄλλ' ὡς ἔχουσα τὸ Κράτος ἀπροσμάχητον.
ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω Σοι, Χαῖρε Νύμφη ἀνύμφευτε».

β') Ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

Εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρακλείου οἱ Πέρσαι κατέλαβον τὰ Ἱεροσόλυμα (614).

Ἡ ἱερὰ πόλις ἐπυρπολήθη ἀπὸ τοὺς κατοίκους, ἄλλοι ἐσφάγησαν καὶ ἄλλοι ὠδηγήθησαν αἰχμάλωτο. εἰς τὴν Περσίαν. Καὶ ὁ πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων Ζαχαρίας μαζὶ μὲ τὸν τίμιον Σταυρὸν ὠδηγήθη εἰς τὴν πόλιν Κτησιφῶντα τῆς Περσίας.

Ὁ Ἡράκλειος ὁμοῦς ἔπειτα ἀπὸ πολλοὺς ἀγῶνας ἐνίκησε τοὺς Πέρσας, κατὰ τὸ ἔτος 627, εἰς μίαν μάχην εἰς τὰ ἐρείπια τῆς πόλεως Νινευί. Καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἐπιστρέψουν εἰς αὐτὸν τὸν Σταυρὸν.

Μετὰ τὴν νίκην ὁ αὐτοκράτωρ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ὅλος ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς ἔσπευσαν νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν. Εἰσήρχετο θριαμβευτικῶς. Τὸ ἄρμα τοῦ ἐσύρρετο ἀπὸ τέσσαρας ἐλέφαντας. Οἱ δὲ στρατιῶται τοῦ ἐκράτουν ἐμπρὸς τὸν Σταυρὸν, πού ἦτο τὸ ἐνδοξότερον καὶ τὸ ἱερότερον λάφυρον τοῦ πολέμου.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰς τὰς 14 Σεπτεμβρίου ἔφερε τὸν Σταυρὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ἔστησεν εἰς τὴν πρῶτην του θέσιν. Ἐγιναν δὲ τότε μεγάλαι καὶ κατανυκτικαὶ τελεταί. Καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἔψαλλε :

«Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου,
καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου,
νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωροῦμενος
καὶ τὸ Σὸν φυλάττων διὰ τοῦ Σταυροῦ Σου πολίτευμα».

Ἡ εὐρεσις τοῦ Σταυροῦ, ὡς εἶδομεν, ἔγινεν ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Ἑλένην, ἡ δὲ δευτέρα ἀνύψωσις Του ἔγινεν ἀπὸ τὸν Ἡράκλειον. Τὰ δύο αὐτὰ γεγονότα ἡ ἐκκλησία μας ἑορτάζει μὲ τὴν ἑορτὴν τῆς ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ. Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ ἑορτάζεται τὴν 14 Σεπτεμβρίου.

Ο ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Τόσον πολὺ εἶχεν ἀλλάξει τὴν ζωὴν τῶν Χριστιανῶν ἡ νέα θρησκεία, ὥστε καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Ἐθνικοὶ τοὺς ἐθαύμαζον. «Κοιτάξετε, ἔλεγον, πόσον ἀγαπῶνται ἀναμεταξύ των χωρὶς καὶ νὰ γνωρίζονται. Καὶ πῶς εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἀποθάνῃ ὁ ἓνας διὰ τὸν ἄλλον».

Καὶ ἐνῶ οἱ Χριστιανοὶ ἔζων μίαν τοιαύτην ζωὴν, οἱ εἰδωολάτραι ἐκυλίοντο μέσα εἰς τὴν ἀκολασίαν καὶ τὴν διαφθοράν. Μάλιστα δὲ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ 3ου αἰῶνος καὶ πολλοὶ Χριστιανοὶ ἤρχισαν νὰ μὴν ἔχουν τὸν ἄλλοτε καθαρὸν καὶ αὐστηρὸν βίον των.

α) Οἱ ἀσκηταί.

Ἡ κοινωνία λοιπὸν ἤρχισε νὰ διαφθείρεται. Τὴν κατάστασιν δὲ αὐτὴν ἀηδίασαν πολλοὶ Χριστιανοί, αὐστηροὶ καὶ ἠθικοί. Καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν βλέπουν. Διὰ τοῦτο ἤρχισαν οὗτοι νὰ φεύγουν ἀπὸ τὰς πόλεις καὶ νὰ πηγαίνουν εἰς τὰς ἐρήμους, ἰδίως τῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἐκεῖ ἔζων ἀπομονωμένοι μὲ νηστείας καὶ προσευχάς. Ἐπόθουν δὲ νὰ ἀνυψωθοῦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ εὕρουν μίαν ἄλλην ζωὴν.

Οἱ τοιοῦτοι ἐλέγοντο ἀσκηταί ἢ ἐρημίται ἢ ἀναχωρηταί.

Οἱ πλέον φημισμένοι ἀσκηταί κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν

ἦσαν ὁ Παῦλος, ἐκ τῆς Θηβαΐδος τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Μέγας Ἀντώνιος.

Οἱ ἀσκηταὶ οὐδέποτε ἤρχοντο εἰς τὰς πόλεις, παρὰ μόνον ὁσάκις ἦτο ἀνάγκη νὰ στηριξοῦν τὴν πίστιν τῶν Χριστιανῶν.

Ὁ Παῦλος ἔζησε τὰ περισσότερα ἔτη τῆς ζωῆς του εἰς ἓνα βραχῶδες σπήλαιον τῆς Αἰγύπτου καὶ ἀπέθανε κατὰ τὸ 360 μ. Χ. Ὁ δὲ Ἀντώνιος εἶναι ὁ πρῶτος θεμελιωτὴς τοῦ ἀσκητικοῦ βίου. Ἐγεννήθη κατὰ τὸ 250 μ. Χ. εἰς μίαν μικρὰν κώμην τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ εὐπόρους.

Δὲν ἔμαθε γράμματα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ἀναγνώσματα τῆς ἐκκλησίας, πού ἐπήγαινε τακτικά, ἔμαθεν ἀπ' ἑξῶ τὴν Ἀγίαν Γραφήν.

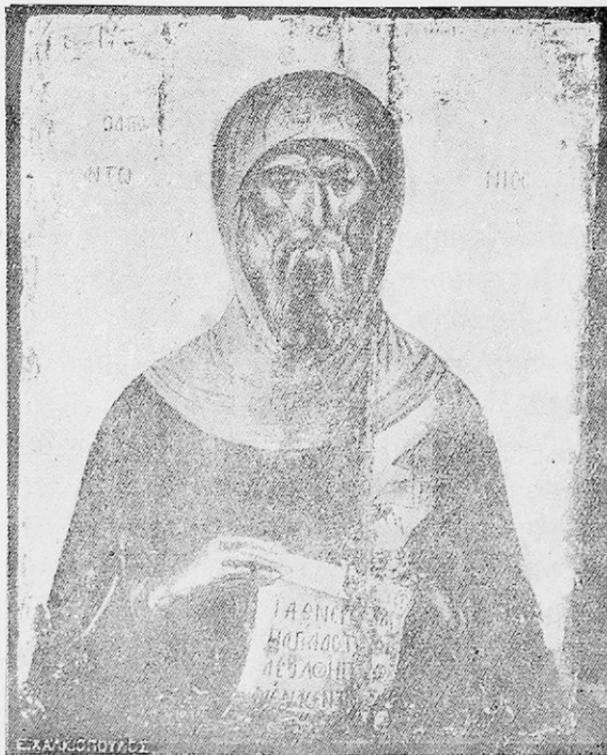
Παρακινήθη νὰ γίνῃ ἀσκητὴς ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ πρὸς ἓνα νεανίσκον, πού ἤκουσεν εἰς τὸν ναόν, «πώλησον τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ δὸς πτωχοῖς». Καὶ ἀμέσως, εἰς ἡλικίαν 20 ἐτῶν, ἐπώλησε τὴν περιουσίαν του καὶ ἔγινεν ἀσκητὴς εἰς τὴν ἔρημον τῆς Αἰγύπτου. Εἴκοσιν ἔτη ἔζησεν ἀπομονωμένος εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἔπειτα παρουσιάσθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ τότε ἤρχισαν πολλοὶ νὰ πηγαίνουν εἰς τὸ ἐρημητήριόν του καὶ νὰ τὸν θαυμάζουν.

Ἡ φήμη του εἶχε φθάσει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ δὲ Μέγας Κωνσταντῖνος, καθὼς καὶ οἱ υἱοὶ του, ἔγραφον πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ὀνόμαζαν πατέρα. Δύο φορὰς μόνον ἦλθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ νὰ καταπολεμήσῃ τοὺς αἰρετικούς καὶ ἰδίως τοὺς Ἀρειανούς.

Ἐξῆ μὲ πολλὰς στερήσεις. Ἐκοιμᾶτο εἰς μίαν ψάθαν καὶ ἔρωγε μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν ἄρτον ξηρόν. Ἐφόρει ἐπανωφόριον ἀπὸ δέρμα προβάτου (μηλωτὴν), μὲ ζώνην πλεκτὴν ἀπὸ τρίχας, ὡς ὁ Προδρόμος.

Ἄν καὶ ἦτο ἀγράμματος, ὁ λόγος του ὁμῶς ἦτο

γεμᾶτος ἀπὸ μεγάλην σοφίαν. Καὶ διὰ τοῦτο ἔκαμνον μεγάλην ἐντύπωσιν αἱ ἀπαντήσεις του εἰς διάφορα ζητήματα. Π. χ. εἰς δύο φιλοσόφους, πὺν ἤλθον νὰ τὸν πειράξουν, τοὺς εἶπε: «Ἐὰν ἤλθετε πρὸς ἐμὲ μὲ τὴν ιδέαν, ὅτι εἶμαι μωρός, μάταιος εἶναι ὁ κόπος σας. Ἐὰν

Εἰκ. 13. Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος.

δὲ ἤλθετε πρὸς ἐμὲ, μὲ τὴν ιδέαν, ὅτι εἶμαι φρόνιμος, τότε γίνεστε καὶ σεῖς καθὼς ἐγώ. Διότι καθένας πρέπει νὰ μιμῆται, ὅσα θεωρεῖ ἀγαθά».

Ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 105 ἐτῶν κατὰ τὸ 355 μ. Χ. καὶ διετήρει μέχρι τέλους τὴν υγείαν του.

Ὀλίγον δὲ πρὸ τοῦ θανάτου του, τὸν ὁποῖον προη-

σθάνθη, έμοίρασε τήν περιουσίαν του. Ἄπετελεῖτο δὲ αὕτη ἀπὸ δύο μηλωτὰς καὶ ὄρισε νὰ δώσουν τήν μίαν εἰς τήν Μ. Ἀθανάσιον, τήν δὲ ἄλλην εἰς ἓνα φίλον του ἀσκητὴν, τὸν Σεραπίωνα. Ἡ μνήμη τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου ἐορτάζεται τὴν 17 Ἰανουαρίου.

β) Οἱ μοναχοί.

Οἱ ἀσκηταὶ κατ' ἀρχὰς ἔζων καθένας χωριστά. Ὁ μαθητὴς ὅμως τοῦ Μεγ. Ἀντωνίου Παχώμιος συνήθροισεν ἑπτὰ χιλιάδας ἀσκητὰς εἰς ὀμάδας (τάγματα). Καὶ οἱ ἀσκηταὶ αὐτοὶ ἀπὸ τότε ἔζων ὅλοι μαζὶ (κοινότητες). Ὁ νέος αὐτὸς βίος των λέγεται μοναχικός, αἱ δὲ ὀμάδες τῶν μοναχῶν ἔκαμαν τὰ διάφορα μοναστήρια.

Οἱ μοναχοὶ εἶχον μεταξὺ των ἀδελφικὴν ἀγάπην. Ἐζων πτωχικά. Καὶ δὲν ἔκαμνον τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ νηστεύουν, νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ ἐργάζωνται. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ἦσαν μοναχοί. Πολλοὶ αὐτοκράτορες ἐθαύμασαν τὸν μοναχικὸν βίον. Καὶ ἔκτισαν ἀργότερα μεγαλοπρεπῆ μοναστήρια.

Σημείωσις. Καὶ εἰς τοὺς χρόνους πρὸ Χριστοῦ δὲν ἦτο ἄγνωστος ὁ ἀσκητικὸς βίος. Ὁ προφήτης Ἡλίας π. χ. καθὼς καὶ ὁ Προδρόμος ἔπειτα, ἦσαν ἀσκηταί.

ΟΙ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΟΙ

α) Αἱ ἅγιοι εἰκόνες.

Οἱ χριστιανικοὶ ναοὶ ἤρχισαν νὰ στολίζωνται μὲ τὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων ἀπὸ τὸν 3ον αἰῶνα. Μὲ αὐτὰς δὲ ἡ ἐκκλησία ἐδυνάμωνε τὴν εὐσέβειαν τῶν Χριστιανῶν. Διότι οἱ Χριστιανοί, πού τὰς ἠσπάζοντο, ἠσθάνοντο περισσότερον σεβασμὸν πρὸς τοὺς ἁγίους. Καὶ παρεννοῦντο νὰ μιμηθοῦν τὸν βίον των. Δηλαδὴ αἱ εἰκόνες ἐχρησίμευον ὡσὰν βιβλία εἰς τὸν λαόν.

β) Οἱ εἰκονολάτραι καὶ οἱ εἰκονομάχοι.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Γ' τοῦ Ἰσαύρου (717—741) πολλοὶ Χριστιανοὶ περιέπεσαν εἰς μίαν φοβερὰν πλάνην, Δηλαδή τόσον πολὺ ἐσέβοντο τὰς ἀγίας εἰκόνας, ὥστε ἐλάτρευον αὐτὰς ἀντὶ νὰ λατρεύουν τὸν Θεόν. Δὲν ἠδύναντο οὗτοι νὰ ξεχωρίσουν, ὅτι ἄλλο ἦτο ἡ τιμὴ τῶν εἰκόνων καὶ ἄλλο ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐσύγχιζον τὸ πρόσωπον τῆς εἰκόνης μὲ αὐτὴν τὴν εἰκόνα. Ἡ σκέψις των δὲν ἐπήγαινε εἰς τὸ πρόσωπον, ποῦ παρίστανεν ἡ εἰκὼν, ἀλλὰ περιορίζετο εἰς αὐτὴν τὴν εἰκόνα. Οἱ Χριστιανοὶ ὅμως, ποῦ δὲν εἶχον πάθει αὐτὴν τὴν σύγχυσιν καὶ αὐτὴν τὴν πλάνην, κατηγοροῦν ἐκείνους. Καὶ τοὺς ἔλεγον εἰκονολάτρας. Οὗτοι δὲ πάλιν ἔλεγον τοὺς ἄλλους εἰκονομάχους.

Ἔτσι λοιπὸν οἱ Χριστιανοὶ ἐχωρίσθησαν εἰς δύο μερίδας. Καὶ σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὰς καθημερινὰς συζητήσεις των, ἡ μία μερὶς ἐμίσησε τῆς ἄλλην. Καὶ μὲ τὰ μίση καὶ τὰς φιλονικίας των ἐξημίωσαν πολὺ καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ κράτος.

Εἰκονολάτραι ἦσαν ὁ ἀγράμματος λαός, ὁ κατώτερος κληρὸς καὶ οἱ μοναχοί. Εἰκονομάχοι δὲ ἦσαν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους κληρικοὺς, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ μορφωμένοι.

Ὁ αὐτοκράτωρ λοιπὸν Λέων διὰ νὰ ἡσυχάσῃ τὸ κράτος καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἀπεφάσισε νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα αὐτὸ τῶν εἰκόνων.

Καὶ κατ' ἀρχὰς ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ χαμηλὸν τότε εἰκονοστάσιον ὑψηλοὺς στύλους καὶ ἐκεῖ ὑψηλὰ ἐκρέμασε τὰς εἰκόνας. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔκαμε διὰ νὰ μὴν ἠμπορῇ ὁ λαὸς νὰ ἀσπάζηται τὰς εἰκόνας, ποῦ ἦσαν πρὶν χαμηλὰ εἰς τὸ εἰκονοστάσιον. Ἀλλὰ τὸ μέτρον αὐτὸ ἔφερε χειρότερον ἀποτέλεσμα, διότι ἐξηρέθισε μὲ αὐτὸ περισ-

σότερον τοὺς εἰκονολάτραις. Ἡ λατρεία των πρὸς τὰς εἰκόνας τώρα ἔγινε μεγαλυτέρα, διότι ἐνῶ τὰς ἔβλεπον, δὲν ἠδύναντο νὰ τὰς ἀσπασθοῦν. Καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη ὁ Λέων καὶ διέταξε νὰ ἀφαιρεθοῦν ὀλοτελῶς αἱ εἰκόνες ἀπὸ τοὺς ναοὺς.

Ἡ διαταγὴ δὲ αὐτὴ τόσον ἠγανάκτησε τοὺς εἰκονολάτραις, ὥστε ἡ ἀγανάκτησί των ἐξέσπασεν εἰς ἐπανάστασιν, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ διαδόχου τοῦ Λέοντος Κωνσταντίνου τοῦ Ε΄, τοῦ Κοπρωνύμου (741). Καὶ τότε πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς καὶ μάλιστα μοναχοὶ ἐξωρίσθησαν, ἐφυλακίσθησαν καὶ ἄλλοι ἐθανατώθησαν. Ἐνας δὲ φιλόσοφος μοναχός, ὁ Ἰωάννης Δαμασκηνός, ἐπολέμησε τότε μὲ τὰ συγγράμματά του τοὺς εἰκονομάχους αὐτοκράτορας.

Οἱ αὐτοκράτορες λοιπὸν ὄχι μόνον δὲν κατώρθωσαν νὰ λύσουν αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἀλλὰ μὲ τὰ αὐστηρὰ μέτρα των ἀνεστάτωσαν περισσότερον τὴν Ἐκκλησίαν.

Κακῶς ἐνόμισαν, ὅτι μὲ τὰς ἐξορίας, μὲ τὰς φυλακίσεις καὶ μὲ τοὺς θανάτους θὰ διαλύσουν τὰς πλάναις τῶν Χριστιανῶν.

γ) Ἡ ἑβδόμη οἰκουμενικὴ σύνοδος.

Ἐφοῦ λοιπὸν οἱ αὐτοκράτορες ἀπέτυχον, ἔρχεται τώρα ἡ ἐκκλησία νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο μὲ οἰκουμενικὴν σύνοδον.

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος 787 ἔγινεν ἡ ἑβδόμη οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐπὶ τῆς βασιλείσης Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας εἰς τὴν Νίκαιαν. Εἰς αὐτὴν δὲ προσῆλθον 350 πατέρες. Καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἀναστύλωσιν τῶν εἰκόνων (δηλαδὴ νὰ κρεμασθοῦν πάλιν εἰς τοὺς στύλους).

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν τῆς συνόδου ἄλλοι αὐτοκράτορες ἔπειτα ἀπηγόρευσαν καὶ πάλιν τὰς εἰκόνας.

δ) Ἡ Θεοδώρα καὶ ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας

Ὁ τελευταῖος εἰκονομάχος αὐτοκράτωρ ἦτο ὁ Θεόφιλος.

Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡ σύζυγός του Θεοδώρα ἐκάλεσεν ἄλλην σύνοδον κατὰ τὸ ἔτος 842.

Εἰκ. 14. Ἡ Θεοδώρα καὶ ὁ Θεόφιλος.

Ἡ σύνοδος αὐτὴ ἐξέδωκε τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν (ῥορον) διὰ τὰς εἰκόνας.

«Ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ τιμᾷ τὰς εἰκόνας καὶ ἡ τιμὴ του νὰ μεταβαίνει εἰς τὸ πρωτότυπον αὐτῆς. Δηλαδή ἡ προσκύνησίς του, ποὺ εἶναι μόνον τιμητικὴ καὶ ὄχι λατρευτικὴ, δὲν ἀνήκει εἰς αὐτὴν τὴν εἰκόνα. Ἀλλὰ ἀνήκει εἰς τὸ πρόσωπον, ποὺ εἶναι ζωγραφισμένον εἰς αὐτὴν. Ἡ δὲ λατρεία ἢ ἡ λατρευτικὴ προσκύνησις ἀνήκει εἰς μόνον τὸν Θεόν».

Ἡ Θεοδώρα, χάριν τῆς νίκης αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας, ὥρισε νὰ ἐορτάζεται τὴν πρώτην Κυριακὴν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ἡ Κυριακὴ δὲ αὐτὴ λέγεται Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, διότι εἰς τὴν σύνοδον ἐκείνην ἐπεκράτησεν ἡ ὀρθὴ δόξα (γνώμη) τῆς Ἐκκλησίας.

Ψάλλομεν δὲ κατὰ τὴν ἐορτὴν αὐτὴν τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον :

«Τὴν ἄχραντον εἰκόνα σου προσκυνοῦμεν, Ἀγαθέ, αἰτούμενοι συγχώρησιν τῶν πταισμάτων ἡμῶν,
Χριστέ ὁ Θεός·

βουλήσει γὰρ ἠυδόκησας σαοζὶ ἀνελθεῖν ἐν τῷ
Σταυρῷ,

ἵνα ρύσῃ, οὓς ἔπλασας, ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ·
δοθὲν εὐχαρίστως βοῶμεν σοι·

χαρᾶς ἐπλήρωσας τὰ πάντα, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν,
παραγενόμενος εἰς τὸ σῶσαι τὸν κόσμον».

ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Μέχρι τοῦ ἐνάτου αἰῶνος ἡ Ἐκκλησία ἦτο μία δι' ὅλους τοὺς Χριστιανούς.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ὅμως αὐτὴν ἐχωρίσθη εἰς δύο ἐκκλησίας. Καὶ μὲ τὸν χωρισμὸν αὐτὸν (σχίσμα) ἐσηματίσθη ἡ Ὁρθόδοξος ἀνατολικὴ ἐκκλησία καὶ ἡ Δυτικὴ ἢ Παπικὴ (καθολικὴ).

α) Αἱ ἀξιώσεις τῶν Παπῶν καὶ αἱ δικαιολογίαι των.

Αἴτιοι τοῦ σχίσματος αὐτοῦ ἦσαν οἱ Πάπαι, οἱ ὅποιοι πάντοτε εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ κυβερνοῦν αὐτοὶ καὶ μόνοι ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὴν ἀξίωσιν των δὲ αὐτὴν εἰς τοὺς χρόνους αὐτοὺς

ἠθέλησε νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ ὁ πάπας τῆς Ρώμης Νικόλαος.

Κάθε Πατριάρχης, ὅπως ἐμάθαμεν, δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ ἄλλου πατριαρχείου. Ὅλοι οἱ Πατριάρχαι, ποὺ ἦσαν ἴσοι μεταξύ των, ἦσαν ἀνεξάρτητοι εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἐκκλησίας των. Ὁ πάπας Ρώμης, ὡς πατριάρχης τῆς πρωτεύουσας τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, εἶχε μίαν ξεχωριστὴν τιμὴν ἀπὸ τοὺς ἄλλους πατριάρχας. Τὴν τιμὴν ὁμως αὐτὴν εἶχε τὴν ἀξίωσιν νὰ τὴν κάμῃ ἐξουσίαν. Δηλαδή ἠθέλε νὰ ἐξουσιάζῃ τοὺς ἄλλους Πατριάρχας καὶ νὰ διοικῆ μόνος του ὅλας τὰς ἐκκλησίας. ἠθέλε, μὲ ἄλλας λέξεις, νὰ ἔχη τὰ πρωτεῖα, νὰ γίνῃ μονάρχης τῆς ἐκκλησίας.

Τὴν ἀξίωσιν αὐτὴν τοῦ Πάπα δὲν ἐδέχθη ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὁ ὁποῖος ἀντεπροσώπευε καὶ τοὺς ἄλλους Πατριάρχας. Καὶ ἔτσι ἐχωρίσθη (σχίσθη) ἡ Ἐκκλησία εἰς δύο (σχίσμα).

Τὴν ἀξίωσιν του αὐτὴν ὁ Πάπας ἐδικαιολόγει ὡς ἐξῆς: Ἔλεγε ὅτι ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἦτο ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους. Καὶ ὅτι ὁ Πέτρος ἴδρυσεν τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης. Καὶ ὅτι ὁ Πάπας ἦτο διάδοχος τοῦ Πέτρου. Καὶ ἔτσι εἶχε τὴν ἀξίωσιν νὰ διοικῆ αὐτὸς καὶ μόνος ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν.

Αὐτὴ ὁμως ἡ ἀξίωσις του ἦτο ἀδικαιολόγητος. Διότι οὔτε ὁ Πέτρος ἴδρυσεν τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης, οὔτε ἦτο ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους. Οἱ ἀπόστολοι ἦσαν μεταξύ των ἴσοι, τὴν δὲ ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης ἴδρυσεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

β) Αἱ ἀφορμαὶ τοῦ σχίσματος.

Ἐπειδὴ ὁ Πάπας εἶχεν αὐτὰς τὰς ἀξιώσεις, ἐζήτη νὰ εὔρη ἀφορμὴν νὰ τὰς ἐπιβάλῃ. Καὶ ὅταν κατεβιβάσθη ἀπὸ

Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ἰγνάτιος καὶ ἔγινε Πατριάρχης ὁ Φώτιος, ἐνόμισεν ὅτι εὔρε τὴν ἀφορμὴν, ποῦ ἐξήτει.

Τὸν Ἰγνάτιον κατεβίβασεν ἀπὸ τὸν θρόνον ὁ θεῖος τοῦ ἀηλίξου αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Γ' Βάρδας.

Εἰκ. 15. Ὁ Πατριάρχης Φώτιος.

Τὸν κατεβίβασε δὲ (καθήρσε), διότι ἐκαυτηρίαζεν, ὅπως ὁ Χρυσόστομος, τὴν διαφθορὰν τῆς Αὐλῆς. Καὶ ἀντὶ τοῦ Ἰγνατίου ἀνεβίβασε τὸν Φώτιον.

Ὁ Φώτιος ἦτο τότε ἀρχηγὸς τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ αὐτοκράτορος (πρωτοσπαθάριος).

Ἦτο πολὺ σοφὸς ἄνθρωπος καὶ ἠθικώτατος, κατήγετο δὲ ἀπὸ εὐγενῆ οἰκογένειαν.

Οἱ φίλοι ὁμως τοῦ Ἰγνατίου ἤρχισαν νὰ κάμνουν θόρυβον διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Φωτίου καὶ δὲν τὸν ἀνεγνώριζον. Καὶ ὁ Φώτιος τότε ἐκάλεσε μίαν σύνοδον διὰ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν του καὶ παύσουν τὰ παράπονα καὶ ὁ θόρυβος.

Εἰς τὴν σύνοδον αὐτὴν ἐκάλεσε καὶ τὸν Πάπαν Νικόλαον τὸν Α΄. Ὁ Πάπας τότε ἔστειλε δύο ἀντιπροσώπους εἰς τὴν σύνοδον καὶ μὲ αὐτοὺς καὶ μίαν ἀλαξονικὴν ἐπιστολήν. Εἰς αὐτὴν κατηγορεῖ τὸν αὐτοκράτορα, διότι κατεβιβάσθη ὁ Ἰγνάτιος, χωρὶς αὐτὸς νὰ ἐρωτηθῆ. Καὶ διότι ἔκαμε τὸν Φώτιον πατριάρχην, ἐνῶ ἦτο λαϊκός.

Αἱ κατηγορίαι του αὐταὶ ἦσαν τελείως ἄδικοι καὶ ψευδεῖς. Δὲν ἦτο καμμία ἀνάγκη νὰ ἐρωτηθῆ ὁ Πάπας διὰ ζήτημα μόνον τῆς ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ διότι καὶ ἄλλοι ἀπὸ λαϊκοὶ προηγουμένως ἔγιναν πατριάρχαι.

Ἡ σύνοδος ἔγινε καὶ ἐπεκύρωσε τὴν ἐκλογὴν τοῦ Φωτίου κατὰ τὸ 861. Μὲ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν τῆς συνόδου σονεφώνησαν μάλιστα καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Πάπα.

Ὁ Πάπας τότε ἔξω φρενῶν ἐκάλεσε καὶ αὐτὸς ἄλλην σύνοδον εἰς τὴν Ρώμην. Καὶ ἡ σύνοδος αὐτὴ ἐθεώρησεν ἄκυρον τὴν ἐκλογὴν τοῦ Φωτίου. Καὶ μάλιστα ἀφώρισε καὶ τοὺς δύο παπικοὺς ἀντιπροσώπους.

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ἐξηρέθισε πολὺ τοὺς Χριστιανούς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐναντίον τοῦ Πάπα.

Ὁ Φώτιος ὁμως διὰ τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας ἤθελε νὰ ἀποφύγῃ τὸν χωρισμὸν της. Καὶ συνεβούλευσε τὸν λαὸν νὰ ἔχῃ ὑπομονήν.

Τὰ σχέδια λοιπὸν τοῦ Πάπα δὲν ἐπέτυχον μὲ τὴν ἀφορμὴν αὐτὴν, καὶ ἐξήτει νὰ εὔρῃ ἄλλην. Δὲν ἤρρησεν ὁμως νὰ τὴν εὔρῃ καὶ μάλιστα σπουδαιοτέραν. Διότι ἀπὸ

τὴν ἀφορμὴν αὐτὴν ἔγιναν αἱ σχέσεις τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Πατριάρχου ἐχθρικάι. Καὶ τὸ σχίσμα ἔγινε τελειωτικόν. Ἡ ἀφορμὴ αὐτὴ εἶναι ἡ ἐξῆς :

Οἱ Βούλγαροι δὲν ἦσαν ἀκόμη τότε Χριστιανοί. Καὶ ὁ βασιλεὺς των Βόγορις ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ Χριστιανός. Ἐστάλησαν λοιπὸν δύο μοναχοὶ ἀδελφοί, ὁ Μεθόδιος καὶ ὁ Κύριλλος, καὶ ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς Βουλγάρους. Καὶ ὁ Βουλγαρικὸς λαὸς μαζὶ μετὸν βασιλέα του ἐβαπτίσθη.

Τότε ὁ πατριάρχης Φώτιος ἔστειλεν ὀρθοδόξους ἱερεῖς διὰ νὰ διοργανώσουν τὴν ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας.

Δὲν εἶχον προφθάσει ὅμως οἱ Ἕλληνες ἱερεῖς νὰ ἀρχίσουν τὸ ἔργον των, ὅποτε ὁ Πάπας ἔστειλεν ἰδικούς του ἱερεῖς ἐκεῖ. Καὶ ἀμέσως οὗτοι ἤρχισαν νὰ φέρωνται ὑβριστικῶς πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἱερεῖς. Νὰ ἀλλάξουν τοὺς κανονισμοὺς τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ νὰ θέλουν νὰ ἐνώσουν τοὺς Βουλγάρους μετὴν ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης. Τὸ δὲ σπουδαιότερον ἦτο, ὅτι ἐδίδασκον τοὺς Βουλγάρους καὶ μίαν αἵρεσιν. Ὅτι δηλαδὴ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον δὲν ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν Πατέρα μόνον, ὡς διδάσκει ὁ Χριστός, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν Υἱόν.

Ὁ Φώτιος τότε δὲν ἠμπόρεσε πλέον νὰ ἀνεχθῆ αὐτὴν τὴν νέαν καὶ σοβαρωτάτην κατάστασιν καὶ πρὸ παντὸς τὴν αἵρεσιν. Ὁ Πάπας δὲν ἔκαμνε μόνον ἐπέμβασιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πὺν δὲν εἶχε δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ ἐδίδασκεν αἰρετικὰς διδασκαλίας.

Ἐστειλε λοιπὸν τότε ὁ Φώτιος μίαν ἐγκύκλιον εἰς τοὺς ἄλλους τρεῖς πατριάρχας, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. Καὶ κατήγγειλεν εἰς αὐτοὺς τὸν Πάπαν δι' ὅσα ἔκαμνε. Τοὺς ἐκάλεσε δὲ νὰ συνέλθουν εἰς μίαν σύνοδον διὰ νὰ ἀποφασίσουν, τί νὰ κάμουν διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ Πάπα.

Πράγματι ἔγινεν ἡ σύνοδος εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν. Ἐκείνη ἐκαλεῖται ἡ Πρώτη Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ἑκτὴ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν τῆς ἐκκλησίας τοῦ κόσμου. Ἐκείνη ἐκαλεῖται ἡ Πρώτη Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ἑκτὴ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν τῆς ἐκκλησίας τοῦ κόσμου.

πολιν κατὰ τὸ ἔτος 867. Ἡ σύνοδος αὐτὴ ἀφώρισε τὸν Πάπαν, δηληθῆ τὸν ἐθεώρησεν ὡς ἓνα ἐπιζήμιον μέλος τῆς ἐκκλησίας. Καὶ ἀπὸ τότε ἔπαυσε τὸ Πατριαρχεῖον καὶ ὄλη ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία νὰ ἔχη πλέον σχέσεις μετὴν Παπικῆν. Δηλαδὴ ἔγινε τὸ σχίσμα.

γ) Ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν Βουλγάρων καὶ Ρώσων.

Εἶδομεν προηγουμένως ὅτι τὸν Χριστιανισμὸν εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἐκήρυξαν οἱ ἀδελφοὶ μοναχοὶ Μεθόδιος καὶ Κύριλλος. Οἱ μοναχοὶ αὐτοὶ κατήγοντο ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἐκαμαν δὲ Χριστιανούς, ἐκτὸς τῶν Βουλγάρων, καὶ ἄλλους σλαβικοὺς λαούς, ὅπως Σέρβους, Κροάτας κ.λ.π.

Διὰ τοῦτο οἱ μοναχοὶ αὐτοὶ λέγονται ἀπόστολοι τῶν Σλάβων. Εἰς αὐτοὺς οἱ Σλάβοι χρεωστοῦν μεγάλην εὐγνωμοσύνην. Διότι δὲν ἐκήρυξαν μόνον τὸν χριστιανισμὸν εἰς αὐτούς, ἀλλὰ τοὺς ἐδίδαξαν καὶ τὸ σλαβικὸν ἀλφάβητον. Καὶ μετέφρασαν τὴν Ἀγ. Γραφήν καὶ ἄλλα βιβλία εἰς τὴν γλῶσσάν των.

Ἡ πρώτη ἀπὸ τοὺς Ρώσους, πὺ ἔγινε Χριστιανή, ἦτο ἡ αὐτοκράτειρά των Ὑλγα. Ἡ Ὑλγα ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐβαπτίσθη κατὰ τὸ ἔτος 955. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δὲ τοῦ ἐγγόνου τῆς Βλαδιμήρου ἐβαπτίσθησαν καὶ ὅλοι οἱ Ρῶσοι εἰς τὸν Δνείπερον ποταμόν.

Ὁ Βλαδίμηρος μάλιστα ἐπῆρε σύζυγον τὴν ἑλληνίδα πριγκίπισσαν Ἄνναν.

Λέγουν, ὅτι ὁ Βλαδίμηρος, προτοῦ νὰ γίνῃ Χριστιανός, ἔστειλεν εὐγενεῖς Ρώσους εἰς διαφόρους χώρας διὰ νὰ εὔρουν τὴν καλυτέραν θρησκείαν. Οὗτοι, ὅταν ἦλθον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐθαύμασαν τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς λατρείας τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, καὶ ὅταν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ρωσίαν, ἐπληροφόρησαν τὸν Βλα-

δίμηρον, ὅτι ἢ καλυτέρα εἶναι ἢ ὀρθόδοξος. Τότε ὁ Βλαδίμηρος τὴν ἀπεδέχθη καὶ ἔγινε Χριστιανός.

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ

α) Ὁ Λούθηρος καὶ αἱ ἐκκλησίαι τῶν διαμαρτυρομένων.
Ἡ κατάστασις τῆς παπικῆς ἐκκλησίας.

Εἶχον περάσει ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ σχίσματος 700 περίπου ἔτη. Καὶ κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἡ δυτικὴ ἐκκλησία ἔφθασεν εἰς μίαν μεγάλην παραλυσίαν.

Αἴτιοι δὲ αὐτῆς τῆς καταστάσεως ἦσαν οἱ Πάπαι.

Ἐξ αἰτίας αὐτῶν ἔγινεν ὁ χωρισμὸς τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν Ἀνατολικήν. Ἐξ αἰτίας τῶν ἰδίων τώρα, ὡς θὰ ἴδωμεν, γίνεται ἄλλος χωρισμὸς μέσα εἰς αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν των. Καὶ εἶναι αἴτιοι οἱ Πάπαι καὶ τοῦ νέου χωρισμοῦ διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους :

1) Διότι καθημερινῶς παρεμόρφωναν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ ἀνθαιρέτως. Καὶ ἐδίδασκον αἰρετικὰς διδασκαλίας.

2) Διότι τὴν λατρείαν των εἰς τοὺς ναοὺς των τὴν μετέβαλλον μὲ διαφόρους θεατρικὰς ἐπιδείξεις εἰς εἰδωλολατρείαν.

3) Διότι διὰ τὰ ὑλικά συμφέροντά των παρεμόρφωναν καὶ τὴν ἱερὰν Παράδοσιν.

4) Διότι ἐδίδασκον ψευδῶς ὅτι ὁ Χριστιανὸς σφίξεται ὄχι μὲ τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν πίστιν, ἀλλὰ μόνον μὲ τὰς νηστείας, μὲ τὰς προσευχὰς καὶ μὲ τὰ ταξίδια εἰς ἱεροὺς τόπους.

5) Διότι, καὶ αὐτὸ ἦτο τὸ χειρότερον, ἐδίδασκον

ὅτι μὲ τὰ συγχωροχάρτια, πού ἐπόλουν οἱ Πάπαι, ἐσυγχωροῦντο αἱ ἁμαρτίαι τῶν Χριστιανῶν.

Τὰ συγχωροχάρτια αὐτὰ ἦσαν γραπταὶ συγχωρήσεις ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐπόλουντο, ἄλλα εὐθηνὰ καὶ ἄλλα ἀκριβὰ, ἀναλόγως τοῦ μικροῦ ἢ μεγάλου ἁμαρτήματος. Ἔκαμαν δηλαδή οἱ Πάπαι διατίμησιν τῶν ἁμαρτημάτων, ὅπως κάμνει ὁ ἔμπορος τῶν ἐμπορευμάτων του.

Εἰκ. 16. Ὁ Λούθηγος.

Αὐτὸ δὲ τὸ ἐμπόριον τὸ ἔκαμνον οἱ Πάπαι διὰ νὰ εἰσπράττουν χρήματα. Καὶ νὰ τὰ ἐξοδεύουν εἰς διαφόρους ἄσωτειάς των.

Αἱ καταχρήσεις αὐταὶ τῆς Θρησκείας καὶ ἡ ἄσωτος ζωὴ τῶν Παπῶν ἔκαμαν τὸν λαὸν νὰ ἀγανακτῆ. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ τὸν λαὸν αὐτὸν ἐζήτησαν τὴν ἀλλαγὴν τῆς καταστάσεως αὐτῆς (μεταρρύθμισιν).

β) Ὁ Λούθηρος καὶ ἡ μεταρρυθμισίς.

Τότε ἀκριβῶς, πὺν τὸ κακὸν αὐτὸ εἶχε παραγίνει, παρουσιάσθη ἕνας τολμηρὸς μεταρρυθμιστής, ἕνας ἐπαναστάτης. Καὶ αὐτὸς ἔκαμε τὴν ἀλλαγὴν, πὺν ἤθελεν ὁ λαός. Οὗτος ἐλέγετο Μαρτίνος Λούθηρος ἦτο ἕνας μοναχὸς καὶ θεολόγος, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη εἰς τὴν Σαξωνίαν κατὰ τὸ ἔτος 1483. Ἐδίδασκε δὲ ὡς καθηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βιττεμβέργης τῆς Γερμανίας. Πάπας ἦτο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (1520) Λέων ὁ δέκατος.

Ὁ πάπας αὐτὸς εἶχεν ἐξαπολύσει διαφόρους μοναχοὺς εἰς διάφορα μέρη τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, νὰ πωλοῦν συγχωροχάρτια καὶ νὰ εἰσπράττουν χρήματα.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τούτους, πὺν ἐλέγετο Τέξελος, ἔφθασε διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰς τὴν Βιττεμβέργην τῆς Γερμανίας, ὅπου ἦτο ὁ Λούθηρος. Ὁ Λούθηρος λοιπόν, πὺν παρηκολούθει καὶ ἀπὸ πρὶν τὰς καταχρήσεις τοῦ Πάπα, δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἀνεχθῆ αὐτὴν τὴν κατάστασιν.

Καὶ μὲ τὴν βοήθειαν πολλῶν φίλων ὁπαδῶν του ἀπεφάσισε νὰ τὴν κτυπήσῃ. Ἀμέσως ἐτοιχοκόλλησεν εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Βιττεμβέργης μίαν προκήρυξιν ἐναντίον τοῦ Πάπα μὲ 95 κατηγορίας (θέσεις).

Ἐπειτα ἤρχισε νὰ διδάσκη φανερὰ καὶ θαρραλέα τὸν λαὸν τῆς Γερμανίας, ὅτι τὰ συγχωροχάρτια εἶναι ἕνα αἰσχρὸν ἐμπόριον τοῦ Πάπα. Καὶ ὅτι ὁ Χριστιανὸς δὲν συγχωρεῖται μὲ συγχωροχάρτια καὶ μὲ χρήματα, ἀλλὰ μὲ τὴν πραγματικὴν πίστιν.

Ἐπίσης ἐδίδασκεν εἰς τὰ κηρύγματά του, ὅτι τὴν ἀλήθειαν τῆς θρησκείας θὰ εὕρωμεν μόνον εἰς τὴν Ἁγ. Γραφὴν καὶ ὄχι εἰς τὴν Παράδοσιν. Ὅτι ἡ ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους. Ὅτι ὁ Χριστιανὸς ὑφείλει νὰ παραδέχεται ὡς μυστήρια μόνον τὸ βάπτισμα

σμα καὶ τὴν θεϊαν εὐχαριστίαν. Καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐναντίον καὶ τῆς ὀρθοδοξίας.

Ὅλη ἡ δυτικὴ Εὐρώπη ἔμαθε τότε τὴν θρησκευτικὴν ἐπανάστασιν τοῦ Λουθήρου. Αἱ ἰδέαι του ἤρχισαν νὰ ἐξαπλώνονται εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις καὶ νὰ συγκλονίζουσι τὰς καρδίας των. Ὁ γερμανικὸς λαὸς ἐπανεστάτησε πλέον ἐναντίον τοῦ Πάπα.

Ὁ Πάπας ἐφοβήθη καὶ διὰ νὰ καθησυχάσῃ τὸν κόσμον, ὅπως ἐνόμιζεν, ἔστειλεν εἰς τὸν Λούθηρον ἕνα ἔγγραφον (βούλλαν). Εἰς αὐτὸ τὸν ἔγραψεν αἰρετικόν. Καὶ τὸν ἐφοβέριζεν ὅτι θὰ τὸν ἀφορίσῃ, ἂν δὲν ἀνεκάλει, ὅσα εἶπε καὶ ἔγραψεν ἐναντίον του.

Ὁ Λούθηρος, διὰ νὰ δείξῃ τὴν περιφρόνησίν του εἰς τὰς ἀπειλὰς τοῦ Πάπα, ἔκαυσε τὸ ἔγγραφον αὐτὸ εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Βιττεμβέργης ἐνώπιον πολλοῦ λαοῦ.

Ὁ Πάπας εἶδε τότε, ὅτι μὲ τὰς ἀπειλὰς τοῦ ἀφορισμοῦ δὲν κατορθώνει νὰ σταματήσῃ τὸ ρεῦμα ἐναντίον του. Καὶ μὲ τὰς ἐνεργείας του γίνεται ἕνα συνέδριον εἰς τὴν Βορματίαν τῆς Γερμανίας κατὰ τὸ ἔτος 1521. Τὸ συνέδριον αὐτὸ ἀπετελεῖτο ἀπὸ γερμανοὺς ἡγεμόνας καὶ ἀνωτέρους κληρικούς, φίλους τοῦ Πάπα. Ὅλοι αὐτοὶ ἐκάλεσαν τὸν Λούθηρον νὰ ἀνακαλέσῃ τὰς διδασκαλίας του. Ὁ Λούθηρος ὅμως δὲν τοὺς ἤκουσε καὶ τοὺς εἶπεν ὅτι θὰ ἐπιμείνῃ ἐν ὅσῳ αἱ διδασκαλῖαι του, ὡς ἔλεγεν, εἶναι σύμφωνοι μὲ τὴν Ἀγίαν Γραφήν.

Ἐπειτα συγκαλεῖται καὶ ἄλλο συνέδριον εἰς τὴν πόλιν Σπεϊραν τῆς Γερμανίας τὸ 1529. Καὶ τὸ συνέδριον αὐτὸ ἔλαβε μέτρα αὐστηρὰ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς διδασκαλίας τοῦ Λουθήρου.

Τότε ὁ Λούθηρος καὶ οἱ ὄπαδοί του διεμαρτυρήθησαν διὰ τὰ μέτρα αὐτά.

Καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθησαν διαμαρτυρόμενοι ἢ προτεστάνται (ξένη λέξις, ποὺ σημαίνει διαμαρτυρόμενοι).

Οὗτοι ἐχωρίσθησαν ἀμέσως ἀπὸ τὴν Δυτικὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐσχημάτισαν τὴν ἐκκλησίαν τῶν Διαμαρτυρομένων.

Ὅταν ὁ Λούθηρος ἐκήρυξε τὴν μεταρρῦθμισιν εἰς τὴν Γερμανίαν, ἓνας ἄλλος μεταρρῦθμιστῆς ἐδίδαξε τὰ ἴδια περιῖπου εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ὁ Σβίγγλιος. Ἐπειτα τὴν μεταρρῦθμισιν τούτου ἐξηκολούθησεν ἐκεῖ ὁ Καλβίνος. Ἡ διδασκαλία τοῦ Καλβίνου (Καλβινισμὸς) διεδόθη κατόπιν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἐσχηματίσθη ἡ Ἀγγλικανικὴ ἐκκλησία.

Αἱ ἐκκλησαὶ λοιπὸν τῶν διαμαρτυρομένων εἶναι αἱ ἑξῆς :

1) Ἡ ἐκκλησία ἡ Λουθηρανικὴ ἢ προτεσταντικὴ.

2) Ἡ Καλβινικὴ ἐκκλησία.

3) Ἡ Ἀγγλικανικὴ ἐκκλησία ἢ ἐπισκοπιανὴ, διότι αὐτὴ διετήρησε τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπισκόπου.

Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι μικρότεραι ἐκκλησαὶ τῶν διαμαρτυρομένων, ποὺ ἔχουν μεταξὺ των πολλὰς διαφορὰς εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ λατρείαν των. Ὅλαι δὲ αὐταὶ αἱ ἐκκλησαὶ καθὼς καὶ ἡ Δυτικὴ εἶναι αἰρετικαί.

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

α) Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἡ ὀρθόδοξος ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἔπειτα ἀπὸ τὸ σχίσμα ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα :

α) Κωνσταντινουπόλεως, β) Ἀλεξανδρείας, γ) Ἀντιοχείας, δ) Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ ἄλλας ὀρθοδόξους ἐκκλησίας.

Ἀπὸ αὐτὰ ὅμως τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπό-

λεως ἐθεωρεῖτο τὸ σπουδαιότερον. Διότι αὐτὸ ἦτο τὸ κέντρον ὄλων τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν τῆς οἰκουμένης. Καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα ἐλέγετο καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Λέγεται δὲ καὶ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία.

Τοῦτο μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐρέθη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων (1453).

Ὁ δὲ κατακτητὴς Μωάμεθ ὁ Β΄ δὲν κατεδίωξε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Πατριαρχείου τούτου. Ἐκατάλαβεν ὅτι τὸ συμφέρον του ἦτο νὰ τὰ ἔχη καλὰ μὲ τοὺς ὑποδούλους Χριστιανοὺς. Καὶ διὰ τοῦτο ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς νὰ ἐκλέξουν τὸν νέον Πατριάρχην των. Οἱ δὲ Χριστιανοὶ ἐξέλεξαν ἕνα πολὺ ἱκανὸν καὶ μορφωμένον, πού ἐλέγετο Γεώργιος Σχολάριος. Ὅταν δὲ ἐχειροτονήθη εἰς Πατριάρχην ὠνομάσθη Γεννάδιος.

Τὸν νέον τοῦτον Πατριάρχην ὁ Μωάμεθ περιποιήθη πολὺ καὶ ἀπένειμεν εἰς αὐτὸν πολὺ μεγάλας τιμὰς.

Ὅταν π.χ. μετὰ τὴν χειροτονίαν του ἐπῆγεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, τὸν ὑπεδέχθη μὲ στρατιωτικὴν παράταξιν.

Ἐπειτα, ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ σουλτάνου, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν οὗτος ἰδιοχείρως τὴν ποιμαντορικὴν ράβδον (πατερίτσαν).

Ὅταν δὲ ἀνεχώρει ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τὸν συνώδευσεν ὁ ἴδιος ὁ Μωάμεθ μέχρι τῆς Πύλης τῶν ἀνακτόρων. Ἀπὸ ἐκεῖ δὲ ἔδωκε διαταγὴν καὶ συνώδευσεν ἔφιππον τὸν Πατριάρχην μία τιμητικὴ φρουρὰ μέχρι τῶν Πατριαρχείων.

β) Τὰ προνόμια τοῦ Πατριάρχου.

Ἐπειτα ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς τιμὰς παρεχώρησε μὲ ἕνα σουλτανικὸν βεράτιον (διάταγμα) εἰς τὸν Πατριάρχην τὰ ἐξῆς προνόμια.

1) Ὁ Πατριάρχης νὰ εἶναι ἀνώτατος ἄρχων τοῦ κλήρου, τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μοναστηρίων.

2) Νὰ δικάζῃ τὰς διαφορὰς ὅλων τῶν Χριστιανῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

3) Ὅλα τὰ κτήματα τῶν ναῶν καὶ τῶν μοναστηρίων νὰ ἀνήκουν εἰς τοὺς Χριστιανούς. Καὶ νὰ εἶναι ἀφορολόγητα.

4) Νὰ μὴ γίνεταί κανεὶς χριστιανὸς διὰ τῆς βίας μωαμεθανός.

5) Ὁ Πατριάρχης νὰ εἶναι ἀρχηγὸς καὶ τῶν ὑποδούλων Χριστιανῶν καὶ ὁ ἀντιπρόσωπός των εἰς τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν (Ἐψηλὴν Πύλιν). Ἦτο δηλαδὴ ὁ ἐθνάρχης ὅλων των ὀρθοδόξων Χριστιανῶν.

6) Νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ εἰσπράττῃ φόρους ἀπὸ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας.

7) Νὰ διοικοῦν τὰ σχολεῖα τοῦ λαοῦ οἱ ἐπίσκοποι ἐκάστης περιφερείας κλπ.

Αὐτὰ ὅμως τὰ προνόμια ἔπειτα, πὺ ἀνέβαιναν εἰς τὸν θρόνον ἄλλοι σουλτάνοι, σιγὰ σιγὰ κατηργήθησαν.

Καὶ τότε οἱ ναοὶ ἐγίνοντο τζαμιά, χιλιάδες χριστιανοὶ ἐγίνοντο μωαμεθανοὶ διὰ τῆς βίας. Πολλὰ παιδιὰ ἀπὸ 6 - 18 ἐτῶν, ἠρπάζοντο ἀπὸ τὰς οἰκογενεῖας των καὶ ἐγίνοντο διὰ τῆς βίας τοῦρκοι στρατιῶται (Γενίτσαροι).

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς ἐπροτίμων τὸν θάνατον, παρὰ νὰ ἀλλαξοπιστήσουν. Οἱ χριστιανοὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ Νεομάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας μας.

γ) Ἡ διοίκησις τοῦ Πατριαρχείου.

Ὅλα τὰ προνόμια, πὺ ἔλαβεν ὁ Πατριάρχης, τὰ ἐκτελοῦσε μὲ μίαν σύνοδον. Ἡ σύνοδος ἀπετελεῖτο ἀπὸ κληρικούς, πὺ εἶχον διάφορα ἀξιώματα.

Συνεννοεῖτο δὲ ὁ Πατριάρχης μὲ τὸν Σουλτάνον διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐκκλησίας μὲ ἓνα διερχομῆνα ἔλληνα, ὁ ὁποῖος ἐλέγετο Λογοθέτης.

Πολλάκις ὁ πατριάρχης ἔκαμνε συνόδους καὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς, πού ἤρχοντο προσωρινῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν. Αἱ σύνοδοι αὐταὶ ἐλέγοντο ἐνδημοῦσαι.

Καὶ σήμερον ὁ Πατριάρχης διοικεῖ τὴν ἐκκλησίαν μὲ σύνοδον, ἣ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ δώδεκα ἐπισκόπους. Ἐκτὸς αὐτῆς ἔγινε καὶ ἓν συμβούλιον μικτόν, ἀπὸ ἀνωτέρους κληρικοῦς καὶ προκρίτους λαϊκοῦς. Τὸ συμβούλιον αὐτὸ λύει ζητήματα, πού εἶναι μαζὶ ἐκκλησιαστικά καὶ πολιτικά. Ὅπως π. γ. τὰ ζητήματα τοῦ γάμου, τὰς κληρονομίας καὶ περιουσίας τῶν μοναστηρίων, τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ κλπ. Σήμερον ὁ Πατριάρχης περιορίζεται εἰς τὰ καθαρῶς ἐκκλησιαστικά του καθήκοντα. Ὁ περιορισμὸς αὐτὸς τῶν δικαιωμάτων, πού εἶχεν ἄλλοτε, ἔγινε ἔπειτα ἀπὸ τὸν τελευταῖον Ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον (1923).

ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ

**Τὰ μοναστήρια φύλακες τῆς ἐθνικῆς παιδείας
καὶ τῆς θρησκείας.**

Εἰς τὰ πρῶτα μοναστήρια, πού ἰδρύθησαν κατὰ τοὺς πρῶτους Χριστιανικοὺς αἰῶνας, οἱ μοναχοὶ μὲ τὰς ἐξόχους ἀρετάς των ἐδυνάμωσαν τὴν πίστιν.

Εἰς τὰ μοναστήρια αὐτὰ ἔπειτα εὗρισκον παρηγορίαν αἱ πληγωμέναι ψυχαὶ τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τὰς δυ-

πτυχίας τοῦ κόσμου. Οἱ πτωχοὶ καὶ ὄδοιπόροι εἰς αὐτὰ ἐζήτουν καταφύγιον.

Εἰς περιστάσεις δὲ δυσκόλους τοῦ ἔθνους ἢ τῆς κοινωνίας, εἰς τοὺς πολέμους κλ. ἐκεῖ ἐζήτουν προστασίαν τὰ γράμματα καὶ ἡ θρησκεία μας.

Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας (Τουρκοκρατίας) τὰ μοναστήρια ἐφύλαξαν ὄχι μόνον τὰ γράμματα καὶ τὴν θρησκείαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν.

Εἰς τὴν ἐποχὴν π. χ. τοῦ παιδομαζώματος τῶν Γενιτσάρων, οἱ δυστυχεῖς γονεῖς εἰς τὰ μοναστήρια ἔκρυπτον τὰ τέκνα των. Καὶ ἐκεῖ ἐσώζοντο ἀπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ τυράννου.

Εἰς τὰ μοναστήρια αὐτὰ ἐδιδάσκοντο τὰ ἑλληνικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ γράμματα. Καὶ ἐγένετο τὸ ἐθνικὸν κήρυγμα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἔθνους ἀπὸ τὴν δουλείαν. Πολλοὶ μορφωμένοι μοναχοὶ ἐδίδασκον καὶ εἰς τοὺς νάρθηκας τῶν ἐκκλησιῶν.

Τὰ σχολεῖα αὐτὰ εἰργάζοντο τὴν νύκτα διὰ τὸν φόβον τῶν Τούρκων.

Τὰ δὲ ἑλληνόπουλα ἐπήγαινον ἐκεῖ μὲ συντροφίαν τὸ φεγγάρι διὰ νὰ διδαχθοῦν.

Ἐκ τούτου εἰς τὴν λέγειται μέχρι σήμερον μὲ θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν συγκίνησιν τὸ δημῶδες ᾄσμα :

«Φεγγαράκι μου λαμπρὸ
φέγγε μου νὰ περπατῶ κλπ.»

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, προτοῦ ἢ Ἑλλάς νὰ ἐλευθερωθῆ, ἐκυβερνᾶτο ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὅταν ὁμως ἀπὸ ἐλευθερώθη καὶ ἔγινε τότε βασιλείον ἐλεύθερον, μετὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας τοῦ 1821, ἐδικαιοῦτο νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὸν Πατριάρχη.

Καὶ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν συνηθροίσθησαν ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος τὸ ἔτος 1833 εἰς τὸ Ναύπλιον (πρωτεύουσαν τότε τῆς Ἑλλάδος). Καὶ ἐκεῖ ἔκαμαν μίαν σύνοδον. Ἡ σύνοδος δὲ αὐτὴ ἀνεκίρρυσε τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀνεξάρτητον, δηλαδὴ νὰ διοικῆται μόνη τῆς (αὐτοκέφαλος). Καὶ τὴν διοίκησιν αὐτῆς ἀνέθεσαν οἱ ἐπίσκοποι οὗτοι εἰς μίαν μικροτέραν σύνοδον. Ἡ σύνοδος δὲ αὐτὴ ἀπετελεῖτο ἀπὸ 4 ἐπισκόπους καὶ ἀπὸ ἓνα λαϊκόν, ποὺ ἦτο ἀντιπρόσωπος τοῦ κράτους. Ἐλέγετο δὲ οὗτος βασιλικὸς ἐπίτροπος. Καὶ ἐχρησίμευε διὰ νὰ ὑπάρχῃ μὲ αὐτὸν συνεργασία τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας. Πρόεδρος δὲ τῆς συνόδου αὐτῆς ἦτο ὁ μητροπολίτης τῆς πρωτεύουσας.

Τὸ Πατριαρχεῖον διὰ διαφόρους λόγους δὲν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτὴν τῆς ἐκκλησίας. Ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ ἔτος 1852.

Ἀπὸ τότε, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκυβερνᾶτο ὡς ἑξῆς :

1) Πρόεδρος τῆς συνόδου θὰ ἦτο ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν (διότι αἱ Ἀθῆναι ἔγιναν πρωτεύουσα).

2) Οἱ ἐπίσκοποι τῆς συνόδου θὰ ἐκλέγονται κατὰ σειράν, σύμφωνα μὲ τὸν χρόνον τῆς χειροτονίας των.

3) Τὸ ἅγιον μύρον θὰ λαμβάνεται ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον χάριν σεβασμοῦ.

4) Ἡ κυβέρνησις τοῦ κράτους θὰ ἔχη ὡς ἀντιπρόσωπον τὸν βασιλικὸν ἐπίτροπον.

5) Οἱ κατηγορούμενοι κληρικοὶ διὰ ἐκκλησιαστικὰς παραβάσεις θὰ δικάζονται ἀπὸ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια.

6) Ἡ σύνοδος θὰ ἐκλέγη τοὺς ἐπισκόπους καὶ θὰ ἐπιβλέπη τὸν κλῆρον καὶ τὰ μοναστήρια.

7) Θὰ ἐπαγρυπνῆ διὰ νὰ τηρῆται ἡ ὀρθόδοξος πίστις καὶ ἡ ὀρθὴ διδασκαλία.

Εἰς τὴν ἀνεξάρτητον ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος προσετέθησαν ἔπειτα καὶ αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἑπτανήσου, Θεσσαλίας καὶ Ἄρτης (1886).

Μετὰ δὲ τοὺς ἐνδόξους πολέμους τοῦ 1912 — 13, ἠνώθησαν μὲ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ ἐκκλησίαι τῶν χωρῶν, πὺ ἠλευθερώθησαν.

Σήμερον τὰ μέλη τῆς ἱεραῆς συνόδου εἶναι ἐν ὄλῳ 13, δηλαδὴ 12 ἀρχιερεῖς καὶ ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν, ὡς πρόεδρος. Παρευρίσκεται δὲ εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ κράτους, πὺ λέγεται ἐπίτροπος τῆς ἐπικρατείας. Λέγεται δὲ ἔτσι ἔπειτα ἀπὸ τὸ νέον δημοκρατικὸν μας πολίτευμα.

Τὰ δὲ δικαιώματα τῆς συνόδου αὐτῆς, εἶναι τὰ ἴδια, πὺ εἶπαμεν προητέρω.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν σύνοδον αὐτὴν ἡ διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας γίνεται καὶ ἀπὸ μίαν ἄλλην σύνοδον. Ἡ σύνοδος αὐτὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἑλλάδος (ιεραρχία) καὶ συνέρχεται κάθε 3 χρόνια τακτικά. Κάποτε δέ, ὅταν εἶναι ἀνάγκη, συνέρχεται καὶ ἐκτάκτως.

ΤΑ ΑΛΛΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Ἐκτὸς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἔχομεν, ὡς εἶδομεν, καὶ τρία ἄλλα Πατριαρχεῖα. Δηλαδή τὸ πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, τὸ πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας καὶ τὸ πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων.

Τὰ τρία αὐτὰ Πατριαρχεῖα κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας εἶχον μεγάλην ἀκμὴν καὶ δύναμιν. Ἄλλὰ ἔπειτα κατεδιώχθησαν ἀπὸ διαφόρους ἐχθροὺς, δηλαδή ἀπὸ τοὺς Ἀραβας, τοὺς Σταυροφόρους, τοὺς Μαμελούκους καὶ τοὺς Τούρκους.

Ἀπὸ τοὺς διωγμοὺς δὲ αὐτοὺς ἔχασαν τὴν πρώτην τῶν ἀκμὴν καὶ ἐξησθένισαν.

Μόνον δὲ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἤρχισεν ἡ θέσις τῶν νὰ καλυτερεύῃ. Διότι ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως μὲ τὰ προνόμιά του ἐπροστάτευσεν αὐτά.

α) Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας.

Τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας ἵδρυσεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Μᾶρκος, ὅταν ἐπεσκέφθη τὴν Αἴγυπτον μαζὶ μὲ τὸν ἀπόστολον Πέτρον.

Τὸ Πατριαρχεῖον τοῦτο ἔπαθε πολλὰς περιπετείας ἀπὸ διαφόρους ἐχθροὺς, πὺν εἶδομεν προτιήτερα, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα πατριαρχεῖα. Κατώρθωσεν ὁμως νὰ διασωθῇ καὶ εἶναι τὸ δεύτερον ἔπειτα ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως.

Σήμερον διαιρεῖται εἰς 8 ἐκκλησιαστικὰς ἐπαρχίας.

α) Ἀλεξανδρείας (Ἀλεξάνδρεια-Κάτρον), β) Μέμφιδος (Ἡλιούπολις), γ) Πηλουσίου (Πόρτ-Σαΐδ), δ) Λεοντοπόλεως (Ζαγαζίκ), ε) Πτολεμαΐδος (Μίνια), ς) Νουβίας (Χαρτούμ), ζ) Αἰθιοπίας (Ἄδδισ Ἀμπέμπα) καὶ η) Τριπόλεως (Τρίπολις).

Διοικεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἱεραῆς Συνόδου. Ὁ δὲ Πατριάρχης χάριν τιμῆς φέρει τὸν τίτλον τοῦ Πάπα καὶ δεκάτου τρίτου τῶν Ἀποστόλων.

Ὁ ὀρθόδοξος πληθυσμὸς τοῦ Πατριαρχείου εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον εἶναι 140 χιλιάδες, ἀπὸ αὐτοὺς δὲ 15 χιλιάδες εἶναι ὀρθόδοξοι ἐκ τῆς Συρίας.

Ἡ κατάστασις τοῦ Πατριαρχείου σήμερον ἔχει ἀρκετὰ καλυτερεύση μὲ τὸ νέον πολίτευμα τῆς Αὐτονομίας τῆς Αἰγύπτου.

β) Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας.

Ἡ Ἀντιόχεια ἦτο μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας πόλεις, ἔπειτα ἀπὸ τὴν Ρώμην καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Καὶ διὰ τοῦτο παλαιότερον ἐλέγετο ἡ τρίτη πόλις τοῦ κόσμου.

Ἐπειτα ἀπὸ τὸν διωγμὸν τοῦ Στεφάνου ἦλθον εἰς τὴν Ἀντιόχειαν Κύπριοι Χριστιανοὶ καὶ ἐκήρυξαν τὸν Χριστιανισμόν.

Μετὰ ταῦτα ἦλθον ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Παῦλος καὶ ἐπὶ ἓν ἔτος εἰργάσθησαν διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς νέας θρησκείας. Κατόπιν δὲ διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν τὴν ἐπεσκέφθη καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος. Ἡ ἐκκλησία δὲ τῆς Ἀντιοχείας ἐσχηματίσθη ἰδίως ἀπὸ Ἑλλήνων. Καὶ διὰ τοῦτο ἐλέγετο «Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν» ἐκ τῶν ἐθνῶν.

Καὶ τὸ Πατριαρχεῖον τοῦτο ἔπαθε πολλὰς περιπετείας. Καὶ σήμερον ἀκόμη ἀγωνίζεται ἐναντίον τῶν ἱεραποστόλων, δυτικῶν καὶ διαμαρτυρομένων.

Πολλοὶ μάλιστα ὀρθόδοξοι, μὲ τὰς ἐνεργείας των, ἔγιναν, ἄλλοι δυτικοὶ καὶ ἄλλοι διαμαρτυρόμενοι.

Ὁ Πατριάρχης ἔχει τὴν ἑδρὰν του εἰς τὴν Δαμασκόν. Τὸ Πατριαρχεῖον αὐτὸ ἄλλοτε εἶχεν ἑκατὸν ἐπισκοπὰς καὶ μητροπόλεις, σήμερον δὲ ἔχει μόνον 6 μητροπόλεις καὶ 16 ἐπισκοπὰς.

Οἱ ὀρθόδοξοι τοῦ Πατριαρχείου εἶναι 300 χιλιάδες περίπου ἀραβόφωνοι.

Διοικεῖται ἀπὸ τὴν ἱερὰν σύνοδον καὶ ἀπὸ ἓν μικτὸν συμβούλιον ἀπὸ τέσσαρας συνοδικοῦς καὶ ὀκτὼ λαϊκοῦς.

γ) Τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων.

Τὸ Πατριαρχεῖον τοῦτο εὐρίσκεται εἰς τὴν πόλιν Ἱεροσόλυμα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ πρώτη πόλις, ὅπου ἰδρύθη ὁ Χριστιανισμός. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐκκλησία τοῦ Πατριαρχείου τούτου λέγεται «Μήτηρ τῶν ἐκκλησιῶν». Εἰς τοὺς ἁγίους τόπους τῶν Ἱεροσολύμων χιλιάδες προσκυνηταὶ ἔρχονται κατ' ἔτος. Καὶ ἰδίως κατὰ τὰς μεγάλας ἡμέρας τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος μας.

Τὸ Πατριαρχεῖον ἔπαθε τὰ πάνδεινα, διότι πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ τὸ καταλάβουν. Ὅπως π. χ. οἱ Πέρσαι, οἱ Τοῦρκοι, οἱ Ἀρῆβες κ.λ.π.

Κατὰ δὲ τὰς Σταυροφορίας κατέλαβον αὐτὸ οἱ Φράγγοι. Καὶ ἀπὸ τότε τὰ ἱερὰ προσκυνήματα δὲν ἀνήκουν πλέον εἰς μόνους τοὺς ὀρθοδόξους, ὅπως προηγουμένως. Καὶ αἱ ἄλλαι ἐκκλησίαι ἀπέκτησαν δικαιώματα.

Καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων εὐρίσκεται εἰς ἀνωμαλίας καὶ ταραχάς. Διότι οἱ ἀραβόφωνοι ὀρθόδοξοι θέλουν νὰ ἀλλάξουν τοὺς κανονισμοὺς τῆς Ἀγιοταφίτικῆς ἀδελφότητος. Καὶ τὴν ἀνωμαλίαν αὐτὴν προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ ἡ ἀγγλικὴ διοίκησις εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάγεται τὸ Πατριαρχεῖον σήμερον.

Πολλοὶ ὀλίγοι εἶναι σήμερον οἱ ὀρθόδοξοι τοῦ Πατριαρχείου, διότι ἀπὸ τὰς 90 χιλιάδας κατοίκων τῆς πόλεως οἱ 77 χιλιάδες εἶναι Ἑβραῖοι καὶ Μουσουλμᾶνοι. Οἱ δὲ λοιποὶ διαφόρων θρησκευμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων τὴν πλειοψηφίαν ἔχουν οἱ Ὄρθόδοξοι.

Ἀνακαιφαλαίωσις.

Εἶδομεν λοιπόν, πῶς ιδρύθη ἡ Ἐκκλησία καὶ πῶς ἐξηπλώθη. Καὶ πῶς, ἀπὸ τοῦ ἐνάτου αἰῶνος, ἡ μία καὶ ἠνωμένη ἐκκλησία διηρέθη εἰς τρεῖς χριστιανικὰς ἐκκλησίας. Εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς :

Α'. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται α) ἀπὸ τὰ τέσσαρα Πατριαρχεῖα καὶ β) ἀπὸ τὰς αὐτοκεφάλους ἐκκλησίας. 1) τῆς Κύπρου, 2) τῆς Ρωσίας, 3) τῆς Ἑλλάδος, 4) τῆς Σερβίας, 5) τῆς Ρουμανίας, καὶ 6) τῆς Βουλγαρίας (σχισματικῆς). Ὅλοι δὲ οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ εἶναι 120 ἑκατομμύρια.

Β'. Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία (Παπικὴ ἢ Καθολικὴ). Ἐδρα τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς εἶναι ἡ Ρώμη. Καὶ διοικεῖται ἀπὸ τὸν Πάπαν, ὁ ὁποῖος διαμένει εἰς τὸ Βατικανόν. Ἡ ἐκκλησία αὐτὴ ἔχει ὀπαδοὺς εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν κλπ. Ὅλοι δὲ οἱ καθολικοὶ εἶναι 230 ἑκατομ.

Γ'. Ἡ Ἐκκλησία τῶν Διαμαρτυρομένων. Διακρίνεται δὲ εἰς τρεῖς κυρίως ἰδιαιτέρας ἐκκλησίας. α) Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ζουθήρου (πρεσβυτεριανήν). β) Εἰς τὴν Καλβινικὴν καὶ γ) εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν (Ἐπισκοπιανήν). Αἱ Ἐκκλησῖαι αὗται ἔχουν ὀπαδοὺς εἰς τὴν Γερμανίαν, Ἑλβετίαν, Βέλγιον, Ὀλλανδίαν, Ἀγγλίαν, Βόρειον Ἀμερικὴν κλπ. Ὅλοι δὲ οἱ διαμαρτυρόμενοι εἶναι 200 περίπου ἑκατομμύρια.

Εἰς διάστημα δηλαδὴ 1934 ἐτῶν ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες, ποὺ ἦσαν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὴν ἀρχήν, ἔφθασαν 550 ἑκατομμύρια.

Καὶ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, ποὺ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θὰ γίνουν Χριστιανοί. Διότι, ὅπως ἔγιναν ὅλα, ὅσα εἶπεν ὁ Χριστός, ἔτσι θὰ γίνῃ καὶ τὸ ἄλλο, ποὺ εἶπεν : « Ἔσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν ». Δηλαδὴ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, ποὺ ὅλοι οἱ Μηνιάτη—Γιαννικοπούλου, Ἐκκλ. Ἱστορ. Ε' Δημ. ἔκδ. 2α 1935 8

ἄνθρωποι θὰ ἀναγνωρίσουν ἀρχηγόν των τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Σημ.—Τὸ Βατικανὸν εἶναι τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πάπα. Λέγεται δὲ ἔτσι ἀπὸ τὸν λόφον, ὅπου εἶναι κτισμένον (Βατικανὸς λόφος). Τοῦτο ἔχει εἴκοσι μεγάλας αὐλὰς καὶ 11 χιλιάδες δωμάτια. Πολλὰ παρεκκλήσια, αἰθούσας βιβλιοθηκῶν κλπ. Τὸ ἔδαφος τοῦ Βατικανοῦ ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν πόλιν τοῦ Πάπα.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
<i>Εἰσαγωγή</i>	3
<i>Πῶς ἰδρύθη ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία</i>	5
α) Ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς.....	5
β) Ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγ. Πνεύματος.....	5
γ) Τὸ πρῶτον Χριστιανικὸν κήρυγμα	7
<i>Ἡ πρώτη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία</i>	7
α) Πῶς ἔξων οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ.....	8
β) Οἱ πρῶτοι διάκονοι.....	9
γ) Ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος	10
δ) Ὁ Φίλιππος.....	12
<i>Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος</i>	14
α) Ἡ καταγωγή του	14
β) Αἱ σπουδαί του.....	15
γ) Ὁ Παῦλος θερμότατος κήρυξ τῆς νέας θρησκείας.....	15
δ) Τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου.....	17
<i>Ἡ πρώτη περιοδεία τοῦ Παύλου εἰς τὴν Συρίαν, τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴν Κύπρον</i>	18
<i>Ἡ δευτέρα περιοδεία τοῦ Παύλου εἰς τὴν Εὐ- ρώπην</i>	19
α) Ὁ Παῦλος εἰς Φιλίππους.....	20
β) Ὁ Παῦλος εἰς Θεσσαλονίκην	22
γ) Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Βέργουσαν	23
δ) Ὁ Παῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας.....	23
ε) Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Κόρινθον	26
<i>Τρίτη περιοδεία τοῦ Παύλου</i>	28

α) Ἡ σύλληψις του εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ ἡ ἀποστολή του εἰς τὴν Ρώμην	28
<i>Τειάρτη περιοδεία τοῦ Παύλου</i>	30
α) Ὁ θάνατος τοῦ Παύλου	30
β) Τὸ ἔργον τοῦ Παύλου	30
Ὁ ἀπόστολος Πέτρος	31
Ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας	35
Ὁ ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Λουκάς	36
Οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι	37
Ὁργανισμὸς καὶ διοικήσεις τῶν πρώτων Ἐκκλησιῶν	41
Αἱ ἀποστολικαὶ ἐκκλησίαι καὶ αἱ σχέσεις αὐτῶν ..	44
Οἱ διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν ἐπὶ τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων	45
Ὁ διωγμὸς ἐπὶ Νέρωνος	46
Οἱ μάρτυρες τῆς νέας θρησκείας	49
α) Ὁ μεγαλομάρτυς καὶ μισροβλήτης Δημήτριος	50
β) Ὁ μεγαλομάρτυς καὶ τροπαιοφόρος Γεώργιος	52
Ὁ προστάτης τοῦ Χριστιανισμοῦ Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας	55
α) Τὸ Λάβαρον	55
β) Ἡ προστασία τῆς νέας θρησκείας	57
γ) Ὁ τίμιος σταυρὸς καὶ ἡ ἁγ. Ἑλένη	58
δ) Ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως	59
Αἰρέσεις καὶ αἰρετικοὶ	61
α) Ὁ Ἄρειος	6
β) Ἡ πρώτη οἰκουμενικὴ σύνοδος	62
γ) Τὸ σύμβολον τῆς πίστεως	63
Οἱ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας	65
α) Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος	65
Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι	67
α) Ὁ Μέγας Βασίλειος	68

	Σελίς
β) Γρηγόριος ὁ Θεολόγος	71
γ) Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος	73
Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης πολέμιος τῶν χριστιανῶν	76
Ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Α΄, διώκτης τῶν Ἑθνικῶν	78
α) Ὁ Ἰουστινιανὸς	79
β) Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας	80
Ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος	83
α) Ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος	83
β) Ἡ ὕψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ	85
Ὁ Μοναχικὸς Βίος	86
α) Οἱ ἀσκηταὶ	86
β) Οἱ μοναχοὶ	89
Οἱ Εἰκονομάχοι	89
α) Αἱ ἅγαι εἰκόνες	89
β) Οἱ εἰκονολάτραι καὶ εἰκονομάχοι	90
γ) Ἡ ἑβδόμη οἰκουμενικὴ σύνοδος	91
δ) Ἡ Θεοδώρα καὶ ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας	92
Τὸ Σχίσμα τῆς Ἐκκλησίας	93
α) Αἱ ἀξιώσεις τῶν Πατρῶν καὶ αἱ δικαιολογίαι των	93
β) Αἱ ἀφορμαὶ τοῦ σχίσματος	94
γ) Ὁ ἑκχριστιανισμὸς τῶν Βουλγάρων καὶ Ρώσων	98
Ἡ Θρησκευτικὴ Μεταρρύθμισις	99
α) Ὁ Λούθηρος καὶ αἱ ἐκκλησίαι τῶν διαμαρτυρομένων	99
β) Ὁ Λούθηρος καὶ ἡ μεταρρύθμισις	101
Ἡ διοικήσις τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τουρκοκρατίας	103
α) Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης	103
β) Τὰ προνόμια	104
γ) Ἡ διοικήσις τοῦ Πατριαρχείου	106
Τὰ Μοναστήρια εἰς τοὺς χρόνους τῆς δουλείας	106
Τὰ μοναστήρια φύλακες τῆς ἑθνικῆς παιδείας καὶ τῆς θρησκείας	106

	Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐλευθέρου Ἑλλάδος	108
	Τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα	110
α)	Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας	110
β)	» » Ἀντιοχείας	111
γ)	» » Ἱεροσολύμων	112
	Ἀνακεφαλαίωσις	113
	Πίναξ τῶν περιεχομένων	115
	Πίναξ τῶν εἰκόνων	119

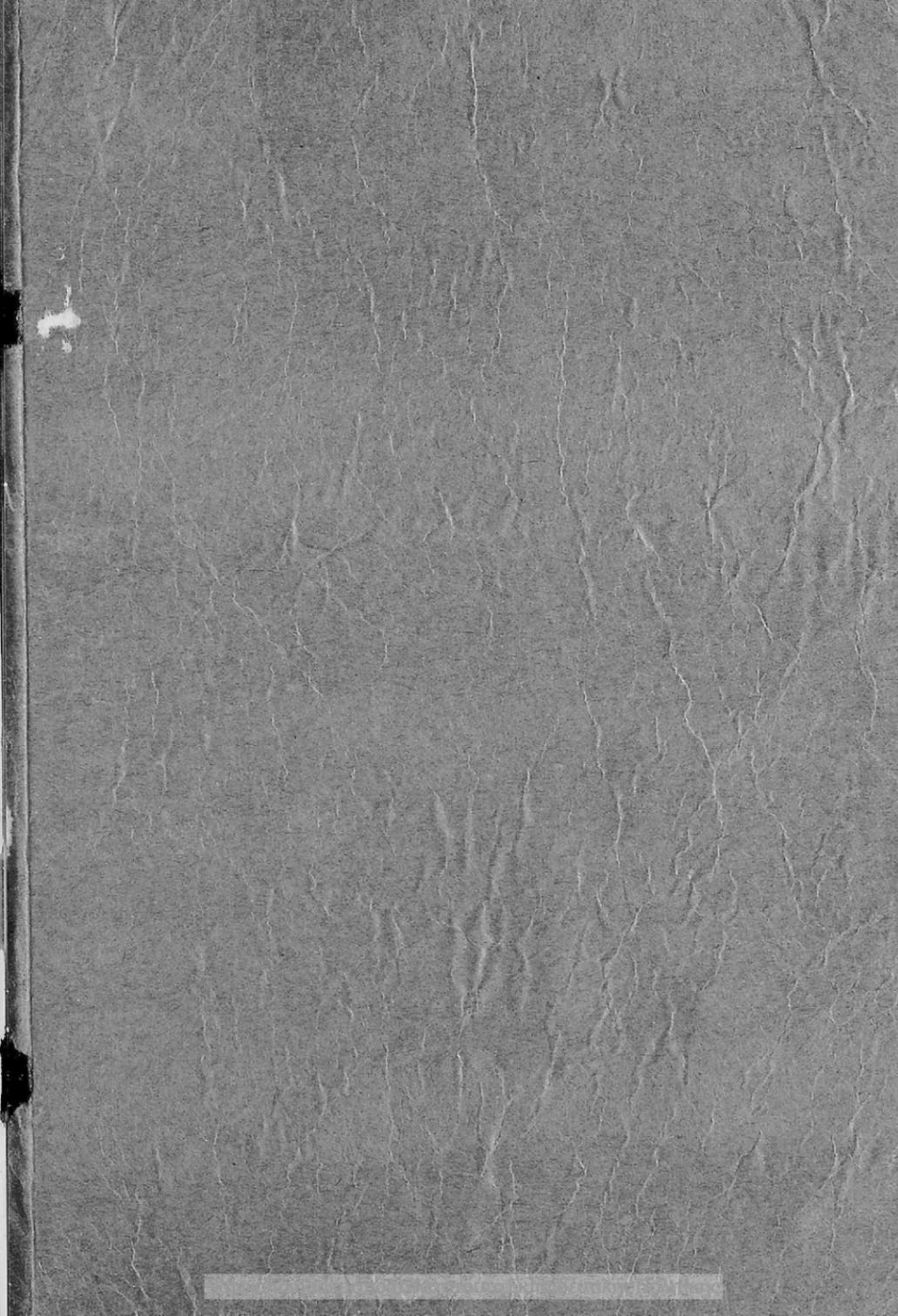

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

	Σελίς
1. Ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος.....	11
2. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας.....	25
3. Οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος.....	34
4. Ὁ Μεγαλομάρτυς καὶ μυροβλήτης Δημήτριος.....	50
5. Ὁ Μεγαλομάρτυς καὶ τροπαιοφόρος Γεώργιος.....	53
6. Ὁ προστάτης τῶν Χριστιανῶν Κωνσταντῖνας ὁ Μέγας	54
7. Τὸ Λάβαρον.....	56
8. Ὁ Τίμιος Σταυρὸς καὶ ἡ Ἁγία Ἑλένη.....	58
9. Ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Τάφου.....	59
10. Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ Ἰωάν- νης ὁ Χρυσόστομος.....	67
11. Ὁ Ἰουστινιανὸς.....	79
12. Ὁ Ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας.....	81
13. Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος.....	88
14. Ἡ Θεοδώρα καὶ ὁ Θεόφιλος.....	92
15. Ὁ Πατριάρχης Φώτιος.....	95
16. Ὁ Λούθηρος.....	100

4090

€12

Ἀριθ. { Πρωτ. 51231, 51232
Διεστ.

275
1605

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Πρὸς

τοὺς κ.κ. Ἠλίαν Μηνιάτην καὶ Γεώρ. Γιαννικόπουλον
Συγγραφεῖς

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταριθμοὺ ὑπουργικῆς ἀποφά-
σεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Νόμου 5911 καὶ
τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κοιτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανο-
μένην εἰς τὴν ὑπ^ο ἀριθ. 1ην πράξιν αὐτῆς, ἐνεκρίθη ὡς διδακτι-
κὸν βιβλίον πρὸς χοῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Ε' καὶ τῶν συνδιδα-
σκομένων κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ε' καὶ ΣΤ' τάξεως τῶν δη-
μοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστο-
ρία» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης
Σεπτεμβρίου 1934 ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφωθῆτε ἐπικριβῶς
πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κοιτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ νὰ τύχη
τὸ βιβλίον σας πρὶν ἐκτυπωθῆ, τῆς Ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐντολῇ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ

Ὁ Τμηματάρχης
Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ

Ἄρθρον 6ον τοῦ Π. Διατάγματος

«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως τῶν ἐγκεκριμένων
διδασκτικῶν βιβλίων».

Τὰ διδασκτικὰ βιβλία τὰ πολυόμενα μακρὰν τοῦ τύπου τῆς ἐκδόσεώς των
ἐπιτρέπεται νὰ πολωνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15% τῆς ἐπὶ τῇ βάσει
τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἀνευ βιβλιοσῆμου τιμῆς πρὸς ἀντι-
μετώπισιν τῆς θαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν τυχοδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν
ὅρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξωφύλλου ἢ τῆς τελευταίας σελί-
δος τοῦτου ἐκτυποῦται τὸ παρὲν ἄρθρον.

Τιμὴ ἀδείου Δρ. 10.70
» δεδεμένου » 3. ἐπὶ πλέον

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 72576/28.9.35